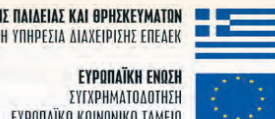

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

ελληνική γλώσσα - ιστορία
Εισαγωγή στο
αλφαβητικό σύστημα

ΚΕΝΤΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Επιστημονική Ευθύνη	Ελένη Καραντζόλα, Επικ. Καθ. Γλωσσολογίας Παν/μίου Αιγαίου
Συγγραφή	Ιντζίδης Βαγγέλης, Γιακουμής Γεώργιος, Γιακουμής Παναγιώτης, Βεκρής Ελευθέριος, Κατσούφη Ελένη, Μούσουρας Άγγελος, Γρέγου-Μούσουρα Ματρώνα, Γιακουμή-Μπούρα Μαριάνθη, Μούσουρας Διονύσης

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό παράχθηκε στο πλαίσιο του Έργου «**Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων II**», το οποίο εντάσσεται στο **Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II** του **ΥΠ.Ε.Π.Θ.**, Μέτρο 1.1. Ενέργεια 1.1.2.Β. και συγχρηματοδοτείται από την **Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Κ.Τ.)**.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• Διδακτική Ενότητα Α΄	
Συστήνω τον εαυτό μου και συμμετέχω (Ε. Ιντζίδης)	7
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	8
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	10
3. Διευρύνω την εμπειρία μου. Εφαρμόζω	14
Παράρτημα	17
• Διδακτική Ενότητα Β΄	
Διαβάζω τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων (Ε. Ιντζίδης)	27
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	28
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	28
3. Τι έχω μάθει	31
4. Διευρύνω την εμπειρία μου. Εφαρμόζω	32
Παράρτημα	35
• Διδακτική Ενότητα Γ΄	
Συντάσσω πρόσκληση για μια εκδήλωση (Ε. Ιντζίδης)	39
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	40
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	42
3. Τι έχω μάθει	45
4. Διευρύνω την εμπειρία μου. Εφαρμόζω	46
Παράρτημα	47
• Διδακτική Ενότητα Δ΄	
Κατανόω οδηγίες σχετικές με τη λειτουργία οικιακών συσκευών (Ε. Ιντζίδης)	53
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	54
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	54
3. Τι έχω μάθει	62
4. Διευρύνω την εμπειρία μου. Εφαρμόζω	63
Παράρτημα	65
• Διδακτική Ενότητα Ε΄	
Κατανόω την πλοκή μιας αφήγησης και συντάσσω το πλάνο μιας ιστορίας (Ε. Βεκρής, Γ. Γιακουμής, Π. Γιακουμής, Ε. Ιντζίδης)	71
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	72
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	72
3. Τι έχω μάθει	76
4. Διευρύνω την εμπειρία μου. Εφαρμόζω	77
Παράρτημα	79
• Διδακτική Ενότητα ΣΤ΄	

Χρησιμοποιώ Λεξικά (ερμηνευτικά και ορθογραφικά)	
(Γ. Γιακουμής, Π. Γιακουμής)	91
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	92
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	93
3. Μαθαίνω τα (μικρά) μυστικά των ορθογραφικών και ερμηνευτικών λεξικών	95
4. Διευρύνω την εμπειρία μου. Εφαρμόζω	96

ΟΔΗΓΟΣ ΜΕ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΜΠΕΔΩΣΗΣ

- Διδακτική Ενότητα Ζ΄

Σχηματοποιώ απλούς ορθογραφικούς και γραμματικούς κανόνες (Γ. Γιακουμής, Π. Γιακουμής)	107
1. Γνωριμία με τα μέρη του λόγου	111
2. Παρατηρώ και σχηματοποιώ απλούς κανόνες ορθογραφίας ρημάτων	114
3. Μαθαίνω κανόνες ορθογραφίας των ονομάτων	117
Παράρτημα	121

Διαβάζω σημαίνει κατανοώ ένα νόημα και τους τρόπους που αυτό παρουσιάζεται. Όταν διαβάζω έχω ένα λόγο για να το κάνω. Θέλω να μάθω κάτι, θέλω να πληροφορηθώ για κάτι, θέλω να μάθω πώς θα βρω το δίκιο μου κ.λπ.

Κάθε φορά που διαβάζω δεν διαβάζω μόνον συλλαβές ή λέξεις αλλά διαβάζω και ερμηνεύω σύμφωνα με τις δικές μου επιθυμίες και ανάγκες, δηλαδή, σύμφωνα με τον τρόπο που έχω μάθει να διαβάζω τον κόσμο. Για το λόγο αυτό μπορώ να διαβάσω κάτι πολύ ευκολότερα από κάτι άλλο. Μπορώ να διαβάσω πιο εύκολα τίτλους εντύπων που χρησιμοποιώ κάθε μέρα από τίτλους εντύπων που χρησιμοποιώ σπανιότερα. Αυτά που διαβάζω είναι φτιαγμένα από διαφορετικά υλικά. Διαβάζω λέξεις και φράσεις, διαβάζω εικόνες, διαβάζω χρώματα και σήματα. Όσο περισσότερο εξοικειώνομαι με τρόπους ανάγνωσης τόσο περισσότερο μπορώ να αναγνωρίσω τη θέση μου στον κόσμο που με περιβάλλει.

Συστήνω τον εαυτό μου και συμμετέχω

ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Εξοικειώνομαι με επικοινωνιακές πρακτικές σύστασης του εαυτού μου.
- Εντοπίζω τους διαφορετικούς ρόλους και λειτουργίες της δράσης μου (κοινωνικός ρόλος, επαγγελματική ιδιότητα κ.ά.).
- Αναγνωρίζω και κατανοώ προφορικά και γραπτά κείμενα σύστασης του εαυτού.
- Επεργάζομαι βιογραφικά σημειώματα.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ
ΕΝΟΤΗΤΑΣ

(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

Ο/η εκπαιδευτής/τρια της ομάδας σας συστήνεται σε εσάς. Στη συνέχεια εσείς και ο/η διπλανός/ή σας γνωρίζετε μεταξύ σας. Κατόπιν αναλαμβάνετε να συστήσετε τον/την διπλανό/ή σας στην υπόλοιπη ομάδα. Κατά τη διάρκεια αυτών των παρουσιάσεων γράφετε το ονοματεπώνυμο των μελών της ομάδας σας και σημειώνετε με (X) ποιες από τις παρακάτω κατηγορίες χρησιμοποιήθηκαν κατά την παρουσίαση του καθενός και της καθεμιάς από εσάς:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΚΑΤΑΓΩΓΗ	ΒΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΡΟΛΟΙ (πατέρας, μητέρα, διαζευγμένος/η κ.ά)	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΖΩΗΣ (ενδιαφέροντα, πεποιθήσεις κ.ά)
(ο/η εκπαιδευτής/τρια				

- Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης αυτής το μέλος της ομάδας, το οποίο παρουσιάζεται, αποτελεί το θέμα της παρουσίασης και οι πληροφορίες που μαθαίνουμε για αυτόν ή αυτήν αποτελεί το σχόλιο ή τα σχόλια που γίνονται γύρω από αυτόν/ήν, που αποτελούν το θέμα της παρουσίασης. Συμπληρώστε τα παρακάτω διαγράμματα σύμφωνα με το υποθετικό παράδειγμα για πέντε από τα μέλη της ομάδας της τάξης.

Σχόλιο

Ο Βαγγέλης Αγγέλου Θέμα	κατάγεται από την Αιτωλοακαρνανία.
	είναι πατέρας δύο παιδιών, του Κώστα και της Μαρίας.
	ασχολείται με τη βιολογική γεωργία.
	παίζει ερασιτεχνικό ποδόσφαιρο, κάθε Σαββατοκύριακο, στον αθλητικό σύλλογο της περιφέρειάς του.

<u>Θέμα</u>	<u>Σχόλιο</u>
	<u>Σχόλιο</u>

<u>Θέμα</u>	<u>Σχόλιο</u>
	<u>Σχόλιο</u>

- Ανάλογα με το πώς νιώθει την εικόνα του το μέλος της ομάδας προτάσσει εκείνα τα σχόλια για τον εαυτό του, που τον εκφράζουν καλύτερα. Για να υπάρχει σχόλιο σε ένα θέμα χρειαζόμαστε ρήματα. Σημείωσε εδώ τα ρήματα με τα οποία ξεκίνησαν τα σχόλια μερικά από τα μέλη της ομάδας σας καθώς παρουσίαζαν τον/την διπλανό/-ή τους.

Ρήματα:

Οι λέξεις αυτές, τα ρήματα, επειδή σημαίνουν τις σταθερές ιδιότητες και ασχολίες του μέλους που συστήνεται βρίσκονται σε χρόνο ενεστώτα, π.χ. «Ο Βαγγέλης Αγγέλου δουλεύει / εργάζεται από μικρός μέχρι σήμερα στα χωράφια».

Σε ποιον τύπο θα λέγαμε ή θα γράφαμε τα ρήματα στο σχόλιο για την επαγγελματική δραστηριότητα του μέλους, που συστήνουμε στην ομάδα, αν υποθέσουμε πως τώρα είναι συνταξιούχος;

Τα ρήματα που χρησιμοποιήσατε στην παραπάνω άσκηση σημαίνουν την επαγγελματική δραστηριότητα στο παρελθόν.

Προσέχουμε, αν με τα ρήματα στο παρελθόν θέλουμε να δώσουμε έμφαση στη συνεχή διάρκεια (παρατατικός) που είχε η επαγγελματική μας ασχολία, π.χ. «δούλευα/εργαζόμουν από 16χρονών στα χωράφια», ή στο είδος της εργασίας που είχαμε παρουσιάζοντας συνοπτικά (αόριστος) την επαγγελματική φάση της ζωής μας, πριν από τη σύνταξη, π.χ. «δούλεψα/εργάστηκα 16 χρόνια στα χωράφια, μέχρι τη σύνταξή μου».

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

Αφού μελετήσετε προσεκτικά τις κάρτες [1 - 7] με το διπλανό/ή σας να ερευνησετε στο υλικό αυτό τα παρακάτω:

- Ποιες κάρτες είναι τυπωμένες με ελληνικό αλφάβητο και ποιες με λατινικό;
- Μπορείτε να διαβάσετε μερικές λέξεις από τις κάρτες που είναι γραμμένες σε λατινικό αλφάβητο; Στις ίδιες κάρτες ποιες λέξεις δεν μπορείτε να διαβάσετε και γιατί; (Θυμηθείτε ότι μπορείτε να διαβάσετε το λατινικό αλφάβητο σε μερικές από τις ταμπέλες στην εθνική οδό ή στους σταθμούς του σιδηρόδρομου ή του αεροδρομίου, στις οποίες αναγράφονται ονόματα πόλεων και περιοχών με γράμματα του λατινικού αλφαβήτου.)

- Γιατί χρησιμοποιείται σε κάρτες το λατινικό αλφάβητο; Τι συμπεραίνετε για τις δραστηριότητες των ανθρώπων που χρησιμοποιούν τις κάρτες αυτές για να συστηθούν επαγγελματικά;
- Ποιες από τις κάρτες είναι τυπωμένες για επαγγελματική χρήση και ποιες για τις κοινωνικές σχέσεις;
- Εκτός από το όνομα του προσώπου και την επαγγελματική του θέση/ιδιότητα τι άλλο παρουσιάζεται στις κάρτες [5,6,7];
- Τι συμπεραίνετε για αυτούς που συστήνονται γραπτά με τις κάρτες [1-2]; Σε τι ομοιάζουν και σε τι διαφέρουν; Θα χρησιμοποιούσατε έναν τέτοιο τύπο κάρτας για να συστηθείτε;
- Μελετώντας προσεκτικά τις κάρτες [3-5] τι πληροφορίες μπορείτε να αντλήσετε για τους χρήστες των καρτών αυτών;
- Μελετώντας τις κάρτες [2,3,5] μπορείτε να γράψετε εδώ ένα σύντομο κείμενο που να συστήνει τους χρήστες των καρτών αυτών στην ομάδα σας; (Μην ξεχάσετε ότι θα πρέπει να χρησιμοποιήσετε το ονοματεπώνυμό τους ως θέμα και τις πληροφορίες που αντλείτε από τις κάρτες ως σχόλιο. Η χρήση ρημάτων είναι απαραίτητη.)

[2]

[3]

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΤΣΑΚΑΛΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ:
ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 13 - ΑΘΗΝΑ
Τ.Κ. 106 79 (6ος Όροφος Γρ. 7)

ΤΗΛ. 210 3608933
FAX: 210 3608933
ΚΙΝΗΤΟ: 6978 528 143

[5]

Δ^Ρ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Γ. ΦΩΝΑΖΑΚΗΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
Τ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Ν.Σ.Π.

Δ^Ρ ΕΛ. ΦΩΝΑΖΑΚΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ
ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 9 - ΑΘΗΝΑ - Τ.Κ. 106 79 • ΚΙΝ. 6944 57 56 86
ΤΗΛ. 210 36 03 181 , 210 36 14 974-5 • FAX: 210 36 17 750
E-mail: fonazakis@hol.gr

- Μέσα από τις εκτυπωμένες ιστοσελίδες με τίτλο «Θεάματα Μοντέρνου Τσίρκου» συστήνεται η Ξέ-νια, μια καλλιτέχνίδα που ασχολείται με τις Τέχνες Μοντέρνου Τσίρκου. Παρατηρώντας τις τυπωμένες ιστοσελίδες [1 - 4] να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις συνεργαζόμενοι με τον/την διπλανό/ή σας:

- Τι πληροφορίες θα βρούμε σε αυτήν την ιστοσελίδα;
- Κυκλώστε τις λέξεις και τις φράσεις από τις οποίες φαίνεται ότι μιλάει η Ξένια σε πρώτο πρόσωπο (εγώ).
- Ποιες λέξεις ή φράσεις που διαβάζετε στα κείμενα κάτω από τις φωτογραφίες (λεζάντες) μπορείτε να δείτε στη φωτογραφία;
- Διαβάστε προσεκτικά το κείμενο που βρίσκεται κάτω από την εικόνα με τον τίτλο «silks (πανί)». Στο κείμενο αυτό απουσιάζουν τα ρήματα. Προσπαθήστε να συμπληρώσετε το παρακάτω κείμενο ώστε να μεταδώσει το ίδιο νόημα αλλά με άλλο τρόπο:

«_____ , δημιουργώντας διάφορα σχήματα. Τυλίγω και _____ το σώμα _____, θεαματικά, σε πανιά, που _____ από την οροφή».

ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΤΗΣ ΞΕΝΙΑΣ

Παρατηρώντας τις τυπωμένες ιστοσελίδες για το Βιογραφικό της Ξένιας [1-4] να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις συνεργαζόμενοι με τον/την διπλανό/ή σας:

- Υπογραμμίστε τη φράση με την οποία η Ξένια συστήνει το επάγγελμά της [σελίδα 1].
- Ποιες άλλες επαγγελματικές δραστηριότητες άσκησε μέχρι να καταλήξει στο επάγγελμα αυτό [σελίδα 1];
- Τι σημαίνει η φράση «ο κόσμος του τσίρκου έγινε ο κόσμος μου»;
- Συμπλήρωσε τα ρήματα ώστε να δημιουργηθεί ένα πλήρες νόημα στις προτάσεις, αφού πρώτα συμβουλευτείς το κείμενο [σελίδα1]:

_____ καθημερινά.

_____ πάντα σε αναζήτηση ψηλοτάβανων χώρων.

_____ τις γνώσεις μου συμμετέχοντας σε παραστάσεις.

_____ σε club κάνοντας εναέρια ακροβατικά.

_____ χορογραφημένα θεάματα.

Παρατηρώντας τις τυπωμένες ιστοσελίδες για το Βιογραφικό της Ξένιας [1-4] να αντιστοιχήσετε πληροφορίες από το κείμενο στη σελίδα [1] με το βιογραφικό σημείωμα της Ξένιας στις σελίδες [2 - 4].

3. Διευρύνω την εμπειρία μου. Εφαρμόζω

- Πολλές φορές, όταν πρόκειται να εισέλθουμε σε ένα διαδικτυακό τόπο για να αντλήσουμε πληροφορίες, χρειάζεται να συστηθούμε ηλεκτρονικά στον τόπο αυτό του διαδικτύου. Μελετώντας την ιστοσελίδα μιας εταιρείας [παράρτημα κείμενο 9] για την παροχή υπηρεσιών απασχόλησης ο υποψήφιος χρήστης πρέπει να συστήσει τον εαυτό του. Η σύσταση όμως αυτή είναι εντελώς διαφορετική από άλλες συστάσεις. Με ποια στοιχεία παρουσιάζεται στην ιστοσελίδα αυτή ο χρήστης; Συζητήστε στην ομάδα, αν πρόκειται για σύσταση του εαυτού ή για κάτι άλλο.
- Να δημιουργήσετε στον πίνακα που ακολουθεί μια κάρτα για τις κοινωνικές σας σχέσεις και μια κάρτα για τις επαγγελματικές σας σχέσεις. Εάν είστε εργαζόμενος σε μια ιδιωτική εταιρεία ή σε ένα δημόσιο φορέα να συστήσετε τον εαυτό σας συστήνοντας ταυτόχρονα και την εταιρεία ή το φορέα όπου εργάζεστε (οι κάρτες [5,6,7]).

(για τις κοινωνικές σας σχέσεις)

(για τις επαγγελματικές σας σχέσεις)

Χωριστείτε σε ομάδες. Σε κάθε ομάδα ένα μέλος της προετοιμάζει με τη βοήθεια των άλλων ένα προφορικό κείμενο με το οποίο συστήνεται σε ένα καινούργιο επαγγελματικό χώρο. Ύστερα τα στοιχεία του προφορικού κειμένου παρουσιάζονται από την ομάδα ως εξής:

(ο τρόπος με τον οποίο συστήνεται επαγγελματικά η Ξένια στο βιογραφικό σημείωμα σελίδες [2 - 4] θα σας βοηθήσει).

Σπουδές:

Κατάρτιση:

Επαγγελματική εμπειρία:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΡΤΕΛΑ 1

Νίκος & Ελένη Παπαδάκη

Πολυζωίδου 9
Γκύζη 114 70

Τηλ. 210 67 67 329

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

ΑΘ. ΔΙΑΚΟΥ 7 - ΔΡΟΣΙΑ • ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 145 72
ΤΗΛ. 210 8137883 • FAX: 210 8137617

KAPTEΛA 2

Consulting Auditing

Nikolaos C. Pernientakis
Managing Director

ATHENS:

22, TAYGETOU Str. 113 64
ATHENS - GREECE
TEL: +30 210 8665944
MOBILE: +30 6937 173000
E-mail: nikos04@otenet.gr

BUCHAREST:

33, PARTITURII Str. DISTRICT 6,
BUCHAREST - ROMANIA
TEL: +40 21 4343721
FAX: +40 21 4348548
E-mail: nikosp@aimhigh.ro

Koulosousas Sotirios
President

10, Panepistimiou str. • 102 10 • Athens Greece
Tel: + 30 210 3211461 • Fax: + 30 210 3216453
Mob. +30 6944370234
E-mail : equalopap-sybraxi@otenet.gr

ΚΑΡΤΕΛΑ 3

Καλώς ήλθατε στην Adecco. Τον παγκόσμιο ηγέτη στις υπηρεσίες ανθρώπινου δυναμικού.

- Αναζήτηση εργασίας
- Βάση δεδομένων
- Καταχώρηση βιογραφικού
- Είσοδος

Είσοδος υποψηφίου

Είσοδος υποψηφίου

✓ Email :

✓ Κωδικός πρόσβασης :

[Ξέχασα τον κωδικό μου , στείλτε τον μου με email](#)

Αποδοχή   Ακύρωση

(c) 2003 Adecco Group

Θεάματα Μοντέρνου Τσίρκου

aerodance

- Εναέρια Ακροβατικά
- Χορός & Ισορροπία
- Τεχνικές Προϋποθέσεις
- Βιογραφικό
- Μοντέρνο Τσίρκο
- Επικοινωνία

Καλωσήρθατε. Στην ιστοσελίδα αυτή θα βρείτε πληροφορίες και φωτογραφίες για τις **Τέχνες Μοντέρνου Τσίρκου** που εξασκώ: τα Εναέρια Ακροβατικά ,τον Χορό & Ισορροπία.Οι τεχνικές προϋποθέσεις που χρειάζονται για την παρουσίαση τους,βιογραφικό και σκέψεις σχετικά με το μοντέρνο τσίρκο ακολουθούν.

Ξένια

ΕΝΑΕΡΙΑ ΑΚΡΟΒΑΤΙΚΑ:

silks (navi)

χορός, σχήματα, τυλίγματα &

θεαματικά ξεδιπλώματα του σώματος

σε πανιά κρεμασμένα από την οροφή

trapeze (κούνια)

η ισορροπία, οι στροβιλισμοί & οι ταλαντεύσεις της ακροβάτισσας πάνω στην κούνια, μεταμορφώνουν την μεταλλική κατασκευή σε καβαλιέρο στον εναέριο χορό.

ΚΑΡΤΕΛΑ 4

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:

9/1998-12/2002: ΑΝΩΤΕΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΧΟΡΟΥ

«ΡΑΛΛΟΥΜΑΝΟΥ» Δίπλωμα Καθηγήτριας χορού

Βασικά μαθήματα : Κλασικό Μπαλέτο

Σύγχρονος Χορός

Ρυθμική Αγωγή

Σπουδές στις τέχνες Τσίρκου και θεάτρου

Βασικά Μαθήματα : Ακροβατικά

Ζογκλερικά και ισοροπιστικά

Θέατρο

4/2004 - 7/2004 : **CIRCUS MANIACS** (Προπονητήριο Ακροβατικών, Αγγλία)

Εκπαίδευση στα Ενωέρια Ακροβατικά

Ειδικότητες :

Silks (Χορός σε κάθετο ύψοςμα) **Trapeze** (Ακροβατική κούνια)

ΑΘΛΗΤΙΚΉ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ :

1986 – 1993 :

Αθλήτρια Ρυθμικής Αγωνιστικής Γυμναστικής στον *Γυμναστικό*

Όμιλο Κερκύρας , με συμμετοχή σε πανελλήνια πρωταθλήματα

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ :

2001,2002,2003 : Παρακολούθηση μαθημάτων Σύγχρονου Χορού στο « Διεθνές

Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας »

Μάρτιος 2002 : Μηνιαίο Σεμινάριο Ξυλοπόδαρων και Θεάτρου Δρόμου στο

«L'Arbre a Nomades » (Παρίσι)

ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ :

1999 – 2002 : Συνδιδασκαλίες στα παιδικά τμήματα χορού της σχολής

« *Ραλλού Μάνου* » , στα πλαίσια της φοίτησης μου .

ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΑΣ:

9/2005 : Χορογραφίες & κινησιολογία στην παράσταση παιδικού θεάτρου 'Ο μεγαλύτερος θησαυρός του κόσμου', της ομάδας **ΛΩΤΙΝΟΣ ΗΛΙΟΣ**

Copyright (C) 2002 SiteMaker

411

Διαβάζω τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων

ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Αναγνωρίζω και ταξινομώ τα θέματα των πρωτοσέλιδων εφημερίδων.
- Αναγνωρίζω τη δομή ενός πρωτοσέλιδου εφημερίδας.
- Αναγνωρίζω και κατανοώ τους διαφορετικούς τρόπους κατασκευής του νοήματος (χρήση χρώματος, εικόνας, διαγραμμάτων, γλώσσας κ.ά.)
- Εντοπίζω τον τρόπο που οργανώνεται η πληροφορία στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων.
- Κατανοώ το περιεχόμενο της πληροφορίας και ερμηνεύω τη θέση της εφημερίδας.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

Σε ποιες περιπτώσεις διαβάζω:

τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων που κυκλοφορούν σε όλη τη χώρα;

τα πρωτοσέλιδα των τοπικών εφημερίδων;

- Σε τι μοιάζουν και σε τι διαφέρουν τα πρωτοσέλιδα των τοπικών εφημερίδων από τις εφημερίδες πανελλαδικής κυκλοφορίας;
- Τι αναζητώ σε ένα πρωτοσέλιδο;
- Πώς διαβάζω ένα πρωτοσέλιδο;
  - Διαβάζω τον τίτλο με το μεγαλύτερο πάχος.
  - Διαβάζω την κεντρική εικόνα και το σχόλιο που τη συνοδεύει.
  - Κοιτάζω τον κεντρικό τίτλο και τους υπότιτλους και βγάζω ένα γενικό συμπέρασμα.
  - Αναμεταδίδω τις πληροφορίες που διαβάζω σε ένα πρωτοσέλιδο στους άλλους.

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

- Παρουσιάζω στην ομάδα πρωτοσέλιδα εφημερίδων πανελλαδικής και τοπικής κυκλοφορίας που αφορούν την πολιτική επικαιρότητα, την οικονομία και τις επιχειρήσεις, τον αθλητισμό, τον κόσμο του θεάματος και της διασκέδασης.
- Παρατηρώντας τα πρωτοσέλιδα που έφερε το κάθε μέλος της ομάδας διακρίνουμε τα πρωτοσέλιδα των ημερήσιων εφημερίδων από εκείνες που είναι εβδομαδιαίες ή και μηνιαίες. Στη συνέχεια ταξινομούμε τα πρωτοσέλιδα εφημερίδων πανελλαδικής κυκλοφορίας και εφημερίδων τοπικής κυκλοφορίας και συμπληρώνουμε ομαδικά τους ακόλουθους πίνακες, βάζοντας X σε ό,τι βρίσκουμε πως υπάρχει σε κάθε πρωτοσέλιδο.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

ΤΑΞΙΝΟΜΟΥΜΕ ΤΑ ΠΡΩΤΟΣΕΛΙΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑ	Φωτογραφίες	Μεγάλος Κεντρικός Τίτλος	Κεντρικοί Υπότιτλοι	Μεγάλοι Τίτλοι (δεξιά ή αριστερά, πάνω ή κάτω)	Διαγράμματα Πίνακες
οικονομία και επιχειρήσεις					
πολιτική (ελληνική και διεθνής) επικαιρότητα					
αθλητισμός					
Θεάματα και διασκέδαση					

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

ΤΑΞΙΝΟΜΟΥΜΕ ΤΑ ΠΡΩΤΟΣΕΛΙΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑ	Φωτογραφίες	Πηχυσίος Κεντρικός Τίτλος	Κεντρικοί Υπότιτλοι	Μεγάλοι Τίτλοι (δεξιά ή αριστερά, πάνω ή κάτω)	Διαγράμματα Πίνακες Στατιστικοί Δείκτες
οικονομία και επιχειρήσεις					
πολιτική (ελληνική και διεθνής) επικαιρότητα					
αθλητισμός					
Θεάματα και διασκέδαση					

■ Παρακολουθώντας τους πίνακες συζητούμε στην ομάδα τις απαντήσεις μας στα παρακάτω ερωτήματα:

- ▶ Οι τίτλοι και οι υπότιτλοι είναι τυπωμένοι με το ίδιο χρώμα και μέγεθος; Παρατήρησε με την ομάδα σου μερικές διαφορές.
- ▶ Σε μερικά πρωτοσέλιδα χρησιμοποιούνται και πεζά και κεφαλαία γράμματα στους τίτλους και στους υπότιτλους. Κύκλωσε τίτλους ή υπότιτλους τυπωμένους με κεφαλαία γράμματα και τίτλους ή υπότιτλους τυπωμένους με πεζά γράμματα. Συζήτησε με το διπλανό σου τι νομίζετε ότι εξυπηρετεί

αυτή η διαφορετική χρήση γραμματοσειράς Έπειτα κάθε ζευγάρι ανακοινώνει στην ομάδα τις υποθέσεις που έχει κάνει.

- ▶ Υπάρχουν τίτλοι στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων, που συγκεντρώσατε, οι οποίοι να αποτελούνται μόνον από μία λέξη; Παρουσιάστε μερικούς τέτοιους στην ομάδα.
- ▶ Υπάρχουν τίτλοι και υπότιτλοι που έχουν σημεία στίξης [Θαυμαστικό (!), Αποσιωπητικά (...), Ερωτηματικό (;) ή πολλές φορές και το αγγλοσαξονικό (?)].
Με τη βοήθεια του εκπαιδευτή ή της εκπαιδευτριάς να διαβάσεις τους τίτλους αυτούς ανάλογα με το σημείο στίξης που έχουν.
- ▶ Προσέχοντας τον τρόπο που έχει σχεδιαστεί το πρωτοσέλιδο και το χώρο στον οποίο έχουν τυπωθεί τίτλοι και υπότιτλοι, μπορείτε να βρείτε ποιο είναι το κύριο θέμα ή γεγονός για κάθε πρωτοσέλιδο εφημερίδας; Παρατηρήστε τα θέματα που υπάρχουν στα πρωτοσέλιδα αριστερά και δεξιά, πάνω και κάτω. Πού τοποθετεί το κύριο θέμα της κάθε μία από τις εφημερίδες;
- ▶ Ποια μέσα χρησιμοποιούνται συχνότερα για να μεταδώσουν το μήνυμα ανάλογα με το θέμα της εφημερίδας; Για παράδειγμα η χρήση ολοσέλιδων ή πολλών φωτογραφιών στο πρωτοσέλιδο είναι περισσότερο συχνή στις αθλητικές εφημερίδες ή τις πολιτικές εφημερίδες; Ή σε ποια από τα πρωτοσέλιδα υπάρχουν πίνακες και διαγράμματα; Τι εξυπηρετούν;
- ▶ Διαφέρουν στη χρήση των μέσων με τα οποία σχεδιάζουν τα μηνύματα των πρωτοσέλιδων οι εφημερίδες πανελλαδικής κυκλοφορίας και οι εφημερίδες τοπικής κυκλοφορίας;
- ▶ Ποιο από τα μέσα σχεδιασμού ενός πρωτοσέλιδου με διευκολύνει να διαβάσω και να καταλάβω καλύτερα το μήνυμα του πρωτοσέλιδου μιας εφημερίδας;
- ▶ Οι μεγάλοι τίτλοι των πρωτοσέλιδων σχετίζονται με τη φωτογραφία που τους συνοδεύει;
- ▶ Οι φωτογραφίες είναι ένα μέσο –ένα οπτικό κείμενο– που μεταφέρει μια πληροφορία; Δώσε μερικά παραδείγματα.
- ▶ Ποια από τα πρωτοσέλιδα που συγκέντρωσε η ομάδα δεν με διευκολύνουν στην ενημέρωσή μου; Εξηγώ στα άλλα μέλη της ομάδας τι με εμποδίζει να κατανοήσω αυτά τα πρωτοσέλιδα.
- ▶ Αντιγράψω εδώ μερικούς κεντρικούς τίτλους ή και υπότιτλους που βρίσκω ότι είναι:

παραπλανητικοί (τίτλοι ή και υπότιτλοι που νομίζω ότι δεν με ενημερώνουν απλά θέλουν να με παραπλανήσουν)

τρομακτικοί (τίτλοι ή και υπότιτλοι που νομίζω ότι μου δημιουργούν υπερβολική ανησυχία)

χιουμοριστικοί (τίτλοι ή και υπότιτλοι που νομίζω ότι επιδιώκουν να παρουσιάσουν με χιουμοριστικό τρόπο την πραγματικότητα)

ενημερωτικοί (τίτλοι ή και υπότιτλοι που με ενημερώνουν με συντομία και ακρίβεια για ένα γεγονός ή μεταφέρουν με σαφήνεια μία πληροφορία)

---

3. Τι έχω μάθει

ΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΝΟΗΜΑΤΩΝ

Ένα νόημα μπορεί να σχεδιαστεί με πολλούς τρόπους. Με τον τρόπο της εικόνας, τον τρόπο της γλώσσας, τον τρόπο του χρώματος, τον τρόπο του ήχου. Σε κάθε πολιτισμό και σε κάθε συγκεκριμένη περίοδο οι άνθρωποι, τα μέλη αυτού του πολιτισμού, είναι εξοικειωμένοι στο να διαβάζουν, να καταλαβαίνουν και να εξηγούν τους τρόπους αυτούς. Για παράδειγμα, για τα μέλη των κοινωνιών όπως η δική μας το κόκκινο χρώμα και ο έντονος - οξύς ήχος της σειρήνας σημαίνει κίνδυνο, άμεση ανάγκη, επέμβαση της αστυνομίας κ

Τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων χρησιμοποιούν τον τρόπο του χρώματος (πολύχρωμοι τίτλοι ή τίτλοι με εντονότερο μαύρο κ.λπ.), τον τρόπο της εικόνας (χρήση φωτογραφίας ή πίνακες και διαγράμματα), τον τρόπο της γλώσσας. Σε ένα πρωτοσέλιδο εφημερίδας διαβάζουμε όχι μόνο τα γράμματα, αλλά και τις εικόνες. Κατανοούμε καλύτερα τα νοήματα συνδυάζοντας τους τρόπους που χρησιμοποιούνται για να μεταδοθεί η πληροφορία.

Πολλές φορές ανάλογα με το πώς χρησιμοποιούνται οι τρόποι αυτοί καταλαβαίνουμε και το είδος της εφημερίδας που διαβάζουμε. Παρατηρήσαμε ότι οι εβδομαδιαίες εφημερίδες με θέμα τη διασκέδαση αλλά και οι αθλητικές εφημερίδες έχουν περισσότερες φωτογραφίες στο εξώφυλλό τους.

ΟΙ ΤΙΤΛΟΙ ΣΤΑ ΠΡΩΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

Οι τίτλοι είναι ένας τύπος κειμένου. Ανάλογα με το σχήμα τους, το χρώμα τους, τη γραμματοσειρά που χρησιμοποιεί η εφημερίδα για να τους τυπώσει αλλά και ανάλογα με το περιεχόμενό τους διαμορφώνουν το ύφος της εφημερίδας και είναι καθοριστικοί για τη θέση της σχετικά με ένα κοινωνικό πρόβλημα ή ένα γεγονός. Επιπλέον οι τίτλοι είναι ο τρόπος που χρησιμοποιεί η εφημερίδα για να προσελκύει το ενδιαφέρον του αναγνώστη.

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

Στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων, οι πληροφορίες οργανώνονται με βάση τους παρακάτω άξονες:

- ΔΕΞΙΑ / ΑΡΙΣΤΕΡΑ
- ΠΑΝΩ / ΚΑΤΩ
- ΚΕΝΤΡΟ / ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Στις εφημερίδες του Δυτικού πολιτισμού οι πληροφορίες με τη *ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗ ΑΞΙΑ* (σύμφωνα με τους εκδότες και το κοινό στο οποίο απευθύνεται η κάθε εφημερίδα), τοποθετούνται στα ΔΕΞΙΑ ή/και ΠΑΝΩ ή/και στο ΚΕΝΤΡΟ, ενώ στα ΑΡΙΣΤΕΡΑ ή/και ΚΑΤΩ ή/και στην ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ τοποθετούνται πληροφορίες με *ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΠΛΗΡΟ-ΦΟΡΙΑΚΗ ΑΞΙΑ*.

ΣΤΟ ΠΡΩΤΟΣΕΛΙΔΟ ΚΑΘΕ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΥΠΑΡΧΕΙ

Το όνομα της εφημερίδας

Ποιος την εκδίδει

Αριθμός φύλλου και ημερομηνία

Τίτλοι και υπότιτλοι

Φωτογραφίες και λεζάντες

Στήλη ή στήλες που ενημερώνουν τους αναγνώστες τι άλλο μπορούν να διαβάσουν στην εφημερίδα

4. Διευρύνω την εμπειρία μου. Εφαρμόζω

Συμμετέχω με διαφορετικούς ρόλους

Ο σκοπός: Στο τέλος της δραστηριότητας θα έχουμε αναγνωρίσει πώς οργανώνεται η πληροφορία στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων.

Το υλικό μας: Τα πρωτοσέλιδα δύο εφημερίδων πανελλαδικής κυκλοφορίας. Το πρωτοσέλιδο της εφημερίδας Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ της Κυριακής 24ης και 25ης Δεκεμβρίου 2005 και το πρωτοσέλιδο της εφημερίδας ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ της 20ης Δεκεμβρίου 2005.

Τι κάνουμε; Χωριζόμαστε σε τέσσερις ομάδες. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να βρει απαντήσεις στις ερωτήσεις που αναγράφονται στον πίνακα. Όλοι και όλες γνωρίζουν τις ερωτήσεις της κάθε ομάδας. Κάθε ομάδα παρουσιάζει τις απαντήσεις της στις υπόλοιπες ομάδες και εκείνες σχολιάζουν τις απαντήσεις αυτές.

<p>ΟΜΑΔΑ Α΄: Τα μέσα του σχεδιασμένου νοήματος</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έχουν όλα τα γράμματα των πρωτοσέλιδων το ίδιο πάχος και ύψος; • Είναι όλα τα γράμματα τυπωμένα στο χαρτί με έντονο μαύρο χρώμα; Υπάρχουν διαφορετικές αποχρώσεις του μαύρου; Για παράδειγμα γράμματα με έντονο μαύρο χρώμα μεγαλύτερου πάχους, γράμματα μικρότερου πάχους με λιγότερο μαύρο χρώμα, γκριζα γράμματα, λευκά γράμματα σε γκριζο φόντο κ.λπ. • Ποια στοιχεία του πρωτοσέλιδου είναι τυπωμένα με διαφορετικά χρώματα; • Σε ποιο από τα δύο πρωτοσέλιδα υπάρχουν λέξεις γραμμένες με κεφαλαία γράμματα; • Στις φράσεις που είναι γραμμένες με έντονο μαύρο χρώμα ποιες λέξεις είναι γραμμένες με κεφαλαία και ποιες λέξεις είναι γραμμένες με πεζά; • Υπάρχουν μέρη του πρωτοσέλιδου που ξεχωρίζουν από την υπόλοιπη σελίδα; • Υπάρχουν φωτογραφίες και σε ποια σημεία του πρωτοσέλιδου; • Υπάρχουν σχέδια και πίνακες; 	<p>ΟΜΑΔΑ Β΄: Βρίσκουμε το σκοπό του σχεδιασμού των πρωτοσέλιδων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προσέχοντας τις κάθετες και οριζόντιες γραμμές, τα διαφορετικά χρώματα και τις εικόνες στα πρωτοσέλιδα μπορείτε να διακρίνετε τα μέρη στα οποία χωρίζονται; • Τι εξυπηρετεί το κάθε μέρος; • Ποια είναι τα θέματα που κυριαρχούν διαβάζοντας το πρωτοσέλιδο πάνω και κάτω; • Ποια είναι τα θέματα που κυριαρχούν στο κάτω μέρος και από τα αριστερά προς τα δεξιά; • Σε ποιο μέρος βρίσκεται η είδηση στην οποία δίνει βαρύτητα η κάθε εφημερίδα; • Διαβάζουμε τις λέξεις - φράσεις που είναι τυπωμένες με έντονο μαύρο χρώμα και τα γράμματα έχουν μεγαλύτερο πάχος και ύψος από τα άλλα. Για ποιο σκοπό είναι τυπωμένες έτσι οι φράσεις αυτές; • Διαβάζουμε τις λέξεις-φράσεις που ακολουθούν τους πηχυαίους τίτλους των πρωτοσέλιδων και αποτελούν τους υπότιτλους. Ποιος είναι ο σκοπός αυτών των φράσεων; • Διαβάζουμε τις εικόνες - φωτογραφίες που υπάρχουν στα δύο πρωτοσέλιδα. Τι πληροφορίες μας δίνουν; Ποιο σκοπό εξυπηρετούν; • Διαβάζουμε τα σχόλια των φωτογραφιών, τις λεζάντες. Τα σχόλια αυτά ταιριάζουν με τις φωτογραφίες και τις εικόνες που συνοδεύουν; • Σε τι εξυπηρετεί ο πίνακας στο πρωτοσέλιδο της εφημερίδας; ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ; Γιατί οι αριθμοί είναι τυπωμένοι σε βαθύ κόκκινο χρώμα; <p>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ Ο τρόπος του σχεδιασμού των πρωτοσέλιδων εξυπηρετεί πάντα ένα σκοπό.</p>
<p>ΟΜΑΔΑ Γ΄: Κατανοούμε το περιεχόμενο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κυκλώνουμε τις λέξεις των τίτλων και των υπότιτλων που καταλαβαίνουμε τη σημασία τους. • Κυκλώνουμε τις λέξεις των τίτλων και των υπότιτλων που δεν καταλαβαίνουμε τη σημασία τους και πρέπει να την αναζητήσουμε στο λεξικό. 	<p>ΟΜΑΔΑ Δ΄: Ερμηνεύουμε</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διαβάζοντας τώρα τα στοιχεία που επεξεργάστηκαν οι άλλες ομάδες συζητούμε τις απαντήσεις μας στα παρακάτω ερωτήματα: • Σύμφωνα με αυτούς που σχεδίασαν τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων ποια είναι τα θέματα για τα οποία ενδιαφέρεται ο πολίτης; Για σας είναι τα θέματα αυτά ενδιαφέροντα;

• Διαβάζουμε τον τίτλο από το πρωτοσέλιδο της εφημερίδας **ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ**

9 ΑΛΛΑΓΕΣ για την Παιδεία

- Συζητούμε αν ο τίτλος αυτός μας δίνει απαντήσεις στα ακόλουθα ερωτήματα:
  - ποιος προτείνει αυτές τις αλλαγές;
  - σε ποιον προτείνονται αυτές οι αλλαγές;
- Σε ποιους υπότιτλους θα βρούμε τις απαντήσεις στις ερωτήσεις αυτές;

Διαβάζουμε τον τίτλο από το πρωτοσέλιδο της εφημερίδας **ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**

Τζόγος εταιρειών κινητής τηλεφωνίας

Συζητούμε, αν ο τίτλος αυτός μας δίνει απαντήσεις στα παρακάτω ερωτήματα:

- Αναφέρεται ο τίτλος στα κέρδη των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας;
  - Πρόκειται για κέρδη των εταιρειών αυτών σε βάρος των καταναλωτών;
  - Πρόκειται για κέρδη παράνομα που ανακαλύφθηκαν μετά από ελέγχους;
- Διαβάζουμε τους υπότιτλους που συνοδεύουν τον τίτλο. Ποιες απαντήσεις δίνουν στα παραπάνω ερωτήματα;

- Βλέποντας τα πρωτοσέλιδα και διαβάζοντας τους τίτλους και τους υπότιτλους τι πρέπει να γνωρίζει ήδη ο πολίτης για να τους κατανοήσει;
- Ποια είναι τα θέματα στα οποία δίνει βαρύτητα καθένα από τα δύο πρωτοσέλιδα;
- Πώς παρουσιάζονται τα Χριστούγεννα στα δύο πρωτοσέλιδα και γιατί;
- Ποιοι από τους τίτλους σας δημιουργούν περισσότερη ή λιγότερη ασφάλεια και γιατί;
- Διαβάζοντας και κατανοώντας το περιεχόμενο των τίτλων και των υπότιτλων μπορείτε να διακρίνετε την είδηση από το σχόλιο της εφημερίδας; Ο παρακάτω πίνακας θα σας βοηθήσει:

1. ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΕΙΔΗΣΗ	ΣΧΟΛΙΟ

2. ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

ΕΙΔΗΣΗ	ΣΧΟΛΙΟ

Είναι εύκολο για έναν αναγνώστη να διακρίνει την είδηση από το σχόλιο, που μας αποκαλύπτει την οπτική με την οποία βλέπει τα πράγματα η εφημερίδα; Απιολογεί η εφημερίδα το σχόλιό της; Παρουσιάζονται όλες οι απόψεις με τον ίδιο τρόπο;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

CD view

RETRC GAMING

Το πρώτο interactive περιοδικό ψυχαγωγίας

CD view

Τα καλύτερα του μήνα στον υπολογιστή σας!

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΝΤΕΪΒΙΝΤ ΚΟΠΕΡΦΙΛΙΝΤ

Μια παραγωγή του BBC

Βασισμένο στο ομώνυμο μπάσταρμα του Κερόλιν Ντίκενς

Α ΜΕΡΟΣ

Οι καλύτερες στιγμές της 7ης Τέχνης σε DVD

ΝΤΕΪΒΙΝΤ ΚΟΠΕΡΦΙΛΙΝΤ

Μια παραγωγή του BBC

Βασισμένο στο ομώνυμο μπάσταρμα του Κερόλιν Ντίκενς

Α ΜΕΡΟΣ

Κ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΝΤΕΪΒΙΝΤ ΚΟΠΕΡΦΙΛΙΝΤ

Μια παραγωγή του BBC

Βασισμένο στο ομώνυμο μπάσταρμα του Κερόλιν Ντίκενς

Α ΜΕΡΟΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημερήσια Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΒΑΤΟ 24 - ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2005

€ 2,50

ΣΗΜΕΡΑ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η αναθεώρηση

Η διάσωση του προϋπολογισμού Κ. Καραμανλά, με την οποία έθεσε ζήτημα έναρξης διαλόγου για αναθεώρηση του Συντάγματος, έληξε μια υπέροχη μέγιστη εθνικής σημασίας: η χώρα έχει σήμερα ανάγκη ανανεώσιμης ορισμένης συνταγματικής δομής, οι οποίες στον παρόντα χρόνο φέρουν εμπόδια στον εκσυγχρονισμό κρίσιμων εθνικών τομέων.

Μια προσεκτικά μελετημένη αναθεώρηση συνταγματικών διατάξεων θα ενδυναμώσει θεσμούς απαραίτητους για την καλύτερη λειτουργία του πολιτεύματος και την ασφαλέστερη τήρηση των νόμων του Κράτους. Παράλληλα, θα επιτρέψει την ανάπτυξη παραγωγικών διαδικασιών, απαραίτητων πόρων για τον ουσιαστικό εκσυγχρονισμό της χώρας, υπό συνταγματικό καθεστώς συμβατό με την κοινοτική νομοθεσία, όπου αυτό θα κρινόταν απαραίτητο. Εκπαιδευση, δικαιοσύνη, Οικονομία, προστασία θα έχουν να λάβουν οφέλη σημαντικά από μια επιτυχημένη αναθεώρηση του Συντάγματος.

Στον διάλογο που θα ξεκινήσει με απλό το αντικείμενο, τα πολιτικά κόμματα, τα σημαντικά στελέχη του πολιτικού προσώπου της χώρας γενικότερα, θα κληθούν να δώσουν καθοριστικές εξετάσεις ενόψει των πολιτών. Το μέγεθος της υποθέσεως δεν θα επιτρέψει επιδείξεις ηρωιστικών και μικροκομματικών εγωισμών και διενέξεων,

Ανέτειλε τω κόσμω το φως

«Το γοργόν του γενεθίου τον έθεον άνετειλε τω κόσμω το φως». Τα λόγια του Γερσώ Λαμασκίου περιγράφουν λάττα και ακριβώς θάματα της αναγέννησης, το μήνυμα της Γεννήσεως. Ο Λόγος σαρκώθηκε και ακριβώς θάματα γάπη, φέγγει ελπίδα και απαιται. Ο άνθρωπος κοπύ το Λόγος της Γεννήσεως και ανέτειλε το πρόσωπο του πόνο από τον πόνο και τη φθορότητα. Το ηλεκτρικό στερήματα που παλάσσειν στα ελληνικά μιμνήσκον αναμεταδίδουν από το μήνυμα ομήτης, προσκομίζον γήνη εκκίνηση Λατρώ, υπαθήμωζον σημάδι το διαρκές θαλάμη της ζωής, φηθάρκουν ότι πάντα υπάρχει ένα ζεστό σπίτι... «αλλ' ως τρώτων παλάτων το σπύλων τη βροιάδη εκεκέντη...». Φωτογραφία: Μεννέση, 15ος αιώνας, από την Άλμπρεχτ Ντορλέρ.

Με αισιοδοξία ενώπιον του 2006 ο Κ. Καραμανλής

Σταθερά τα οικονομικά δεδομένα Πολιτική υπεροχή έναντι ΠΑΣΟΚ

Το 2006 θα είναι καλύτερη χρονιά σύμφωνα με πληροφορίες, ότι από απάν που φέγγει αυτό το ολιγόλο μήνυμα στέλνει το οικονομικό μήνυμα της κυβέρνησης, γνωρίζοντας, ωστόσο, ότι τα πρόβληματα δημοσιονομικής εξήγησης είναι ακόμα πολλά και απαιτούν αυξημένες προσπάθειες στο προσεχές δωδεκάμηνο. Ο προϋπολογισμός και ο υπαρκτός Οικονομικός εκημιών ότι τα «ακαθόριστα» και ότι, εκτός απρόοπτου, η κυβέρνηση μπορεί να ικανοποιήσει σε ένα οικονομικά και πολιτικά παρανοητικό 2006 που θα ομιλήσει τις απτολογημένες ομιλίες αντιστάσεις της κοινής γνώμης. Ημπελάει ο κ. Γ. Αλογοσκούφης πιστεύει ότι με τη σημερινή σύνθεση του επιτελείου του, το υπουργείο Οικονομίας λειτουργεί καλύτερα απ' ό,τι στο παρελθόν. Στο τριτοετή πολιτικό μετά-πο. ο κ. Κ. Καραμανλής θεωρεί,

αίτη - προεκτάσεις και επιπρόσθετες κριτικές. Μελέτα, προσέγγισα των θεμάτων με κατά ήμερη βάση και συναινετικό κενό προ πάντων απαιτεί ο διάλογος που πρόκειται να ξεκινήσει.

Στην κοπέλα πορεία του τόπου για εθνικό εκπαίδευση και προκοπή, η αναθεώρηση του Συντάγματος που προσέβη ο κ. Κ. Καραμανλής είναι υπόθεση ύψιστης ευθύνης για όλες τις πολιτικές δυνάμεις.

ΣΗΜΕΡΑ

■ **ΠΑΣΟΚ:** Φαινόμενο ανισορροπίας κάνουν οι πάλι την εμφάνισή τους στα εσωτερικά του ΠΑΣΟΚ μετά την ομιλία του κ. Κώστα Σημίτη στη συζήτηση για τον προϋπολογισμό, αλλά και την κριτική που ασκούν στον κ. Γιώργο Παπανδρέου σχετικά του «εκσυγχρονιστικού» μύλου. (Σελ. 6)

■ **Εργώδες διακοπές** θα κάνουν οι μαθητές του Λυκείου Φετός. Με ετήσια μεθυσία και προσαρμογές εξετάσεων στα φροντιστήρια, ημερήσιου αναμονής είναι μεγάλες. Όμως, αυτή η εξαιρετική «καύση» για την επιτυχία μπορεί να αποβεί ολέθρια για τον υγείο των παιδιών, προειδοποιούν οι ειδικοί. (Σελ. 25)

■ **Προφυλακίστηκαν** χτες το πρωί με απόφαση του Συμβουλίου Εφετών οι δικηγόροι Αθηνών Σάκης Κεχαγιόγλου και Γιώργος Νικολακόπουλος, που φέρονται να εμπλέκονται σε υποθέσεις των πρώτων δικαστών Αντωνίας Ηλία και Ευαγγελίου Καλούση.

■ **«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»**, λόγω της αργίας των Χριστουγέννων, δεν θα εκδοθεί την Τρίτη. Θα κυκλοφορήσει και πάλι την Τετάρτη 28 Δεκεμβρίου.

Τζόγος εταιρειών κινητής τηλεφωνίας

Θύματα οι ανήλικοι χρήστες - Τεράστια έξοδα - Αδύναμη η ελεγκτική κρατική παρέμβαση

Έκων - αμφοβερτοποιημένο - μιλιανισμός διόγκωσης των εσόδων τους προκάλεσαν οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας μέσω διαγωνισμών με μηνιαία SMS, η κρέση των οποίων είναι πολυαπαλάσια της κανονικής. Το γεγονός ότι στους διαγωνισμούς που διοργανώνουν, μέσω SMS, οι εταιρείες, συμμετέχουν και παιδιά αιτιώδους προηγουμένων θύμα και ότι θυμά των Ελλάνων, με τον

Διαγωνισμός -μαμούθ για τον ΟΠΑΠ

Πλεονέκτημα για Intracom
Στελέχη εταιρειών τηλεφορμάρις σε όλο τον κόσμο ετοιμάζουν προσφορές για τον μεγαλύτερο διαγωνισμό τηλεφορμάρις της Ευρώπης. Πρόκειται για την προμήθεια, εγκατάσταση και συντήρηση του μηχανοργαφικού συστήματος του ΟΠΑΠ, για τον οποίο οι προσφορές αναμένεται να καταστέθουν στις 16 Ιανουαρίου. Η πολυεθνική διαπάρτη, του διαγωνισμού δεν εμετατίλει προσπολογισμό, αλλά ήδη προβλέπονται 232 εκατομμύρια ευρώ προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες του ΟΠΑΠ, συμπεριλαμβανομένων και της μεγάλης αγοράς. Το κείμενο της διακήρυξης περιλαμβάνει όμως και ρητές προβλεψεις που μπορούν να εξοφληθούν οικονομικά προκειμένου να σπουδαιότερα προμηθευτές του ΟΠΑΠ. (Οικονομική Κ, σελ. 4)

Ανοιχτές οι πλινγές από το τσουνάμι Ένας χρόνος αιού τη μεγάλη συμφορά

Η πόρδος ενός έτους από το καταστροφικό τσουνάμι στη ΝΑ Ασία δεν βοήθησε να επισυμβούν οι πλινγές σε Ινδονησία, Ταϊλάνδη, Μαλαισία και στα νασιά του Ήβηκεϊά Ιακωνού, που ύλασαν το βορηνιαίο τμήμα σε ανεβρύκτες ύδεις και υλικές καταστροφές. Ανθρωπιστική κρηση αντιμετωπίζουν και οι κάτοικοι του Κοσμίμ μετά τον σεισμό της 8ης Οκτωβρίου, που σκοτώσε 80.000 ανθρώπους. Παρά τις ειλικρινείς προσπάθειες των πολιτών της Δύσης για οικονομική κεφαλαιώση - με την Ελλάδα να απεικονίζεται ποσοστό διηνεκώς μεγάλο προς τον πληθυσμό της - απαράφραστο επικρατεί στις τοπικές κοινωνίες, που καταγγέλλουν φαινόμενα κακοδιαχείρισης. (Σελ. 12 και 13)

Σεισμός στην Ασία

Σκοκούροφ, ο ποιητής που γράφει με ταινίες

Ο Ρώσος σκηνοθέτης του «Ηλιού» μιλάει στην «Κ»

Αλ. Σκοκούροφ

«Σε κάθε ταινία μου δώλω οπισθοπορεία για το ίδιο πρόβλημα: για την ανάγκη των ανθρώπων να επικρατήσουν μεταξύ τους. Να κατανοήσουν ο ένας τον άλλον, να μάθουν, εν τέλει, να αντιμετωπίσουν τον θάνατο». Ο Αλέξανδρ Σκοκούροφ, κορυφαίο προσωπικότητα του σύγχρονου κινηματογράφου, βρέθηκε στην Ελλάδα και μίλησε στην «Κ» για το τελευταίο του έργο «Ηλιος», που προβλήθηκε στις αίθουσες, για τον άνθρωπο απέναντι στην ελπίδα, για τους νέους (σε κοινωνικές αλλαγές γίνεται με τα χέρια των θανάτων. Οι άνθρωποι της μόνης πλινγής, απλά σταμάτησαν τις αλλαγές), για την Ρωσία. (Τέχνες & Γράμματα, σελ. 9)

Λεξικογραφικό επίτευγμα για τη γλώσσα μας Συγκροτήθηκε στις ΗΠΑ από τον Δημ. Γεωργακά

Όταν το 1961 ο Δημ. Γεωργακάς, μέγιστος Ελληνοαμερικανός, έδωσε κατήχηση Γλωσσολογίας στις ΗΠΑ, ανέλαβε τη συγγραφή ενός Ελληνοαγγλικού λεξικού για Αμερικανούς κολοιτών, οι οποίοι φανταζόνταν τον αποστέλεσμα. Το «Modern Greek-English Dictionary» του D.J. Georgakakos, ο πρώτος τόμος του οποίου εκδόθηκε πρόσφατα (ακολουθούν άλλα πέντε), δεν είναι μόνο ένα διεθνές λεξικό αναφοράς, είναι ένα εθρικό λεξικό της νεοελληνικής γλώσσας.

Για 25 χρόνια, τα τελευταία της ζωής του, ο Δ. Γεωργακάς, ένας «ασταθής» της ελληνικής γραμματικής, συγκεντρώνει πηγές της νέας ελληνικής γλώσσας: μίς μεγάλα κείμενα αποδελαιώσα από κολοιτές βιβλία του 19ου και 20ού αι., η οποία του απέδωσε 2,5 εκατομμύρια μαθητικές. ΑΕΙΣΕ να απεικονίσει (ή) το έργο χρηματοδοτήθηκε από τις ΗΠΑ, γραφτηκε και τυπώθηκε στις ΗΠΑ, όμως πλέον για λογαριασμό της Ελλάδας, ενώ η πλήρης συλλογή των 2,5 εκατ. κετιμένων πηγών, μοναδικό αρχείο στον χώρο της νεοελληνικής λεξικογραφίας, ανήκει στα χέρια μας. Πήρασε στο Κέντρο Ελληνικών Γλωσσών Θεσσαλονίκης, στο οποίο περιλάβει χάρη στα δωρεά της Βαρβάρης, κήρας Γεωργακά. (Σελ. 24)

I wish... happiness..., crazy dreams..., come true!

When understatement shows the movement

Kassis

Since 1925

HOTEL ATHINAEUM INTER-CONTINENTAL ΑΕΣΦ. ΣΥΓΓΡΟΥ 89-93 Τηλ.: 210 9249823 - 4 Fax: 210 9249825
ΚΟΛΩΝΙΑΚΗ ΠΡΟΔΟΤΩΝ 114 & ΚΑΡΝΕΙΩΝ Τηλ.: 210 7295000
ΚΗΦΙΣΙΑ ΑΡΧΥΠΟΥΛΟΥ 1 Τηλ.: 210 8015500 HOTEL DIVANI APOLLON PALACE ΚΑΡΟΥΠΗ Τηλ.: 210 8911669
HOTEL ASTIR PALACE ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΙ ΑΡΙΟΝ Τηλ.: 210 85901799 ΝΑΨΙΚΑ Τηλ.: 210 8901515 ΑΡΗΡΟΔΙΤΕ Τηλ.: 210 8901650

CHOPARD • FRANK MULLER • GAVELLO • CARTIER • CUSTOS • PIAGET • PIERRE KUNZ

Happy Spirit

Master of Complication

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

Για να μη μένετε θεατές στα γεγονότα

ΤΡΙΤΗ 20 Δεκεμβρίου 2005

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΑΔΕΣΜΕΥΤΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΕΤΟΣ 31ο • Αρ. φ. 9.149

ΤΙΜΗ 1€ (ΕΚΔΟΣΗ ΜΕ VCD 1,50€)

ΣΗΜΕΡΑ: ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΣΕΧΟΥΜΕ

ΕΝΑ Video CD του DISCOVERY HEALTH CHANNEL

ΓΙΟΡΤΙΝΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

Προσοχή στις υπερβολές!

Κατάθλιψη και Θεραπεία

ΤΟ ΚΑΘΕ Video CD ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΤΟ ΑΠΟΚΤΗΣΕΤΕ ΠΡΟΑΓΓΕΛΙΑ ΜΕ ΣΥΝ 60 ΛΕΠΤΑ

home & health

ΚΑΙ ΕΝΘΕΟ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ για το αυτοκίνητο

32 σελίδες

ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΔΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ

«Είμαι αθώος. Δεν συμφωνώ με τη δράση της 17N»

Κατηγορηματικό θέμα Γιωτοπούλου, χθες, μέσω του συνηγόρου του: «Είμαι αθώος, δεν συμφωνώ με τη δράση της 17N από ούσια το χρόνο». Ανέδειξε ως ενδεχόμενη πολιτική στάση την «άμυνα απέναντι στο κατηγορητήριο». ΣΕΛ. 46, 47

ΓΚΑΦΑ ΟΛΚΗΣ ΣΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΩΝ 8

Στρεψοδικειον ΑΛΦΑ - ΑΛΦΑ

Επικαλούμενοι «τεχνικούς» λόγους, ο Νίκος Χατζηνικολάου και ο Μάκης Τριανταφυλλόπουλος αρνήθηκαν χτες να μεταδώσουν το επίμαχο απόσπασμα της συνέντευξης του Κώστα Χαρδανέλλα στην ΕΤ-3, που εκθέτει τον κ. Μ. Και έκαναν μία ακόμη τηλεδίκη διαπράττοντας γκάφα ολκής. ΣΕΛ. 18, 19

ΑΝΟΙΓΕΙ σκληρό διάλογο η επιτροπή «8 σοφών»

9 ΑΛΛΑΓΕΣ για την Παιδεία

Οι προτάσεις των «8 σοφών»

- 1 Κατάργηση των μεταγεγραμμένων εσωτερικού
- 2 Τέλος οι αιώνια φοιτητές. Σπουδές με συν 2 ή 3 χρόνια πέραν του κανονικού
- 3 Κατάργηση του ενός συγγράμματος
- 4 Συμμετοχή των φοιτητών στις εκλογές πρυτανικών αρχών μέσω παράλληλων εκλογών
- 5 Αύξηση των μελών της Επιτροπής Αούλου και Φάλαξη
- 6 Μάνατζερ στα πανεπιστήμια
- 7 Διαχωρισμός «ελλείψεως και αποκλειστικής» και μερικής απασχόλησης των μελών ΔΕΠ. Εξωτερικοί κριτές στα εκλεκτορικά σώματα
- 8 Σύσταση «Εθνικού Συμβουλίου Εκπαίδευσης»
- 9 Υποτροφίες στους οικονομικά ασθενέστερους και υπηρεσίες υποστήριξης

ΚΟΝΤΡΑ ΣΤΗ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ ΠΑ ΥΠΟΝΟΜΕΥΣΗ

Εννέα ριζικές αλλαγές στη λειτουργία των ελληνικών πανεπιστημίων προτείνει η επιτροπή των ακαδημαϊκών: την κατάργηση των μεταγεγραμμένων, του ενός συγγράμματος, φρένο στους αιώνιους φοιτητές και νέο τρόπο εκλογής διδακτικού προσωπικού. Οι ακαδημαϊκοί κατηγορούν την υπουργό Παιδείας ότι υπονομεύει το έργο τους, με τις «κατά καιρούς αφηνιαστικές εξηγήσεις». ΣΕΛ. 16, 17

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ «Ε» ΣΕΛ. 8

Ανοιχτά τα μαγαζιά 7 Κυριακές

Το προτείνει ο Δ. Σιούφας, αλλά αντιδρούν μικρέμποροι, υπάλληλοι και τα κόμματα της Αριστεράς. ΣΕΛ. 49

Κινέζος Αν Βασίλης

Τις προμήθειες των εισαγωγών συγκεντρώνει η Κίνα, αλλά και τις περισσότερες καταγγελίες για επικίνδυνα παιχνίδια. Έρευνα της «Ε». ΣΕΛ. 20

ΜΕ ΑΜΕΣ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

ΔΕΛΤΑ: Εταιρεία τροφίμων-μαμούθ

Η μεγαλύτερη εταιρεία τροφίμων στην Ελλάδα και η 35η στην Ευρώπη συγκροτείται μετά την απορρόφηση από τη ΔΕΛΤΑ της Τοπίτα, των Goody's, του Μπάρμπο-Στάθη και της ΔΕΛΤΑ γάλακτος, με πωλήσεις κοντά στα 900 εκατομμύρια ευρώ. Θα λέγεται Brandco. ΣΕΛ. 25

Ηρθε ξανά!

Ο μικρός Νικόλας σε όλες περιπέτειες

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ

Ο μικρός Νικόλας σάς περιμένει στη σελίδα 2

Συντάσσω πρόσκληση για μια εκδήλωση

ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Συσχετίζω το είδος της κοινωνικής περίπτωσης με το περιεχόμενο μιας πρόσκλησης.
- Αναγνωρίζω τις βασικές ενότητες (τη δομή) μιας πρόσκλησης.
- Εντοπίζω τις διαφορές στην επιλογή των λέξεων και στη σύνταξή τους σε διαφορετικές προσκλήσεις.
- Συντάσσω προσκλήσεις σύμφωνα με το επικοινωνιακό πλαίσιο (ποιος προσκαλεί ποιον; σε τι είδους εκδήλωση; κ.λπ.).

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ
ΕΝΟΤΗΤΑΣ

(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

- Για ποιες κοινωνικές περιστάσεις λαμβάνουμε ή αποστέλλουμε συνήθως προσκλήσεις;

Σημειώστε στον παρακάτω πίνακα στοιχεία από τις απαντήσεις σας

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΕΡΙΣΤΑΣΗ

(κοινωνικό - πολιτιστικό
πολιτικό - επαγγελματικό
γεγονός)

ΑΠΟΣΤΟΛΕΑΣ

ΤΙ ΕΠΙΔΙΩΚΕΤΑΙ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΕΡΙΣΤΑΣΗ (κοινωνικό - πολιτιστικό πολιτικό - επαγγελματικό γεγονός)	ΑΠΟΣΤΟΛΕΑΣ	ΤΙ ΕΠΙΔΙΩΚΕΤΑΙ
(π.χ.) Εγκαίνια προεκλογικού κέντρου (πολιτικό γεγονός) Γάμος (κοινωνικό γεγονός)	ο/η υποψήφιος βουλευτής	γνωστοποίηση της υποψηφιότητας - γνωριμία με ψηφοφόρους

- Μπορείτε σε συνεργασία με τα μέλη της τάξης σας να συγκεντρώσετε είδη προσκλήσεων για διαφορετικά γεγονότα. Αφού τις αριθμήσετε να υπογραμμίσετε με ποιες λέξεις ή φράσεις δίνονται πληροφορίες για το χρόνο και τον τόπο του γεγονότος / της εκδήλωσης.

Λέξεις/φράσεις χρόνου	Λέξεις/φράσεις τόπου
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

- Σε ποιες από τις προσκλήσεις που συλλέξατε περιέχονται λέξεις και φράσεις που δηλώνουν τα συναισθήματα των προσώπων ή των φορέων που προσκαλούν; Σημειώστε μερικές από αυτές:

- Στις παραπάνω προσκλήσεις να υπογραμμίσετε τις λέξεις ή τις φράσεις που δηλώνουν τα πρόσωπα ή τους φορείς που προσκαλούνται και αντίστοιχα τα πρόσωπα ή τους φορείς που προσκαλούν. Σημειώστε επίσης αν στις προσκλήσεις, που συγκεντρώσατε, διακρίνονται αυτοί που προσκαλούν σε μια εκδήλωση από αυτούς που τη δημιουργούν συμμετέχοντας σε αυτήν.

<p>Λέξεις / φράσεις που δηλώνουν αυτούς που προσκαλούν</p>	<p>Λέξεις / φράσεις που δηλώνουν αυτούς που προσκαλούνται</p>
<p>Λέξεις / φράσεις που δηλώνουν όσους δημιουργούν ως κεντρικά πρόσωπα ή ως κεντρικοί φορείς την εκδήλωση και συμμετέχουν σε αυτήν.</p>	

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

Στην ενότητα αυτή θα χρησιμοποιήσουμε τα τέσσερα έντυπα προσκλήσεων. Οι προσκλήσεις αυτές διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

- προσκλήσεις σε δραστηριότητες - εκδηλώσεις που αφορούν παιδιά και τους γονείς τους, που τα συνοδεύουν σε αυτές.
- προσκλήσεις ενηλίκων σε πολιτιστικά γεγονότα.

[ΣΗΜΕΙΩΣΗ: μία από τις προσκλήσεις έχει αποσταλεί με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, αποτελεί ηλεκτρονική πρόσκληση.]

Χωριζόμαστε σε τέσσερις ομάδες. Κάθε ομάδα εξετάζει το έντυπο υλικό παρουσιάζοντας στον παρακάτω πίνακα τις απαραίτητες πληροφορίες. Πριν συμπληρώσετε γραπτώς τον πίνακα μπορείτε να συζητήσετε τις απαντήσεις σας στην ομάδα.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΟΥ ΑΝΑΓΡΑΦΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	Ποιο είναι το περιεχόμενο/ τίτλος της εκδήλωσης;	Ποιοι είναι οι δημιουργοί της εκδήλωσης;	Ποιοι προσκαλούνται στην εκδήλωση;	Ποιοι προσκαλούν στην εκδήλωση;
[1] θεατρική παράσταση	"Ανεμόμυλοι για ανεμόμυλους ταξιδιώτες"	οι μαγικές σβούρες και ο Δημήτρης Αδάμης	τα παιδιά	οι μαγικές σβούρες
[2] πάρτι για την ονομαστική γιορτή				
[3] παρουσίαση βιβλίου				
[4] παρουσίαση δρώμενου				

ΕΠΕΞΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΤΙΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ: Α´

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ [1] Οι μαγικές σβούρες Ερωτήσεις

1. Ποιους θεωρεί αποδέκτες της πρόσκλησης ο συντάκτης της; Ποιοι, δηλαδή, εντάσσονται στη σημασία της προσωπικής ανωνυμίας «εσάς (σας)»;

«Οι μαγικές σβούρες σας προσκαλούν στην παράσταση» /

«Οι μαγικές σβούρες προσκαλούν εσάς»

Ποιο είναι το χρονικό διάστημα ισχύος της πρόσκλησης; Ποιο είναι το χρονικό διάστημα ισχύος της ειδικής προσφοράς στο εισιτήριο;

Να συμπληρώσετε το ακόλουθο κείμενο: «Τα _____, που θα _____ την πρόσκληση στο ταμείο του Θεάτρου, θα παρακολουθούν το έργο...».

«Αν _____ την πρόσκληση στο ταμείο του Θεάτρου, τότε τα παιδιά _____ το έργο.»

«_____ την πρόσκληση στο ταμείο του Θεάτρου και τότε τα παιδιά θα παρακολουθήσουν το έργο...»

Ποια σχέση βρίσκετε ανάμεσα στις λέξεις ανεμόμυλοι και ανεμόμυαλοι;

Ποιους χαρακτηρίζει το επίθετο ανεμόμυαλοι;

Ποια στοιχεία της θεατρικής παράστασης πληροφορείται κανείς από την πρόσκληση;

Ποια είναι τα άλλα στοιχεία που συνήθως δίνονται για τους συντελεστές μιας θεατρικής παράστασης;

Διαδικασίες για την επίλυση του προβλήματος

Η πρόσκληση στη θεατρική παράσταση λειτουργεί και ως διαδικασία έκπτωσης στην τιμή του εισιτηρίου.

Διαβάστε την πρόσκληση δίχως τις λέξεις ή φράσεις, οι οποίες μιλούν για τη διαδικασία έκπτωσης.

Υπογραμμίζετε τις λέξεις / φράσεις που σημαίνουν χρόνο. Από αυτές επιλέγετε εκείνες τις λέξεις και φράσεις που αφορούν το χρονικό διάστημα έναρξης - λήξης των παραστάσεων και έναρξης - λήξης της περιόδου έκπτωσης στο εισιτήριο των παιδιών.

Ο ρηματικός τύπος προσκομίζοντας (μετοχή του ρήματος προσκομίζω) μπορεί να αντικατασταθεί από φράσεις / προτάσεις.

Μπορείτε να αναλύσετε τις δύο λέξεις στα συνθετικά τους:

ανεμόμυλος: _____ + _____

ανεμόμυαλος: _____ + _____

Λάβετε υπόψη σας μεταφορικές φράσεις όπως: «πήραν τα μυαλά σου αέρα», κ.ά.

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ [2] : πάρτι για την ονομαστική γιορτή

- Ποια είναι τα τυπογραφικά στοιχεία που κάνουν την πρόσκληση αυτή ελκυστική στον αναγνώστη;
- Σε ποιο πρόσωπο είναι γραμμένη η πρόσκληση αυτή;
- Τι θα περιλαμβάνει το πάρτι για την ονομαστική γιορτή του Φίλιππα;
- Αν ήσαστε γονείς θα επιλέγατε να συμμετέχουν τα παιδιά σας σε αυτό το πάρτι και γιατί;
- Να ξαναγράψετε αυτή την πρόσκληση με τη μορφή της πρόσκλησης [1]

ΟΜΑΔΑ Γ΄

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ [3]: Παρουσίαση βιβλίου

- Ποιο είναι το θέμα της εκδήλωσης;
- Ποιοι είναι οι συντελεστές της εκδήλωσης στην οποία αναφέρεται η πρόσκληση;
- Να ξαναγράψετε το κείμενο της πρόσκλησης, αν προσκαλούσε:
  - » η συγγραφέας του βιβλίου (σύνταξη σε πρώτο πρόσωπο ενικού «εγώ»)

ΟΜΑΔΑ Δ΄

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ [3]: Παρουσίαση βιβλίου

- Να ξαναγράψετε το κείμενο της πρόσκλησης αν προσκαλούσαν:
  - » οι συγγραφείς Μένης Κουμανταρέας και Απόστολος Δοξιάδης, που θα μιλήσουν για το βιβλίο (σύνταξη σε πρώτο πρόσωπο πληθυντικού «εμείς» ή σε τρίτο πρόσωπο πληθυντικού («αυτοί») «οι συγγραφείς Μ.Κουμανταρέας και Α. Δοξιάδη σας προσκαλούν...»)

3. Τι έχω μάθει

Σε κάθε πρόσκληση ένα νόημα σχεδιάζεται με βάση τα ακόλουθα:

- Ποιος/ποιοι διοργανώνει/ουν την εκδήλωση;
- Ποιος/ποιοι προσκαλεί/ούν στην εκδήλωση;
- Ποιος/ποιοι προσκαλείται/-ούνται στην εκδήλωση;
- Τι είδους σχέση έχουν αυτοί που προσκαλούν με αυτούς που προσκαλούνται;
- Ποιος είναι ο χρόνος;
- Ποιος είναι ο τόπος της εκδήλωσης;
- Ποιες δράσεις συμβαίνουν παράλληλα ενδεχομένως με την εκδήλωση;

4. Διευρύνω την εμπειρία μου. Εφαρμόζω

- ▶ Σε ένα μικρό χαρτόνι ή και στον πίνακα που ακολουθεί, σχεδίασε μια πρόσκληση για να καλέσεις πολύ φιλικά σου πρόσωπα στα γενέθλιά σου ή την ονομαστική σου γιορτή.

- ▶ Το τοπικό Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων σε συνεργασία με το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Λαμίας, και τη Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων διοργανώνει ημερίδα προβληματισμού με θέμα: «Διά βίου μάθηση και τοπική ανάπτυξη». Να συντάξετε την πρόσκληση για την εκδήλωση αυτή. Στην εκδήλωση προσκαλούν οι εμπλεκόμενοι φορείς διοργάνωσης της ημερίδας.

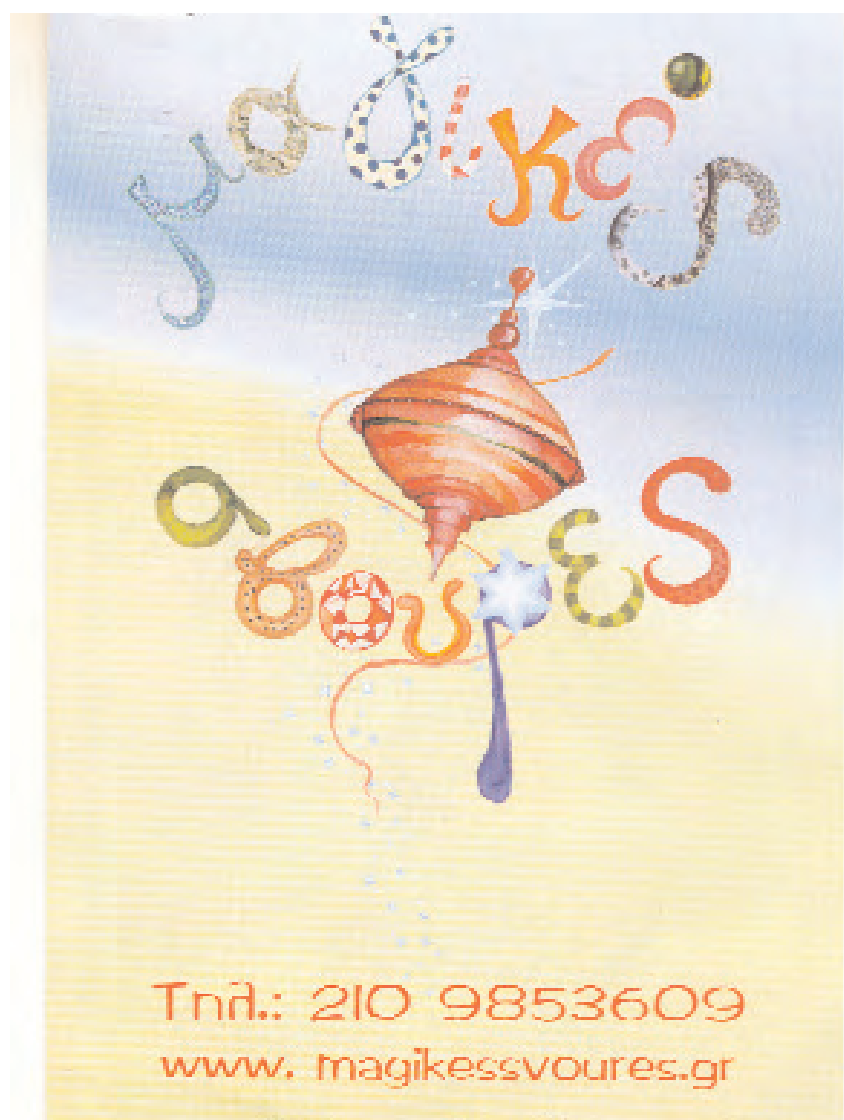

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΡΤΕΛΑ 1

ΚΑΡΤΕΛΑ 2

Το κουβάρι ξετυλιγεται...

...και το παραθύρι αρχίζει για να
μους ταξιδέψει σε κόσμους μαγικούς
σε κόσμους δημιουργίας

Με την ευκαιρία
της ονομαστικής μου γιορτής
σας καλώ στο **party** μου
για να ξετυλίξουμε το κουβάρι
του παραμυθιού

το **Σάββατο 12** Νοεμβρίου 2005
στις 11:30

Φίλιππος
Ασωίτης

στο ξενοδοχείο Grand Chalet,
Κοκκινόρα 38, Κεφαλόραϊ

Π.Α. 0944383231 / 210 8014721

Πρόσκληση

Ο Εκδοτικός Οργανισμός Αιβάνη και το βιβλιοπωλείο Ιωνίς
εικώς προσκαλούν στην παρουσίαση του βιβλίου

Ο ΚΥΡΙΑΡΧΟΣ ΤΩΝ ΟΚΤΩ

της Άννας Παναγοπούλου.

Η παρουσίαση θα γίνει τη **Λευτέρα 20 Φεβρουαρίου 2016**, στις **12:30 το μεσημέρι**,
στο χώρο εκδηλώσεων του βιβλιοπωλείου Ιωνίς (Σιαδίου 24, Αθήνα).

Τα το βιβλίο θα μιλώσαν

οι συγγραφείς **Μένης Κομνητοπούλης** και **Απόστολος Δελιάδης**
και οι δημοσιογράφοι **Γιάννης Περεντέλης** και **Πόπη Λομνεντάκου**,
η οποία και θα σπεύσει τη συζήτηση.

Παραπομπή: Βιβλιοπωλείο Ιωνίς, τηλ.: 210 3612007,

Εκδοτικός Οργανισμός Αιβάνη, τηλ.: 210 3612012, 210 3612009.

ΚΑΡΤΕΛΑ 4

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Οι μαγικές σβούρες σας προσκαλούν στην παράσταση
"Ανεμόμυλοι για ανεμόμυλους ταξιδιώτες"

του Δημήτρη Αδάμη

Κάθε Κυριακή στις 11:00 π.μ. και 3:00 μ.μ.

Προσκομιζόντας την προσέλευση στο ταμείο του Θεάτρου,

Τα παιδιά θα παρακολουθούν το έργο

ανά τον κεντρικό εισιτήριο των 12 ευρώ, μόνο με 6,00 ευρώ

θέατρο **ΑΘΗΝΩΝ**.

Βουκουρεστίου 10 & Πανεπιστημίου

1 Αιγυπτιακής, 210 9853609.

Ένεργη των Οκτωβρίοι. Ισχύει μέχρι το τέλος των παραστάσεων του έργου.

μαγικές σβούρες

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ΄

Κατανόω οδηγίες σχετικές με τη λειτουργία οικιακών συσκευών

ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Αναγνωρίζω πρακτικές χρήσης των εντύπων με οδηγίες.
- Διακρίνω και ταξινομώ τις πληροφορίες που διαβάζω σε ένα έντυπο οδηγιών χρήσης οικιακών συσκευών.
- Αναγνωρίζω και κατανοώ τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους κατασκευάζεται το νόημα των οδηγιών χρήσης οικιακών συσκευών (σχήματα, διαγράμματα, χρώμα, γλώσσα κ.ά).
- Γράφω οδηγίες για τη χρήση συσκευών αξιοποιώντας το κατάλληλο λεξιλόγιο και τους τρόπους σύνταξης μιας οδηγίας.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

- Σε ποιες περιπτώσεις συμβουλευόμαι τα έντυπα με τις οδηγίες χρήσης οικιακών συσκευών;
- Οι οδηγίες χρήσης των οικιακών συσκευών είναι γραμμένες στα ελληνικά ή και σε άλλες γλώσσες και γιατί;
- Πώς είναι τα έντυπα με οδηγίες για τη χρήση οικιακών συσκευών που με διευκολύνουν περισσότερο στην κατανόσή τους;
- Πώς διαβάζω τέτοιου είδους έντυπα;

Για ποια σημεία των οδηγιών οικιακής χρήσης καλώ συνήθως ηλεκτρολόγο;

Ποια μπορώ να διαβάσω και να καταλάβω μόνος/-η μου

Για τα σημεία των οδηγιών –που δεν καλώ ηλεκτρολόγο– διαβάζω τις εικόνες των εντύπων και βρίσκω το αντίστοιχο σημείο στις οικιακές συσκευές;

Διαβάζω τα έντυπα αυτά σε συνεργασία με κάποιον άλλο για να είμαι σίγουρος ή σίγουρη ότι έχω καταλάβει σωστά την οδηγία;

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

Στην ενότητα αυτή θα χρησιμοποιήσουμε τα τέσσερα έντυπα οδηγιών χρήσης οικιακών συσκευών με τη σειρά που παρουσιάζονται στο παράρτημα της ενότητας.

Χωριζόμαστε σε τέσσερις ομάδες. Κάθε ομάδα εξετάζει το έντυπο υλικό για το προϊόν που έχει αναλάβει παρουσιάζοντας στον παρακάτω πίνακα τις απαραίτητες πληροφορίες. Πριν συμπληρώσετε γραπτώς τον πίνακα μπορείτε να συζητήσετε τις απαντήσεις σας στην ομάδα. Η στήλη με τίτλο «Χρησιμότητα της οικιακής συσκευής» μπορεί να απαντηθεί/συμπληρωθεί και προφορικά. Όταν τελειώσετε θα παρουσιάσετε τα στοιχεία σας στην τάξη (θα χρησιμοποιήσετε και λέξεις γραμμένες με λατινικό αλφάβητο).

ΕΙΔΟΣ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΣΥΣΚΕΥΗΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΣΥΣΚΕΥΗΣ
ΑΠΟΧΥΜΩΤΗΣ	bifinett	Ι ΚΗ 450	(Τι μπορούμε να κάνουμε με έναν αποχυμωτή;)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΩ ΤΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΝΤΥΠΟΥ ΟΔΗΓΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ

- Μελετώντας τις οδηγίες χρήσης στα ελληνικά για κάθε μία από τις παραπάνω οικιακές συσκευές να προσέξετε τους τίτλους και τους υπότιτλους, ώστε να κατανοήσετε τα μέρη από τα οποία αποτελούνται, δηλαδή τη δομή τους. Κάθε ομάδα καταγράφει τον τίτλο των ενότητων, τους υπότιτλους των υποενότητων, εφόσον υπάρχουν, καθώς επίσης και το θέμα της κάθε ενότητας.

ΟΜΑΔΑ: _____

ΠΡΟΪΟΝ / ΕΙΔΟΣ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΣΥΣΚΕΥΗΣ: _____

Α/Α	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ (τίτλοι-υπότιτλοι)	ΤΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ Η ΚΑΘΕ ΕΝΟΤΗΤΑ
1. 1.1.		
2.		

- Όταν η κάθε ομάδα παρουσιάσει τις ενότητες και τα θέματα που διαπραγματεύονται, τότε συζητούμε στην τάξη τα ακόλουθα ερωτήματα:

Τι κοινό υπάρχει στο έντυπο οδηγιών που επεξεργαστήκατε;

Ποιες διαφορές υπάρχουν;

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΩ ΤΑ ΜΕΡΗ ΑΠΟ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΤΟ ΚΑΘΕ ΠΡΟΪΟΝ

- Σε κάθε έντυπο παρουσιάζονται τα μέρη από τα οποία αποτελείται η κάθε συσκευή και σε μερικά γίνεται αναφορά και στα εξαρτήματα του κάθε μέρους. Τα μέρη αυτά περιγράφονται γραπτά ή/και παράλληλα απεικονίζονται με σχήματα ή φωτογραφίες. Η κάθε ομάδα να παρουσιάσει προφορικά τα μέρη από τα οποία αποτελείται η κάθε συσκευή και όπου είναι δυνατόν τα εξαρτήματα του κάθε μέρους. Ο παρακάτω πίνακας θα βοηθήσει τα μέλη της κάθε ομάδας να κρατήσουν σημειώσεις για την τεχνική περιγραφή της συσκευής.

Μπορείτε, αν θέλετε, να σχεδιάσετε τη συσκευή και να δείξετε τα μέρη της, ενώνοντας το κάθε μέρος με το όνομά του.

Μπορείτε επίσης να διαβάσετε την περιγραφή της συσκευής και σε κάθε μέρος της εικόνας του εντύπου να σημειώσετε το όνομά του.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΣΥΣΚΕΥΗΣ

ΟΜΑΔΑ: _____

ΕΙΔΟΣ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΣΥΣΚΕΥΗΣ: _____

ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΣΥΣΚΕΥΗΣ:

ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ:

Μπορείτε εδώ να σχεδιάσετε τη συσκευή ή να κολλήσετε την εικόνα της και να δείξετε το κάθε μέρος της γράφοντας το όνομά του.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΟΔΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ

Η κάθε μία από τις ομάδες της τάξης αναλαμβάνει να παρουσιάσει ένα κείμενο οδηγιών από τα έντυπα του παραρτήματος. Συγκεκριμένα οι δραστηριότητες που αναλαμβάνει κάθε ομάδα είναι οι ακόλουθες:

ΟΜΑΔΑ Α΄

Η ομάδα μελετά από το έντυπο οδηγιών για τον αποχυμωτή το κείμενο με τίτλο: «Διαδικασία Αποχύμωσης».

Δραστηριότητες

- Το κείμενο σας καθοδηγεί στο **τι πρέπει να κάνετε** και στο **πώς πρέπει να το κάνετε**. Αφού το διαβάσετε να συμπληρώσετε τον ακόλουθο πίνακα σύμφωνα με το παράδειγμα.

τι πρέπει να κάνετε;	πώς πρέπει να το κάνετε;
<i>ρίξτε τα κομμάτια φρούτων και λαχανικών στο στόμιο εισαγωγής</i>	<i>κρατήστε το βοηθητικό εξάρτημα ώθησης (1) στο ένα χέρι</i>
<i>σπρώχνετε τα φρούτα /λαχανικά στο στόμιο</i>	

- Το παρακάτω κείμενο να το μετατρέψετε σε οδηγίες προς έναν συνεργάτη σας. Οι οδηγίες αυτές πρέπει να διατυπωθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να φαίνεται ότι δεν τις δίνετε σε κάποιον άλλο που θα τις εκτελέσει αλλά ότι αφορούν κι εσάς. Για να το πετύχουμε αυτό χρησιμοποιούμε κυρίως το πρώτο πρόσωπο των ρημάτων στον πληθυντικό αριθμό. Για παράδειγμα αντί να πούμε «κρατήστε το εξάρτημα» λέμε «κρατάμε το εξάρτημα» κ.ο.κ.

<p>Σε περίπτωση που έχουν κολλήσει κομμάτια φρούτων στο στόμιο πρέπει να αφαιρεθούν κάνοντας</p>	<p>Σε περίπτωση που έχουν κολλήσει κομμάτια φρούτων στο στόμιο πρέπει να:</p>
<p>(1) Απενεργοποίηση της συσκευής (2) Αποσύνδεση του φιν από την πρίζα (3) Απελευθέρωση του άγκιστρου ασφαλείας (4) Άνοιγμα του καλύμματος ασφαλείας (5) Αφαίρεση των κομματιών φρούτων (6) Συναρμολόγηση της συσκευής και ολοκλήρωση της παρασκευής του φρουτοχυμού</p>	<p>(1) Απενεργοποιήσουμε τη συσκευή. (2) _____ (3) _____ (4) _____ (5) _____ (6) _____</p>

Αν διαβάσετε τη Σημείωση στην ενότητα με τίτλο «ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΠΟΧΥΜΩΣΗΣ» θα βρείτε τις απαντήσεις σε αυτή τη δραστηριότητα

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Στην αριστερή στήλη οι ενέργειες αναφέρονται με ουσιαστικά ενώ στη δεξιά στήλη με ρήματα. Στην πρώτη περίπτωση έχουμε το αποτέλεσμα της ενέργειας, σαν να έχει γίνει η διαδικασία που λέει το ρήμα, ενώ στη δεύτερη στήλη η έμφαση αφορά την ίδια την ενέργεια της πράξης μας. Στην πρώτη στήλη έχουμε το αποτέλεσμα της διαδικασίας, στη δεύτερη τη διαδικασία. Αυτή η πρακτική λέγεται ονοματοποίηση. Ονοματοποίηση έχουμε, όταν επιλέγουμε να πούμε ή να γράψουμε τα ονόματα αντί των ρημάτων, να δώσουμε δηλαδή έμφαση στο αποτέλεσμα παρά στη διαδικασία.

ΟΜΑΔΑ Β΄

Η ομάδα μελετά από το έντυπο οδηγιών για το βραστήρα το κείμενο με τίτλο: «Πρώτη Χρήση της Συσκευής».

Δραστηριότητες

- Διαβάζοντας το κείμενο θα διαπιστώσετε ότι οι οδηγίες είναι δύο ειδών. Από τη μια υπάρχουν οδηγίες που λένε πώς θα θέσετε το βραστήρα σε λειτουργία και από την άλλη υπάρχουν οδηγίες που σας λένε τι πρέπει να προσέξετε καθώς εκτελείτε τις πρώτες οδηγίες. Στον παρακάτω πίνακα να διακρίνετε τις δύο περιπτώσεις όπως στο παράδειγμα.

1. Τοποθετήστε τη συσκευή σε μια επίπεδη επιφάνεια	_____
2. Γεμίστε την κανάτα με νερό	Προσέξτε ώστε να μην υπερχειλίσει η κανάτα.
3.	Συμβουλευτείτε τις ενδείξεις της στάθμης με νερό που αναγράφονται στην κανάτα.
4.	
5.	
6.	

- Να διαβάσετε το παρακάτω κείμενο και να οργανώσετε σε μια χρονική σειρά τις ενέργειες που πρέπει να κάνει κάποιος, ώστε η σύνδεση του βραστήρα με το δίκτυο ηλεκτροδότησης να είναι ασφαλής.

Φέρτε το βραστήρα σε επαφή με το δίκτυο ηλεκτροδότησης, συνδέοντας τη συσκευή σε κατάλληλη πρίζα. Πριν συνδέσετε το βραστήρα με το σύστημα ηλεκτροδότησης βεβαιωθείτε ότι τα Volt (Βολτ) του ρεύματος ταιριάζουν με τα Volt που γράφει η συσκευή.	(1) Αρχικά _____
	_____
	_____
	(2) Στη συνέχεια _____
	_____
	_____
	(3) Τέλος _____
	_____
	_____

ΟΜΑΔΑ Γ΄

Η ομάδα μελετά από το έντυπο οδηγιών για **την καφετιέρα** το κείμενο με τίτλο: «Καθαρισμός» και «Καθαρισμός από τα άλατα»

Δραστηριότητες

- Μελετώντας την παραπάνω οδηγία για τον καθαρισμό της καφετιέρας να διακρίνετε τις ενόπτες του καθαρισμού. Έπειτα για κάθε ενόπτη να καταγράψετε στη δεξιά στήλη του παρακάτω πίνακα τα υλικά (τα μέρη του μηχανήματος αλλά και όποια άλλα μέσα θα χρειαστείτε) και στην αριστερή στήλη τις διαδικασίες, δηλαδή τα ρήματα που δίνουν τις οδηγίες.

ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ: _____	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ
ΜΕΣΑ πρίζα	<i>βγάλτε</i>
γυάλινη κανάτα	
υγρό παν	
μια κουταλιά σόδα	

- Μελετώντας το ακόλουθο απόσπασμα να ξαναγράψετε ή να πείτε προφορικά τις οδηγίες στη σωστή σειρά. Οι λέξεις που μας βοηθούν να βάλουμε τις διαδικασίες μιας οδηγίας σε σωστή σειρά είναι χρωματισμένες στο παρακάτω κείμενο.

ΑΚΑΤΑΝΟΗΤΗ ΟΔΗΓΙΑ: Για να αφαιρέσετε επίμονα υπολείμματα καφέ **αρχικά** αφαιρέστε τα υπολείμματα και **έπειτα** προσθέστε μια κουταλιά σόδα. Με μια μαλακή βούρτσα **μετά** γεμίστε την κανάτα με ζεστό νερό και αφήστε τη σόδα να ενεργήσει για λίγη ώρα. **Τέλος** αδειάστε την κανάτα.(!)

ΚΑΝΩ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ ΚΑΤΑΝΟΗΤΗ: Ξαναγράψουμε ή ξαναλέμε το παραπάνω κείμενο με τις διαδικασίες στη σωστή σειρά. Συμβουλευόμαστε το έντυπο για τον καθαρισμό της καφετιέρας από υπολείμματα καφέ.

ΟΜΑΔΑ Δ΄

Η ομάδα που μελετά το έντυπο για **το φούρνο** μελετά το κείμενο με τίτλο: «Για να μαγειρέψετε στο φούρνο».

Δραστηριότητες

- Πώς θα σχεδιάζατε τις θέσεις του διακόπτη του φούρνου (βλέπε το έντυπο για το φούρνο της ηλεκτρικής κουζίνας) σε περίπτωση που θέλετε να μαγειρέψετε (α') κρέας με πατάτες και (β') τυρόπιτα.

Οι θέσεις στο διακόπτη του φούρνου

————— **Σχήμα** ————— **Σχόλια** —————

Θέση

Θέση

Θέσεις

Θέση

Θέση

Θέση

Θέση

- Πώς αλλιώς μπορούμε να δώσουμε οδηγίες; Συμπληρώστε τα κενά και θα το διαπιστώσετε. Στη συνέχεια ο καθένας και η καθεμία, που είναι μέλος της ομάδας σας, ας πει στο/στη διπλανό/ή του τις οδηγίες αυτές και συζητήστε για το ύφος της κάθε διατύπωσης. Ποιος τρόπος σας φαίνεται περισσότερο οικείος ή ευγενικός ή απότομος κ.λπ.

Γυρίστε δεξιά το διακόπτη του φούρνου.

Ας _____ δεξιά το διακόπτη του φούρνου

Μπορείτε _____ δεξιά το διακόπτη του φούρνου.

Θέλετε τώρα _____ δεξιά το διακόπτη του φούρνου.

Θα _____ τώρα το διακόπτη του φούρνου δεξιά και στη συνέχεια _____ να προθερμανθεί ο φούρνος, χωρίς να βάλουμε το ταψί μέσα.

Γυρίζουμε το διακόπτη του φούρνου δεξιά και στη συνέχεια _____ να προθερμανθεί ο φούρνος, χωρίς να βάλουμε το ταψί μέσα.

Να _____ αμέσως το φούρνο δεξιά. **Μην** _____ το ταψί μέσα. **Να** _____ να προθερμανθεί ο φούρνος.

3. Τι έχω μάθει

Τα κείμενα που διατυπώνουν οδηγίες μπορούν να έχουν τη μορφή:

(1) Κείμενα με οδηγίες που μας καθοδηγούν να ακολουθήσουμε κάποιες διαδικασίες (π.χ. συνταγές, οδηγίες λειτουργίας και χρήσης οικιακών συσκευών κ.ά.).

Συστατικά

Υλικά

Οδηγίες: Πώς το κάνεις;

Τι χρειάζεται

(2) Κείμενα που δεν έχουν την παραπάνω μορφή και θέλουν με ένα σύντομο τρόπο να αλλάξουν κάτι.

Παραδείγματα

Οδήγα προσεκτικά

Μην προσπερνάς τα άλλα αυτοκίνητα

Μην καπνίζεις

Κλείσε το παράθυρο.

Η γραμματική των κειμένων με οδηγίες

- Τα ρήματα εκφράζουν στις οδηγίες τις διαδικασίες (π.χ. *στρίψτε δεξιά, ανακατέψτε μαζί με το κακάο*)
- Τα επιρρήματα χρησιμοποιούνται ως δείκτες του τρόπου εκτέλεσης των όσων δηλώνουν τα ρήματα ενός κειμένου-οδηγίας. (π.χ. *πέρασε τα κομμάτια προσεκτικά σε καλαμάκια*)
- Οι χρονικοί σύνδεσμοι είναι στοιχεία που τοποθετούν τις διαδικασίες σε προτεραιότητες (π.χ. *κύκλωσε τις λέξεις που δείχνουν με ποια σειρά πρέπει να εκτελέσουμε τις οδηγίες. Έπειτα, αντιστοίχισε όπως στο παράδειγμα*)
- Λέξεις – δείκτες βαθμού υποχρέωσης (π.χ. *ράντισε με το χυμό του, οπωσδήποτε, τα φρουτοσουβλάκια, στερέωσε τα καλαμάκια πάνω σε ένα μεγάλο μήλο και τύλιξέ το, αν θέλεις, με αλουμινόχαρτο.*)

Στα κείμενα των οδηγιών χρησιμοποιούνται ρήματα στη μορφή που σημαίνουν προσταγή ή εντολή για την εκτέλεση μιας διαδικασίας. Όταν δίνουμε οδηγίες, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε (α') οριστική, σαν να περιγράφουμε σε κάποιον τι να κάνει, και τότε πολύ ευγενικά του ζητάμε να το κάνει, (π.χ. *γυρίζουμε το διακόπτη, γυρίζεις το διακόπτη, γυρίζετε το διακόπτη*) και (β') προστακτική ή υποτακτική, οπότε με άμεσο τρόπο τού λέμε τι να κάνει (π.χ. *να γυρίσεις το διακόπτη, γύρισε το διακόπτη, να γυρίσετε το διακόπτη - γυρίστε το διακόπτη, σταμάτα - σταματάτε, να σταματάς, όταν σου μιλάω κ.λπ.*)

4. Διευρύνω την εμπειρία μου. Εφαρμόζω

- Οι οδηγίες για το μηχάνημα του καφέ στην είσοδο ενός Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης δεν φαίνονται πολύ καθαρά. Ένας κύριος για να σας εξυπηρετήσει σας λέει τι να κάνετε: «Πρώτα θα ρίξετε ένα κέρμα των 50 λεπτών. Υστερα θα πατήσετε το βούμερο που αντιστοιχεί στον καφέ που επιθυμείτε. Στη συνέχεια θα περιμένετε και ο καφές σας θα εμφανιστεί στο σημείο του μηχανήματος με το διαφανές πορτάκι. Τέλος ανοίγετε και παίρνετε τον καφέ σας. Για να διευκολύνετε όλους τους εκπαιδευόμενους στο ΚΕΚ καταγράψτε απλές οδηγίες για τη λειτουργία αυτής της συσκευής.

(1) Ρίχνετε

(2)

(3)

(4)

■ Συμμετέχω με διαφορετικούς ρόλους

Επιλέγουμε μια συσκευή που λειτουργεί στο Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων και είναι απαραίτητη η λειτουργία της στις συναντήσεις της ομάδας σας. Κάθε ομάδα εργάζεται σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα ώστε να συντάξουμε ένα δελτίο με οδηγίες λειτουργίας για τη συσκευή αυτή.

ΟΜΑΔΑ Α: Συγκεντρώνουμε τι θα χρειαστούμε για να συντάξουμε ένα δελτίο με οδηγίες

ΟΜΑΔΑ Β: Σχεδιάζουμε τα μέρη της συσκευής

ΟΜΑΔΑ Γ: Βάζουμε στη σωστή σειρά τις διαδικασίες για τη λειτουργία της συσκευής

ΟΜΑΔΑ Δ: Συντάσσουμε το κείμενο των οδηγιών

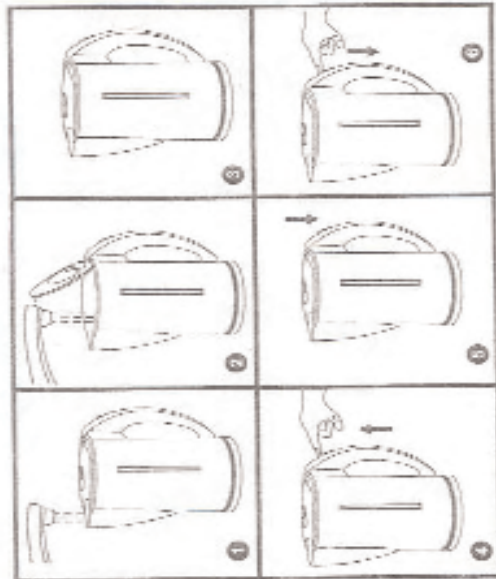
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΣΥΣΚΕΥΗΣ

- Πάντα να γεμίζετε την κανάτα με κρύο νερό.
- Η στάθμη του νερού πρέπει να εμπεδώνεται ανάμεσα στις ενδείξεις MAX και MIN.
- Πάντα να έχετε το διακόπτη λειτουργίας στη θέση "0" πριν σφραγίσετε το βραστήρα από τη ζέση του.
- Αφαιρέστε καλά το καπάκι του βραστήρα. Τυποβόλο θέστε τη συσκευή σε λειτουργία.
- Βεβαιωθείτε ότι το καλώδιο, η βύση και τα εξαρτήματά της συσκευής είναι στεγνά.

ΠΡΩΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΣΚΕΥΗΣ

- Πριν τη πρώτη χρήση ή μετά από παρατεταμένη περίοδο ανείας λειτουργίας γεμίστε το βραστήρα με νερό και βράστε το. Στη συνέχεια οδοίστε το. Επισκευάστε τη διακόσμια έλα με τους φορές. Με αυτή τη διαδικασία θα καθαρίσετε το εσωτερικό μέρος της συσκευής.
1. Τοποθετήστε τη συσκευή σε μια επίπεδη επιφάνεια.
  2. Γεμίστε την κανάτα με νερό. Προσέξτε ώστε να μην υπερχειλίσει η κανάτα. Συμβουλευτείτε τις ενδείξεις στάθμης νερού που αναγράφονται στην κανάτα.

ΠΡΩΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΣΚΕΥΗΣ

3. Τοποθετήστε το βραστήρα ανάω στη βύση του.
4. Συνδέστε με το δικτυο ηλεκτροδότησης.
  - Πριν συνδέσετε τη συσκευή με το δικτυο ηλεκτροδότησης, βεβαιωθείτε ότι το wall της ηλεκτρικής σας εγκατάστασης είναι συμβατό με αυτό του αναγράφεται στη συσκευή.
  - Συνδέστε τη συσκευή σε κατάλληλο γειωμένο τρέξο τάσεως 230V, 50Hz.
  - Προσέξτε διανοίξιν χρησιμοποίηται μεγαλύτερη τάση βολταίος υπάρχει κίνδυνος απώλειας ζωής.
5. Πιέστε το διακόπτη λειτουργίας στη θέση "1". Η φωτεινή ένδειξη λειτουργίας τότε θα ανάψει επιβεβαιώνοντας ότι η συσκευή βρίσκεται σε λειτουργία.
6. Με το που ολοκληρωθεί η διαδικασία βρασμού, η συσκευή σβήνει αυτόματα. Βγάλτε το εις από την πρίζα. Ήν σφραγίσει το καπάκι της συσκευής όταν θέλετε να αφαιρέσετε το βρασμένο νερό.

ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ

Είναι πολύ σημαντικό να καθαρίζονται συχνά ο βραστήρας και το φίλτρο. Πριν αρχίσετε τη διαδικασία καθαρισμού, αποπιάστε το φρεσάκι που τάζει και σφραγίστε τη συσκευή να κλείσει. Καθαρίστε το εξωτερικό μέρος της συσκευής με ένα βρεγμένο πανί. Μη χρησιμοποιείτε σκληρά καθαριστικά γιατί μπορεί να καταστρέψουν την επιφάνεια του βραστήρα. Για τον καθαρισμό του φίλτρου, αφαιρέστε το και καθαρίστε το κάτω από τρεχούμενο νερό χρησιμοποιώντας μια μαλακή βελούδη βούτσικα.

ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΑΛΑΤΩΝ

- Συχνή απομάκρυνση των αλάτων ενγύεται τη μέγιστη ανθεκτικότητα της συσκευής.
  1. Γεμίστε το 3/4 του βραστήρα με νερό και αφήστε το να βράσει.
  2. Με το που η συσκευή σβήνει, προσέξτε ξανά μέχρι την ένδειξη MAX.
  3. Αφήστε το νερό στο βραστήρα ένα τη νύχτα.
  4. Αδειάστε το βραστήρα και ξεπλύνετε προσεκτικά το εσωτερικό μέρος.
  5. Ξεπλύντε το βραστήρα με καθαρό νερό και αφήστε το να ξηραθεί.
  6. Αδειάστε το βραστήρα και ξεπλύνετε το ξανά με καθαρό νερό.
- Επισκευάστε τη διαδικασία σε περίπτωση που εξακολουθούν να υπάρχουν άλατα στο βραστήρα.
- Μη φορτίτε επίσης να χρησιμοποιήσετε πλάκο καθαριστικό για άλατα.

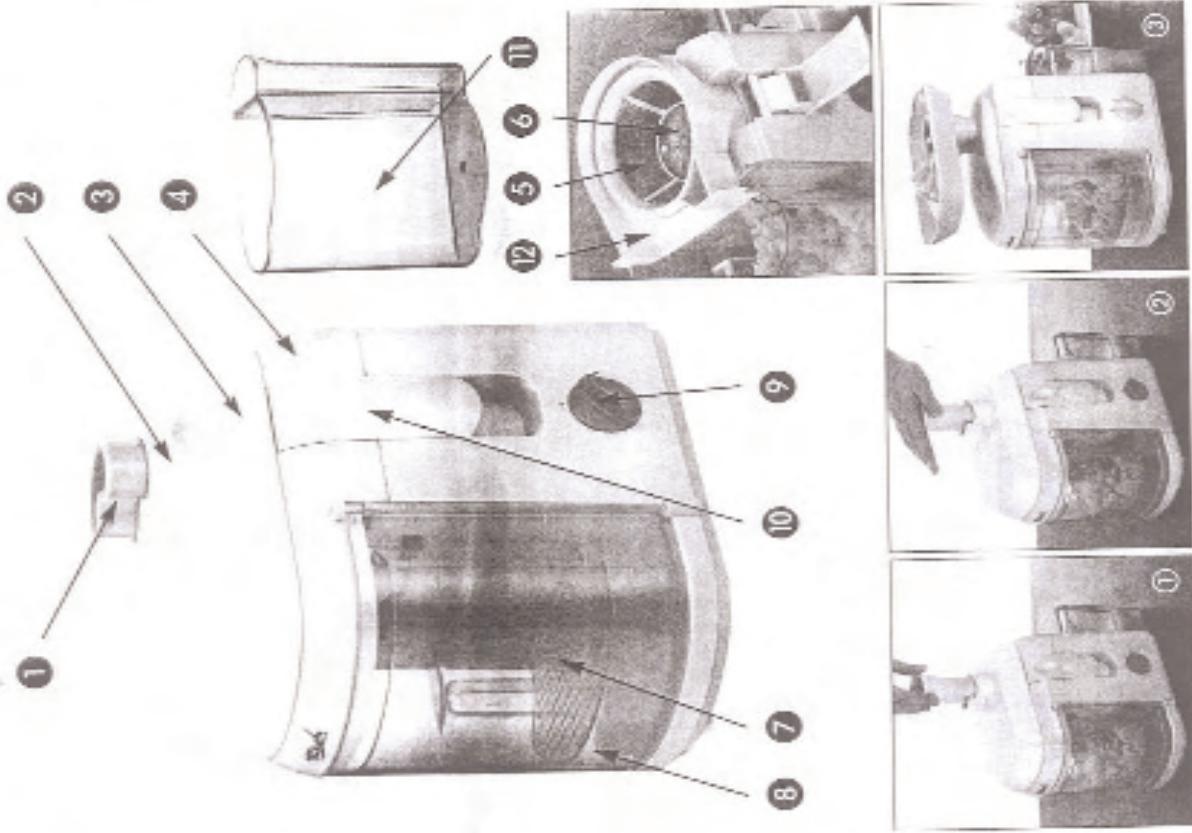
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Τύπος Συσκευής: 230V-50Hz
 Ισχύς: 1620 W
 Όγκος: 1,5lt

WICHTIGE SICHERHEITSHINWEISE ⚠

Die Benutzung von elektrischen Gefäßen erfordert die Beachtung grundsätzlicher Sicherheitsvorkehrungen und der folgenden Sicherheitshinweise. Lesen Sie bitte die gesamte Gebrauchsanweisung sorgfältig durch, bevor Sie das Gerät in Betrieb nehmen. Beachten Sie die Hinweise gut auf und geben Sie sie ggf. an Dritte weiter.

- ⚠ Umrisse vor elektrischen Schlag zu vermeiden, das Gerät nicht mit nasser oder feuchter Hand berühren.
- ⚠ Ziehen Sie den Netzstecker, wenn das Gerät nicht benutzt wird, wenn Sie das Gerät nicht ein- oder ausschalten, und vor dem Saugen.
- ⚠ Wenn Sie mit dem Gerät arbeiten, lassen Sie niemals Ihre Hände oder andere Gegenstände in die Entlüftung, die Heizelemente, die Ventile, die „Beschädigung“ der Saugröhre hinein fallen. Benutzen Sie die in gelistete Entlüftung, um eventuelle herausfallende Partikel aus dem Gerät zu entfernen. Wenn Fruchtschutt nicht mehr aus der Entlüftung entfernt werden können, schalten Sie das Gerät aus, ziehen Sie den Netzstecker und öffnen Sie das Gerät.
- ⚠ Versuchen Sie das Schneidwerk zu entfernen, bevor Sie versuchen, das Gerät zu öffnen. Das Schneidwerk ist ein scharfes Werkzeug, das sich leicht verletzen kann. Benutzen Sie das Schneidwerk nur zum Schneiden von Obst und Gemüse, das für den Verzehr vorgesehen ist.
- ⚠ Lassen Sie das Gerät während des Betriebs niemals unbeaufsichtigt.
- ⚠ Nach Gebrauch sollten Sie das Gerät aus und abstellen. Sie zum Verstauchen. Das Gerät darf nicht auseinander genommen werden, wenn der Motor während der Arbeit stillsteht.
- ⚠ Verwenden Sie das Gerät nur mit der auf dem Typenschild angegebenen Netzspannung.
- ⚠ Benutzen Sie keine „Zusatzteile“.
- ⚠ Verwenden Sie sich vor dem Erstellen des Gerätes, dass der Lese- und Längungsmodus mit dem Karren geschlossen werden ist. Die Karren sollten nicht gelockt werden, wenn das Gerät in Betrieb ist.
- ⚠ Stellen Sie nach jedem Gebrauch der Saugröhre sicher, dass sich der Ein-Ausschalter in der Stellung „Off“ befindet. Der Motor muss vollständig abkühlen, bevor Sie das Gerät zusammenbauen dürfen.
- ⚠ Benutzen Sie Ihre Finger oder andere Gegenstände nicht in die Entlüftung, wenn das Gerät in Betrieb ist. Verwenden Sie die Entlüftung nicht als Saugrohr für ein Saugrohr oder für einen anderen Zweck. Verwenden Sie die Entlüftung, um eventuelle herausfallende Partikel zu entfernen. Falls dies nicht möglich ist, stellen Sie den Motor aus und lassen Sie die Saugröhre auseinander, um das freigelegte Saugrohr zu reinigen.
- ⚠ Dieses Gerät ist nur für die Verwendung im Hausort bestimmt.
- ⚠ Im Falle einer Beschädigung des Stromkabels, zur dieses zur durch den Hersteller dieser Kinderröhre oder von qualifizierten Fachkräften ausgetauscht werden.
- ⚠ Besondere Sorgfalt ist auszuüben, wenn das Gerät von oder für die Anwendung von Kindern benutzt wird.

bifpelt

bifpelt
4

Essence

HD7634, HD7632, HD7636, HD7624, HD7622, HD7620,

PHILIPS

www.philips.com

Jarra térmica (Fig. 13-14):

Limpie el interior de la jarra térmica con un cepillo suave, agua caliente y un poco de detergente.

Después de limpiarla, seque la jarra con agua caliente (no la meta en el lavavajillas).

Consejos: Para eliminar bien los residuos, llene la jarra de agua caliente y añada una cucharada de soda. Déjelo así un rato.

Después vacíe la jarra y quite los restos con un cepillo suave.

Apertura, cierre y retirada de la tapa de la jarra térmica:

Para abrir la tapa y ponerla en posición de vertido, gírela media vuelta en sentido contrario a las agujas del reloj (Fig. 15).

Para cerrar la tapa, gírela en sentido de las agujas del reloj. Si está bien cerrada, la jarra mantendrá el café caliente y sabroso durante mucho tiempo (Fig. 16).

Para quitar la tapa, gírela en sentido contrario a las agujas del reloj hasta que la pueda sacar.

Cómo desincrustar

Si elimina la cal de forma regular, prolongará la vida de la cafetera y garantizará resultados óptimos.

En caso de uso normal (dos jarras llenas al día), desincruste la cafetera:

una vez cada dos meses si utiliza agua dura (más de 18 dh);

una vez cada cuatro meses si utiliza agua blanda (hasta 18 dh).

Consulte a la compañía suministradora de agua para información sobre la dureza del agua en su región.

1 Llene el depósito de agua con vinagre blanco. No ponga ni filtro ni café en el portafiltros.

2 Deje que el aparato complete dos ciclos.

Víase el apartado "Cómo hacer café".

3 Deje que el aparato complete dos ciclos más con agua limpia para eliminar cualquier residuo de vinagre.

4 Limpie las piezas sueltas.

Sustitución

Cable

Si el cable de red está roto, dañado, deberá ser sustituido por Philips o por un centro de servicio autorizado por Philips para evitar situaciones de peligro.

ΚΑΡΤΕΛΑ 4

14 Πίνακες ψησίματος

Συνέχεια στην επόμενη σελίδα...

Φαγητό	ΓΚΡΙΑ/ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΓΚΡΙΑ		ΓΚΡΙΑ ΜΕ ΑΕΡΑ		
	Θέση	Θερμοκρασία Χρόνος (λεπτά)	Θέση	Θερμοκρασία Χρόνος °C (λεπτά)	
Για όλη την οικογένεια					
Κράμπι φρούτων			7	150-160	30-40
Μακαρόνια φούρνου			7	175-180	20-25
Παστίτσιο			7	150-160	25-30
Μουσακάς			7	150-160	30-35
Κανελόνια			5	150-160	25-30
Λαχανικά			5	175-200	20-30
Σνακ					
Ψωμί με τυρί			2	Υψηλή	4-5
Νάτσος			4	175	10-15

Ο πίνακας αυτός αναφέρεται σε θέσεις **φούρνου** κανονικού μεγέθους.

Οι παραπάνω θερμοκρασίες και χρόνοι αναφέρονται ενδεικτικά, μπορεί να χρειαστεί να αυξησετε ή να μειώσετε, ανάλογα με τις προτιμήσεις σας.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄

Κατανόω την πλοκή μιας αφήγησης και συντάσσω το πλάνο μιας ιστορίας

ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Διακρίνω τα «αφηγη(μα)τικά» από τα άλλα είδη κειμένων.
- Κατανόω το περιεχόμενο μιας αφήγησης.
- Κατανόω βασικά χαρακτηριστικά της αφήγησης.
- Συνθέτω το πλάνο μιας ιστορίας και το παρουσιάζω προφορικά ή γραπτά.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ
ΕΝΟΤΗΤΑΣ

(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

Παρατηρώ πρώτα τις εικόνες των καρτελών. Έπειτα αποφασίζω ποιες μπορώ να παρομοιάσω με ταινίες δράσης.

Στην 1η καρτέλα βλέπουμε δύο πλαίσια (τελάρια) με εικόνες. Ποια από τις δύο αυτές περιπτώσεις σου μοιάζει με ταινία δράσης;

.....

Στη 2η καρτέλα;

.....

Στην 3η καρτέλα;

.....

Γιατί; Κράτησε εδώ κάποιες σημειώσεις σου και παρουσίασέ τις προφορικά στην ομάδα.

.....

.....

.....

Στην 4η καρτέλα;

.....

Στην 5η καρτέλα;

.....

Γιατί; Κράτησε εδώ κάποιες σημειώσεις σου και παρουσίασέ τις προφορικά στην ομάδα.

.....

.....

.....

Τα σκίτσα του πλαισίου (β) σε τι διαφέρουν από αυτά του πλαισίου (γ) της 4ης καρτέλας;

.....

.....

.....

Τα σκίτσα της 6ης και της 7ης καρτέλας θα μπορούσαν «να σταθούν» χωρίς λόγια; Γιατί;

.....

.....

.....

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

Από το υλικό των καρτελών να επιλέξεις 2-3 περιπτώσεις (εικονικών ή κειμενικών) γεγονότων που αποτελούν ενότητα με σειρά χρονική.

(I) ..... (II) ..... (III) .....

Από το υλικό των καρτελών να επιλέξεις 2-3 περιπτώσεις εικονικών ή κειμενικών) στιγμιοτύπων - από αυτά που θυμίζουν φωτογραφία ή «παγωμένη εικόνα» στην τηλεόραση.

(I) ..... (II) ..... (III) .....

Να συμπληρώσεις τη λέξη που λείπει (αφήγηση/-εις ή περιγραφή/-ές) από τις παρακάτω προτάσεις:

- ▶ Οι ..... παρουσιάζουν γεγονότα και πράξεις με χρονική σειρά.
- ▶ Όταν διαβάζουμε ένα κείμενο, όπου παρουσιάζεται η Ακρόπολη όπως είναι σήμερα, τότε έχουμε μια .....
- ▶ Οι ..... αναπτύσσονται κυρίως στον άξονα του χώρου.
- ▶ Τα σκίτσα της 3ης καρτέλας θυμίζουν «παγωμένες εικόνες» από την καθημερινή ζωή μας. Άρα, έχουμε (εικονικές) .....
- ▶ Το κείμενο της 3ης καρτέλας είναι μία τυπική .....

Όταν διαβάζουμε για διάφορα πράγματα φορητά ή κινητά, τότε έχουμε περιγραφή.

Σωστό ..... Λάθος .....

Όταν ένας δημοσιογράφος γράφει για έναν πολιτικό, για τα χαρακτηριστικά της εμφάνισής του πρώτα, έπειτα για τον τρόπο που μιλάει, στη συνέχεια για το πώς αποφασίζει και τέλος για τις ενέργειες του, τότε εμείς διαβάζουμε μια διήγηση.

Σωστό ..... Λάθος .....

Να διαβάσεις προσεκτικά την δημοσιογραφική αφήγηση της 11ης καρτέλας. Έπειτα να απαντήσεις με συντομία στα παρακάτω ερωτήματα:

- ▶ Ποιο είναι το θέμα (η υπόθεση) της αφήγησης;

.....
.....
.....
.....

- ▶ Ποια είναι τα πρόσωπα της αφήγησης;

.....
.....
.....
.....

- ▶ Πόσα επεισόδια (πόσες σκηνές) περιέχει η αφήγηση; Πού και πότε τοποθετούνται από τον δημοσιογράφο;

.....
.....
.....

▶▶ Η αφήγηση παρουσιάζει τα γεγονότα με αυστηρή χρονολογική σειρά ή χρησιμοποιείται άλλη τεχνική; (λ.χ. με αφορμή γεγονότα του παρόντος ανατρέχει ο αφηγητής στο παρελθόν)

.....
.....
.....
.....

▶▶ Σε ποια σημεία της αφήγησης συμβαίνουν αλλαγές που δίνουν αφορμή για την εξέλιξη της ιστορίας; (στοιχεία πλοκής)

.....
.....
.....
.....

▶▶ Σε ποια σημεία της αφήγησης κορυφώνεται το ενδιαφέρον του αναγνώστη;

.....
.....
.....
.....

▶▶ Περιέχονται περιγραφικά στοιχεία στην αφήγηση αυτή; Αν ναι να επισημάνεις τι περιγράφεται (η εμφάνιση των προσώπων, ο χώρος)

.....
.....
.....
.....

▶▶ Ποιο είναι το τέλος (ή: ποια η «λύση») της αφήγησης;

.....
.....
.....
.....

▶▶ Τα ρήματα του κειμένου της αφήγησης σε ποιον κυρίως χρόνο αναφέρονται; Στο παρόν, στο παρελθόν, στο μέλλον;

.....
.....
.....
.....

▶ Οι συγκρούσεις και τα διλήμματα είναι κρίσιμα στοιχεία για μια αφήγηση. Βρίσκεις τέτοια στοιχεία στο κείμενο που μελετάμε; Να υποδείξεις 2-3 από αυτά.

.....
.....
.....
.....

Επεξεργάζομαι στην ομάδα μου το αφήγημα της καρτέλας 12

▶ Ποια είναι η αφετηρία του αφηγήματος και ποιο είναι το τέρμα;

.....
.....
.....
.....

▶ Ποια είναι τα κεντρικά πρόσωπα;

.....
.....
.....
.....

▶ Σε ποια κατάσταση βρίσκονται τα κεντρικά πρόσωπα - πρωταγωνιστές στην αρχή και σε ποια στο τέλος της αφήγησης;

.....
.....
.....
.....

▶ Ποια είναι τα δευτεραγωνιστικά πρόσωπα;

.....
.....
.....
.....

▶ Σε τι διαφέρουν οι πρωταγωνιστικοί από τους δευτεραγωνιστικούς χαρακτήρες;

.....
.....
.....
.....

▶▶ Ποια πρόσωπα και πώς συμβάλλουν στη λύση της πλοκής στην κατάληξη της αφήγησης;

.....
.....
.....
.....

▶▶ Ποια είναι τα στάδια όπου συμβαίνουν σημαντικές αλλαγές και αποτελούν για το λόγο αυτό στοιχεία πλοκής (αξιοποιήστε την εξέλιξη της ιστορίας, τις αλλαγές που συμβαίνουν στο χώρο και στο χρόνο)

.....
.....
.....
.....

▶▶ Ποια γεγονότα, καταστάσεις ή και πρόσωπα καθυστερούν τη λύση του αφηγήματος;

.....
.....
.....
.....

3. Τι έχω μάθει

- ▶ Η αφήγηση είναι μια σειρά γεγονότων και ανθρώπινων πράξεων με χρονική αλληλουχία μεταξύ τους.
- ▶ Οι έντεχνες ή λογοτεχνικές αφηγήσεις λέγονται αφηγήματα.
- ▶ Ο συγγραφέας λειτουργεί κυρίως σαν «πομπός» και ο αναγνώστης σαν «δέκτης» του αφηγη(μα)τικού κειμένου, που είναι το «μήνυμα».
- ▶ Το κείμενο - μήνυμα πρέπει να έχει γλωσσική και νοηματική συνοχή.
- ▶ Οι μύθοι και τα παραμύθια είναι τυπικότερες αφηγήσεις.
- ▶ Έχουμε αφηγήσεις κειμενικές (που παράγονται με γλωσσικά - λεκτικά υλικά), αφηγήσεις εικονικές (που παράγονται με εικόνες) και μεικτές αφηγήσεις (με λεκτικά υλικά και εικόνες, όπως π.χ. μια κινηματογραφική ταινία).
- ▶ Η κειμενική αφήγηση μπορεί να είναι έντεχνη (λογοτεχνική), λαϊκή, δημοσιογραφική, υπηρεσιακή κ.τ.λ.
- ▶ Τα συστατικά στοιχεία κάθε αφήγησης είναι: το θέμα (ή υπόθεση ή μύθος ή «ιστορία»), ο χώρος, ο χρόνος, τα πρόσωπα και το ήθος τους, τα επιμέρους γεγονότα και η πλοκή τους, τα αφηγη(μα)τικά μέσα (όπως π.χ. η περιγραφή, ο διάλογος, ο εσωτερικός μονόλογος, η κορύφωση...) και άλλα.
- ▶ Η αποδεκτότητα μιας αφήγησης (δηλ. το πόσο διαβάζεται και πόσο αρέσει) εξαρτάται από τη (γλωσσική και νοηματική) συνοχή της, από το ύφος του συγγραφέα, από την υπόθεση (που μπορεί να διεγείρει το ενδιαφέρον των αναγνωστών) κ.τ.λ.

4. Διευρύνω την εμπειρία μου - Εφαρμοζώ

- Με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτή/τριας στην τάξη σας να επιλέξετε ανά ομάδα να διαβάσετε ένα διήγημα. Αφού το μελετήσετε κάθε ομάδα να παρουσιάσει το διήγημα που διάβασε σύμφωνα με το ακόλουθο πλάνο. Μπορείτε να συμπληρώσετε το ακόλουθο πλάνο και για την αφήγηση μιας κινηματογραφικής ταινίας.

ΤΙΤΛΟΣ

ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΔΕΥΤΕΡΑΓΩΝΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΤΟΠΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΓΕΓΟΝΤΑ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝ ΕΞΕΛΙΞΗ
ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ
ΤΑ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΛΥΣΗ/ΚΑΤΑΛΗΞΗ ΤΟΥ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ

- Κάθε ομάδα αφού διαβάσει ένα μέρος του αφηγήματος *Η άρκτος* του Ε.Χ. Γονατά να δώσει τη λύση στο αφήγημα. Ύστερα να συγκρίνετε τη λύση που δώσατε εσείς με εκείνη που προτείνει ο συγγραφέας, στην καρτέλα [10]

Ε. Χ. ΓΟΝΑΤΑΣ
(1934)

Η άρκτος

Ήλις, εκ Μαλάνιας χωριάς, ανέλατο Μαχμούτ Ψάλλον, μπετάκις εις πικνόν δάσος, έκοψε ξύλα, τα υψία και εφάρτισεν επί του υποβλήτου του. Ήλις ένεσ όμως σημείον του δάσους ανεπάρτη το πλείον, και η χωριάς ήρχισε να τή φορτώνει διά δυ έξου φορών.

Αίτητος παρεμπόδιθη παραπάνω διασπύτατος άρκτος, η υψία, αφού τον περιεργάσθη επί τ' αλόγου, τον επέλεξε και ήρχισε να τον άρσθει εις την είστησιν. Παρατηρήσας τα διασπύτατα ξύλα και τα παρέδωκε εις τήν Είλακίτσιν, η οποία τα παρελάμβανε με διακαυλογμένην άρχικην αδύνην και τα στακονάει επί τού υποβλήτου.

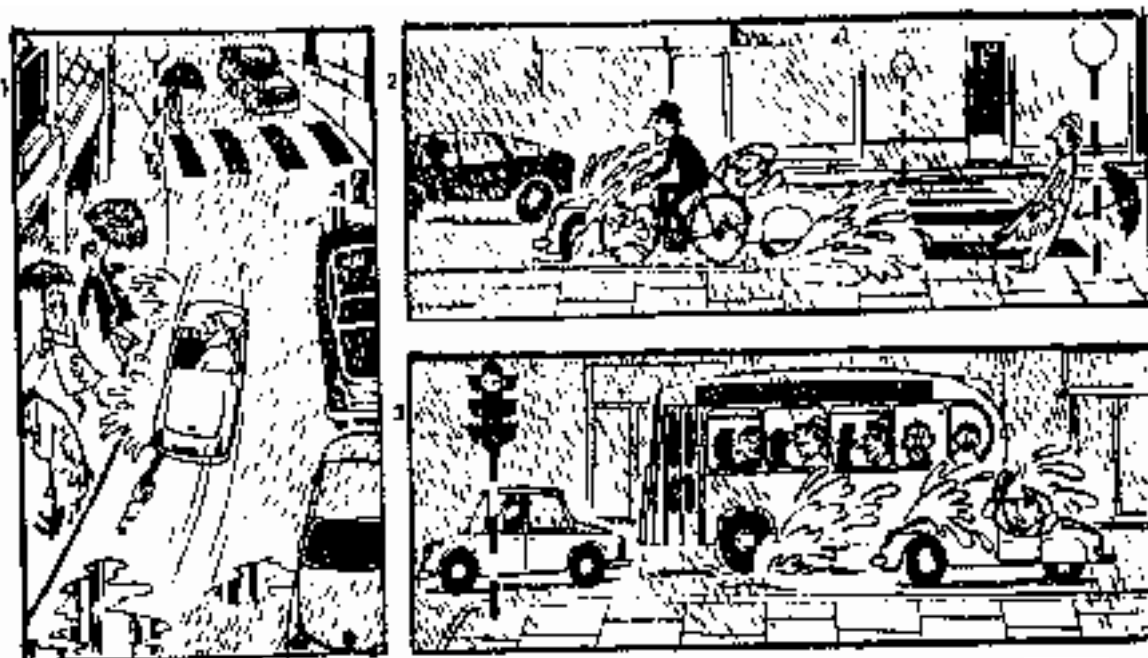
Όταν έδοξεν τή φύττωσιν, τή Ήλιον εκεύθη διά να ταπεινακρηθεί, όπως και ο διασπύτης Μαχμούτ προς ανήθε τον εκτενέ Πλάταν. Πριν όμως προχωρήσει, ... (συνεχίζει ο εκπαιδευόμενος)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Καρτέλα 1η

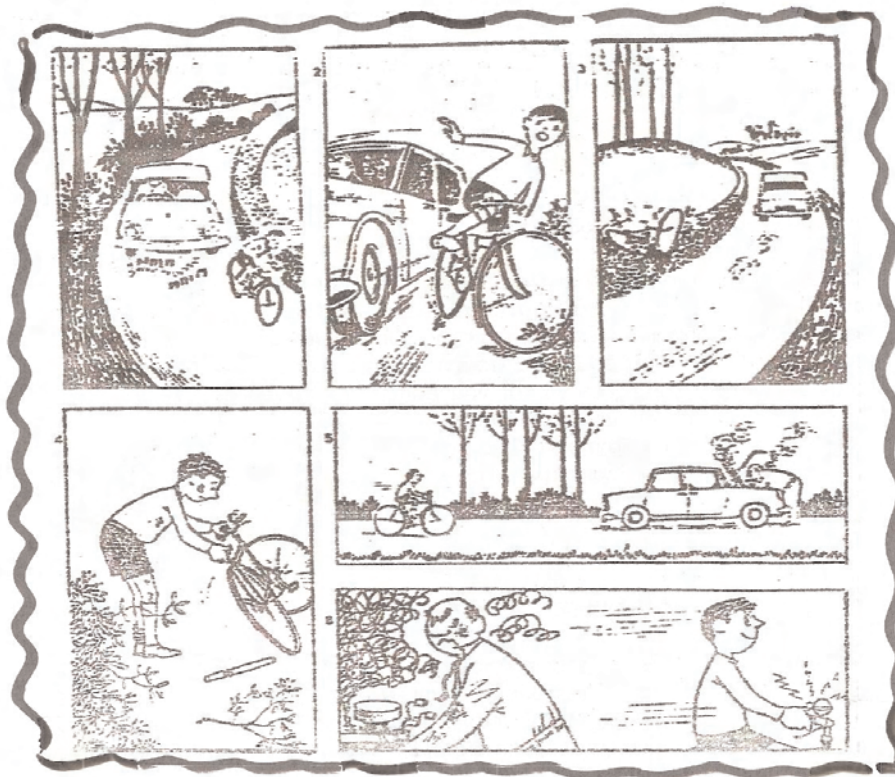

A.

B.

Καρτέλα 2

α	
β	
γ	

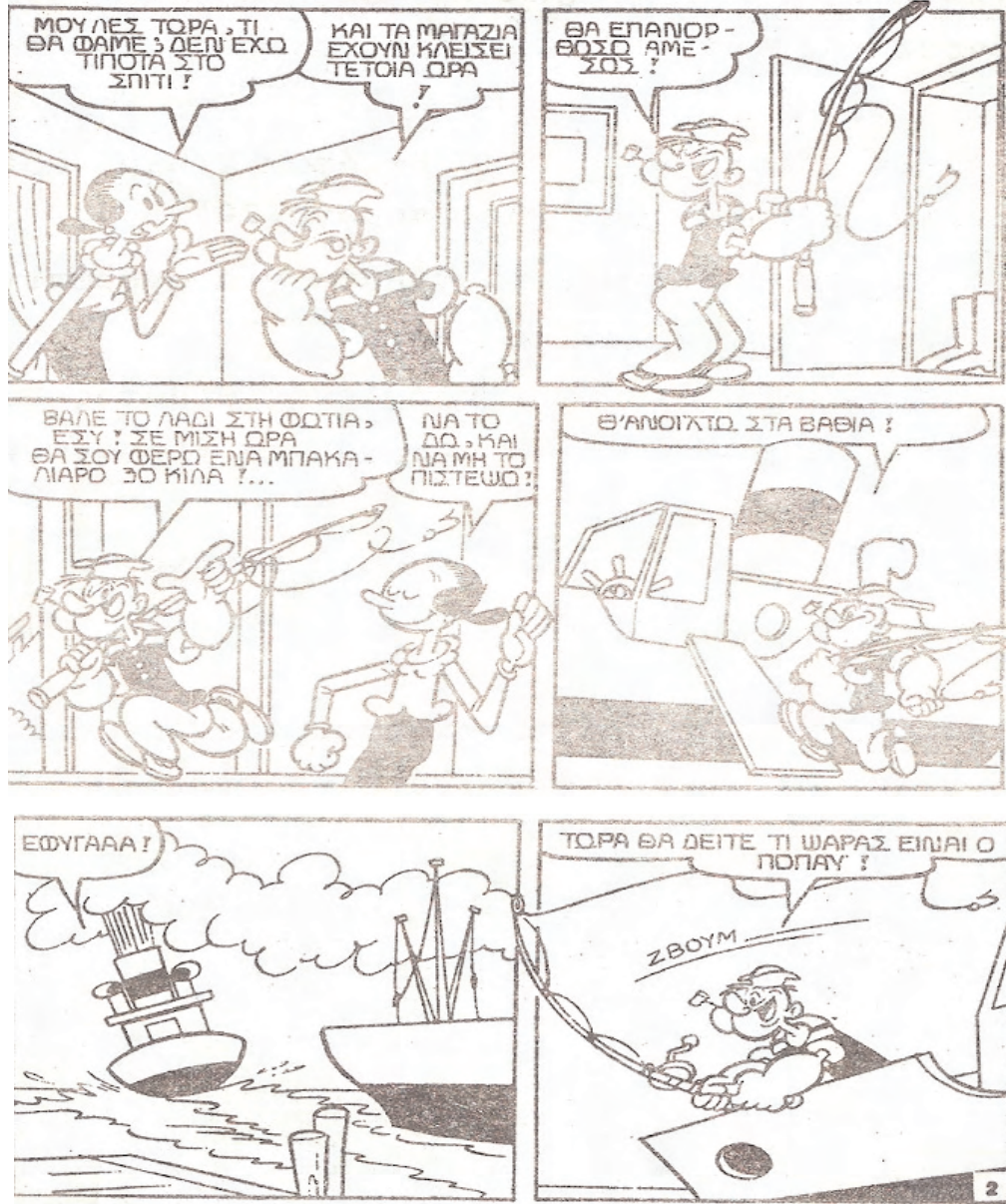

Καρτέλα 3

Μια φορά ένα λιοντάρι υπερήφανο γύριζε στο δάσος και φώναζε. Δεν άφηνε τ' άλλα ζώα να κοιμηθούνε, αλλά και κανένα τους δεν ετόλμαε να του πει τίποτα. Μονάχα η σκνίπα πετάχτη-κε και του λέει: «Τι φωνάζεις έτσι; Δεν ξέρεις πως μας ανησυχείς και δε μπορούμε να κοιμη-θούμε;» - «Εγώ είμαι ο βασιλιάς των ζώων, της λέει το λιοντάρι, και θα κάνω ό,τι θέλω!» - «Να δεις, του λέει η σκνίπα, που δε μπορείς να κάνεις ό,τι θέλεις!» Και φσουτ! πέταξε και μπήκε μέσα στο ρουθούμι του. Το λιοντάρι άρχισε να γυρίζει από δε κι αποκεί, να κουνεί το κεφάλι του, την ουρά του, τ' αυτιά του, φυσούσε, ξεφυσούσε, μα η σκνίπα όλο τον κεντούσε μέσα στη μύτη του. «Το παραδέχεσαι τώρα, του λέει, πως δεν είσαι ο βασιλιάς των ζώων;» - Το παραδέ-χομαι, της λέει το λιοντάρι, κι έβγα να φύγεις, να μ' αφήσεις ήσυχο!» - Βγήκε τότες καμαρωτή η σκνίπα και πετούσε ψηλά, σαν να 'ταν αυτή η βασίλισσα. Μα δεν επρόφτασε να πάει λίγα μέτρα, και μπλέχτηκε πάνω σε κάτι αράχνες, που ήτανε στημένες στο δάσος. Έτσι την έπαθε κι αυτή και τιμωρήθηκε για τη φαντασία της.

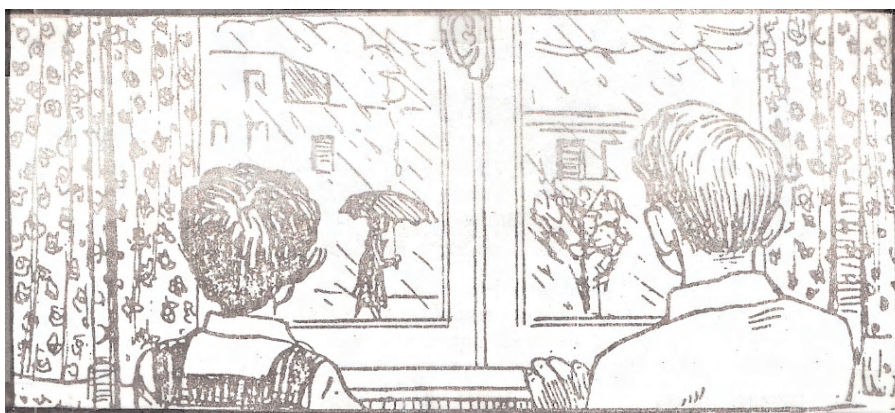

Καρτέλα 4

Καρτέλα 5

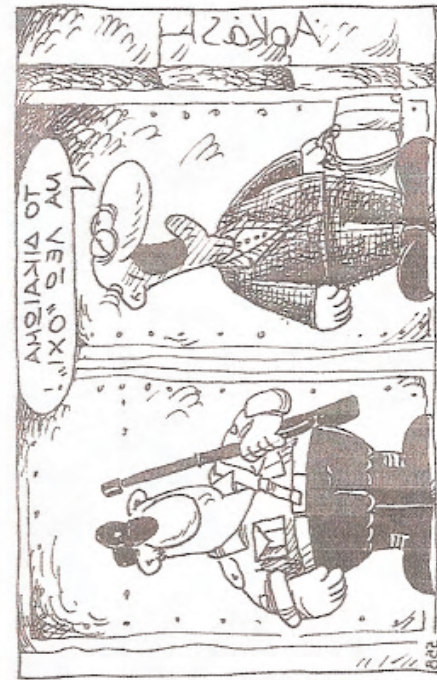
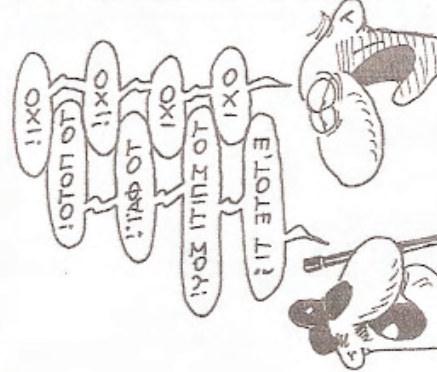
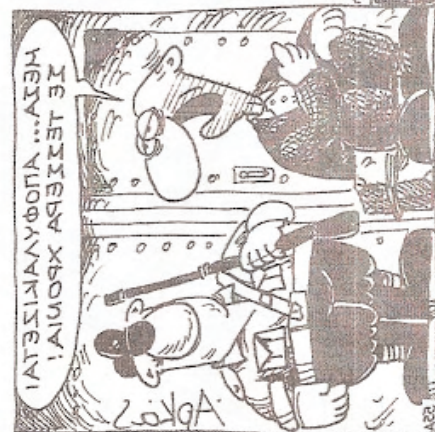
Να συγκρίνεις τις «αναγνώσεις» της παραπάνω εικόνας, από τρεις διαφορετικούς ανθρώπους.

- 1) Βλέπω ένα παράθυρο. Δύο παιδιά κοιτούν έξω. Έχει και κουρτίνες το παράθυρο. Από απέναντι βλέπουν κι άλλα παράθυρα. Μια γυναίκα με ομπρέλα περπατάει στο πεζοδρόμιο. Τα σπίτια δεν είναι και πολύ ψηλά. Δεξιά υπάρχει κι ένα δέντρο.
- 2) Έξω βρέχει δύο αδελφάκια, προφυλαγμένα στο ζεστό τους δωμάτιο, κοιτάζουν απ' τα τζάμια του παραθύρου. Η βροχή είναι δυνατή και τα φυσήματα του ανέμου την κάνουν να πέφτει λοξά. Μια κυρία που περνά βιαστικά απ' το απέναντι πεζοδρόμιο, με δυσκολία κρατάει την ομπρέλα της. Η λοξή βροχή την έχει μουσκέψει απ' τη μέση και κάτω. Η σκουροπράσινη νερα-τζούλα όμως φαίνεται να παίζει με τις ριπές του ανέμου και τη χοροπηδητή βροχή. «Κοίταξε σύννεφα πίσω απ' τ' απέναντι σπίτια» λέει το μεγάλο παιδί, «σίγουρα θα βρέχει για πολύ ακόμα»!
- 3) Πίσω από ένα παράθυρο δύο παιδιά βλέπουν έξω που βρέχει. Και βρέχει για καλά. Βαριά σύννεφα φαίνονται πάνω στις στέγες της απέναντι μονοκατοικίας. Μια γυναικεία σιλουέτα μ' ανοιχτή ομπρέλα περνάει στο απέναντι πεζοδρόμιο. Πιο μπροστά ένα δεντράκι γέρνει εδώ κι εκεί απ' τα φυσήματα του αέρα.

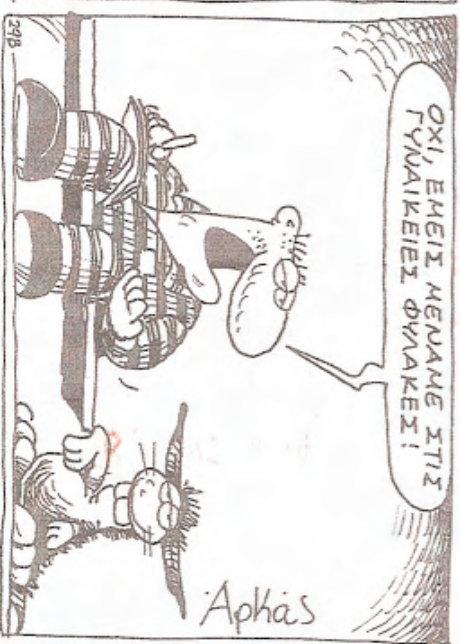
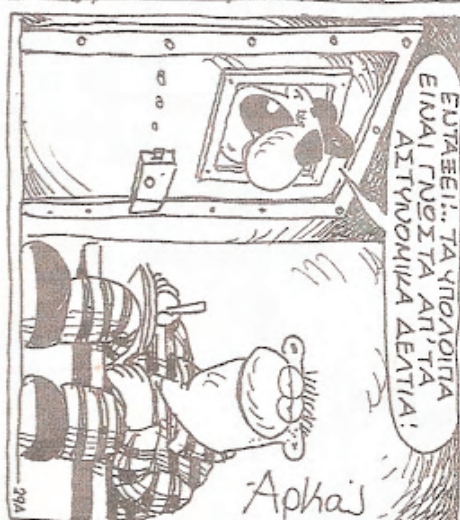
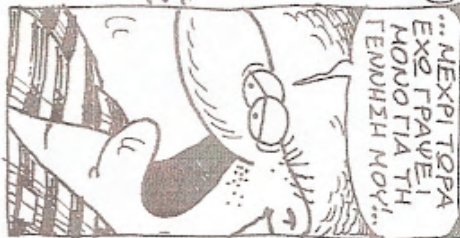
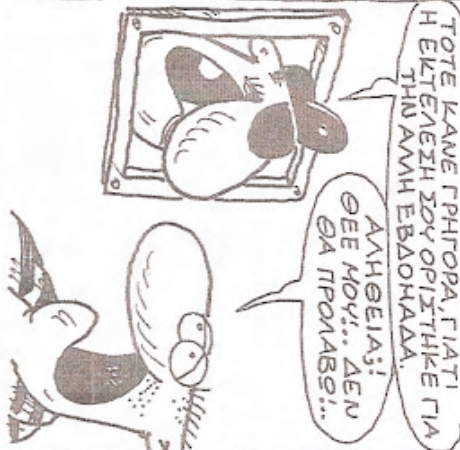
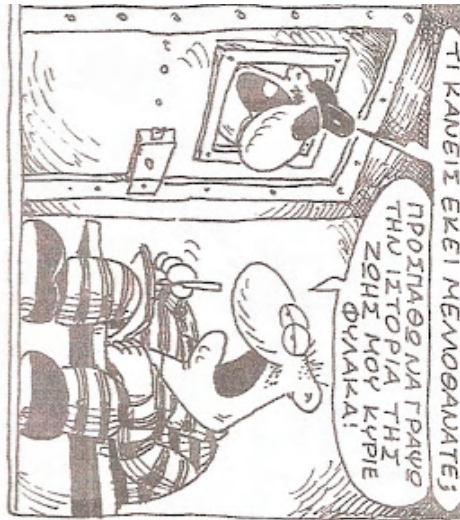
Καρτέλα 6

wo/Arz Tawde' rado « η βελή οδουβεί τον ηρεδώνη » son Abona' eng. H6-

Καρτέλα 7

Καρτέλα 8

[MONAXO, 1972]

Το πρωί της 5ης Σεπτεμβρίου [1972], στις 04.30', και ενώ είχαν μείνει μόλις έξι ημέρες για τη λήξη των [Ολυμπιακών] Αγώνων, οκτώ παλαιστίνιοι τρομοκράτες έκαναν έφοδο στο Ολυμπιακό Χωριό. Εισέβαλαν στο σπίτι της ισραηλινής αποστολής και πήραν ομήρους 11 μέλη της (αθλητές, προπονητές και ένα διαιτητή). Αίτημά τους ήταν η απελευθέρωση 234 Παλαιστίνιων από τις ισραηλινές φυλακές. Οι διαπραγματεύσεις δεν απέδωσαν. Από τις πρώτες κιόλας ώρες δύο αθλητές σκοτώθηκαν. Οι γερμανικές αρχές, που επενέβησαν με σκοπό να κερδίσουν χρόνο, δεν κατάφεραν να ξεγελάσουν τα μέλη της παλαιστινιακής οργάνωσης «Μαύρος Σεπτέμβρης». Ο αρχηγός τους, ο αυτοαποκαλούμενος Ίσα, επέμεινε να μεταφερθούν οι όμηροι και η ομάδα του ασφαλώς στο Κάιρο. Επιβιβάστηκαν σε ελικόπτερα με προορισμό το στρατιωτικό αεροδρόμιο του Φίρστενφελντμπρουκ. Ένα Μπόινγκ 727 θα τους περίμενε εκεί. Όσο όμως οι Παλαιστίνιοι το επιθεωρούσαν ένας από τους γερμανούς α-ξιωματικούς πυροβόλησε. Η μάχη ξεκίνησε. Ένα από τα ελικόπτερα ανατινάχθηκε. Οι υπόλοιποι εννέα της ισραηλινής αποστολής, πέντε από τους οκτώ παλαιστίνιους τρομοκράτες και ένας γερμανός αστυνομικός, έπεσαν νεκροί

Οι τρεις διασωθέντες παλαιστίνιοι που φυλακίστηκαν στη Γερμανία αφέθηκαν ελεύθεροι δύο μήνες μετά, προκειμένου να απελευθερωθούν οι όμηροι μιας αεροπειρατείας σε πτήση της γερμανικής αεροπορικής εταιρείας Lufthansa. Φυγαδεύτηκαν με αυστηρά μέτρα ασφάλειας, σε χώρες του αραβικού κόσμου. Η ισραηλινή Μασάντ όμως δεν σταμάτησε στιγμή να τους αναζητεί. Δολοφονήθηκαν αρκετά μέλη του Παλαιστινιακού Απελευθερωτικού Μετώπου, όχι όμως απαραίτητα οι αυτουργοί του «Μαύρου Σεπτέμβρη». Από τους τρεις διασωθέντες ο ένας πέθανε από καρδιακή ανεπάρκεια τη δεκαετία του 1970, ο Τζαμάλ αλ Γκασέι εμφανίστηκε στο σχετικό ντοκυμαντέρ του BBC «A day in September» (2000) και ο τρίτος, ο Μοχάμεντ Σαφά-ντι ήταν ζωντανός, τουλάχιστον ως το προηγούμενο καλοκαίρι, όπως είπε βετεράνος του Παλαιστινιακού Απελευθερωτικού Μετώπου. Ασφαλώς οι μελλοντικές τρομοκρατικές ενέργειες κάθε άλλο παρά απετράπησαν.

[Απόσπασμα από το «BHMAGasino», 01/01/06]

Καρτέλα 9

Χρόνια πριν ζούσε στη Βορειοανατολική Βραζιλία ένα πολύ φτωχό ζευγάρι, που είχε μονάχα μία κότα. Με πολλές στερήσεις, συντηρούσαν από τα αυγά της. Κάποτε λοιπόν, την παραμονή των Χριστουγέννων, το ζώο πέθανε. Ο άντρας, που είχε μονάχα μερικά σεντάβος, αλλά δεν αρκούσαν για να αγοράσει τρόφιμα για το δείπνο της βραδιάς, πήγε να ζητήσει τη βοήθεια του εφημέριου του χωριού. Αντί να τον βοηθήσει, ο εφημέριος του είπε μονάχα: «Όταν ο Θεός κλείνει μια πόρτα, ανοίγει ένα παράθυρο. Αφού τα χρήματά σου δεν φτάνουν σχεδόν για τίποτα, γύρνα στο παζάρι και αγόρασε το πρώτο πράγμα που θα σου προσφέρουν. Εγώ ευλογώ αυτήν την αγορά και, καθώς την ημέρα των Χριστουγέννων συμβαίνουν θαύματα, κάτι θα σου αλλάξει τη ζωή για πάντα». Παρόλο που δεν ήταν σίγουρος ότι αυτή ήταν η καλύτερη λύση, ο άντρας γύρισε στο παζάρι. Ένας έμπορος τον είδε να τριγυρίζει εδώ κι εκεί και τον ρώτησε τι έψαχνε.

«Δεν ξέρω. Έχω ελάχιστα χρήματα και ο ιερέας μου είπε να αγοράσω το πρώτο πράγμα που θα μου προσφέρουν». Ο έμπορος ήταν ζήλτσος, ωστόσο ποτέ δεν άφηνε ευκαιρία για κέρδος να πάει χαμένη. Πήρε αμέσως τα χρήματα, έγραψε κάτι βιαστικά σ' ένα χαρτί και το έδωσε στον άντρα.

«Ο πατέρας έχει δίκιο! Καθώς ήσουν πάντα καλός άνθρωπος, σου πουλάω τη θέση μου στον Παράδεισο, σήμερα, αυτή τη γιορτινή μέρα! Να, ορίστε και το συμβόλαιο!» Ο άντρας πήρε το χαρτί και απομακρύνθηκε, ενώ ο έμπορος ήταν γεμάτος περηφάνια που είχε πετύχει άλλη μία καλή εμπορική συναλλαγή. Το ίδιο βράδυ, καθώς ετοιμαζόταν για το δείπνο στο σπίτι του που ήταν γεμάτο υπηρέτες, αφηγήθηκε το περιστατικό στη γυναίκα του, προσθέτοντας ότι είχε καταφέρει να γίνει πολύ πλούσιος χάρη σ' αυτήν του την ικανότητα να σκέφτεται γρήγορα. «Ντροπή!» είπε η γυναίκα του. «Να

κάνεις κάτι τέτοιο τη μέρα της γέννησης του Χριστού! Πήγαινε στο σπίτι του ανθρώπου αυτού και πάρε πίσω το χαρτί, αλλιώς μην ξαναπατήσεις το πόδι σου εδώ!»

Τρομαγμένος από την οργή της συζύγου του, ο έμπορος αποφάσισε να υπακούσει. Μετά από μεγάλη αναζήτηση κατάφερε να βρει το σπίτι του ανθρώπου.

Μπαίνοντας μέσα, είδε το ζευγάρι καθισμένο σ' ένα άδειο τραπέζι με το χαρτί στη μέση.

«Ήρθα γιατί έκανα λάθος», είπε. «Πάρε τα χρήματά

σου και δώσε μου πίσω αυτό που σου πουλήσα». «Δεν κάνετε λάθος», απάντησε ο φτωχός. «Εγώ ακολούθησα τη συμβουλή του ιερέα και ξέρω ότι έχω κάτι ευλογημένο».

«Είναι μονάχα ένα χαρτί, κανείς δεν μπορεί να πουλήσει τη θέση του στον Παράδεισο. Αν θέλεις, θα σου δώσω τα διπλά για να μου το δώσεις πίσω». Ο φτωχός όμως δεν ήθελε να το πουλήσει, γιατί πίστευε στα θαύματα. Σιγά-σιγά ο έμπορος άρχισε να ανεβάζει την προσφορά του, μέχρι που έφτασε τα δέκα χρυσά νομίσματα. «Δε θα μου κάνουν τίποτα», είπε ο φτωχός. «Πρέπει να εξασφαλίσω μια πιο αξιοπρεπή ζωή στη γυναίκα μου και γι' αυτό χρειάζονται εκατό χρυσά νομίσματα. Αυτό το θαύμα περιμένω σήμερα που είναι παραμονή Χριστουγέννων». Απελπισμένος, γνωρίζοντας ότι, αν αργούσε λίγο ακόμα, κανείς στο σπίτι του δεν θα καθόταν στο τραπέζι ούτε θα πήγαινε στη λειτουργία της παραμονής των Χριστουγέννων, ο έμπορος πλήρωσε τελικά τα εκατό νομίσματα και πήρε πίσω το χαρτί. Για το φτωχό ζευγάρι το θαύμα είχε πραγματοποιηθεί. Για τον έμπορο είχε εκπληρωθεί η επιθυμία της γυναίκας του. Εκείνη όμως ήταν γεμάτη αμφιβολίες: Μήπως είχε φερθεί πολύ σκληρά στον σύζυγό της;

Αμέσως μετά τη λειτουργία πλησίασε τον εφημέριο και του αφηγήθηκε την «Πάτερ, ο άντρας μου συνάντησε έναν άνθρωπο, στον οποίο εσείς είχατε προτείνει να αγοράσει το πρώτο πράγμα που θα του πρόσφεραν. Προσπαθώντας να κερδίσει εύκολα χρήματα, έγραψε σ' ένα χαρτί ότι του πουλούσε τη θέση του στον Παράδεισο. Εγώ του είπα ότι δεν είχε δείπνο στο σπίτι μας απόψε αν δεν κατάφερε να πάρει πίσω αυτό το χαρτί κι εκείνος τελικά αναγκάστηκε να πληρώσει εκατό χρυσά νομίσματα. Μήπως υπερέβαλα; Μήπως μία θέση στον Παράδεισο δεν αξίζει τόσο πολύ;»

«Κατ' αρχάς, ο σύζυγός σου έχει το περιθώριο να φανεί γενναϊόδωρος στη σημαντικότερη μέρα της Χριστιανοσύνης. Επίσης, έγινε όργανο του Θεού για να πραγματοποιηθεί ένα θαύμα. Για ν' απαντήσω όμως στην ερώτησή σου, όταν πουλήσε τη θέση του στον ουρανό μονάχα για λίγα σεντάβος, η θέση αυτή δεν άξιζε ούτε καν τόσα. Όταν όμως αποφάσισε να την αγοράσει για εκατό νομίσματα μονάχα για να δώσει χαρά στη γυναίκα που αγαπάει, μπορώ να σου εγγυηθώ ότι τώρα αξίζει πολύ περισσότερο».

Βασισμένο σε ένα κλασικό παραμύθι του Ντέιβιντ Μαντέλ.

Καρτέλα 10

Κ. Ν. ΓΟΥΝΑΤΑΣ
(1974)

Η άρκτος

Είς εκ Μαλακίας χωρικός, υμνοῦσι Μοχμοῦτ Τζαϊλάν, μεταβάς
εἰς πικνὸν δάκος ἐκοίσε ξύλα, καὶ σκεῖα καὶ ἀφάρτουσαν ἐπὶ τοῖς
υπαίλοις τοῖς. Ἐξ ἑνὸς ἡμέρας σπυροῦν τοῖς δάκοις ἀνεπρόσθη τὸ
φροτίνον, καὶ ἡ χωρικός ἤρχετο νὰ τοῖς φροτίνονε διὰ δὲ πέραν φερῶν.

Αἰφύην παρῶσαθη, παρατίτην δεσποσύτην ἀρκτος, τῆ
αποκία, ἀφῶν τὸν περιεφράσθη ἐπ' ἄλγρη, σὺν ἐπιλήρησιν καὶ ἤρ-
χετο νὰ τὸν δοσθῆναι εἰς τὴν φέρτησιν. Πρατικῶς ἐπὶ δὲ ἀνεπαρ-
τισμένῃ ξύλα καὶ τὰ παρῶσθη εἰς τὴν εὐδωκίαν, ἡ σκεῖα καὶ
καρτελάδιαν με δικαιοδωκίαν. Διὰ τὴν πύλιν καὶ τὰ στα-
κτοῦσιν εἰς τοῦ σκεῖα.

Ὅσοι ἐλθῶν ἡ φέρτησιν, τὸ ἄρκτον ἐκινήθη νὰ νὰ ἀπομα-
κρῶσθαι, ὅπως καὶ ὁ δικαιοδωκίαν Μοχμοῦτ πρὸς ἀνίθη τὸν κατεῖ-
θετον. Πρῶτον ἡμέρας προσηγορῶσιν, ἀνεπρόσθη ἐννοῦσιν, νὰ τρέχει
κατὰ τὸν τὴν ἀρκτος. Ἡ ἀρκτος τοῦ ἀνεπρόσθη καὶ ἀνὸς
σπυροῦσιν εἰς σπυροῦσιν ἀνεπρόσθη τὸ πῦλον τοῦ. Με ἐκπλήρη ἡμέρας
εἶδεν ὅτι τὸ ἄρκτον σὺν ἐπρόσθη διὰ κα τοῖς παρῶσθη εἰς μακρὸν
ξύλον, καὶ ἐξῆς λαρμενῶσθαι εἰς τὸν πῦλον τῆς ἀρκτος.

Καὶ συνεχῶς ἡ ἀρκτος ἀπομακρῶσθη ἡσυχίας.

(1979)

ΤΑ ΚΛΑΣΙΚΑ-3 ΑΝΘΡΩΠΟΙ καὶ ΖΩΑ
στὴ νεοελληνικὴ πεζογραφία
ΑΝΘΟΛΟΓΗΣΗ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
Εκδ. ΩΚΕΑΝΙΔΑ

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩ ΛΕΞΙΚΑ (ερμηνευτικά και ορθογραφικά)

ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Αναγνωρίζω κοινωνικές πρακτικές χρήσης ορθο-γραφικού και ερμηνευτικού λεξικού.
- Εξοικειώνομαι με τον τρόπο διάρθρωσης και παρουσίασης της ύλης του περιεχομένου ενός λε-ξικού.
- Ασκούμαι στη χρήση ορθογραφικών ή/και ερμη-νευτικών λεξικών.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ
ΕΝΟΤΗΤΑΣ

(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

Τι ξέρω για τα λεξικά

Από τις παρακάτω φράσεις ποιες σας φαίνονται σωστές;

Πρώτα σημειώστε τη γνώμη σας (Σ=σωστή, Λ=λανθασμένη) στο κουτάκι δεξιά στην κάθε φράση κι έπειτα συζητήστε σχετικά.

- ✓ Λεξικό είναι ένα βιβλίο για τις λέξεις.
- ✓ Το λεξικό είναι μια εγκυκλοπαίδεια.
- ✓ Το λεξικό μας δίνει την ορθογραφία και τη σημασία των λέξεων.
- ✓ Ένα λεξικό λέει τα πάντα για τις λέξεις.
- ✓ Το λεξικό είναι απαραίτητο στους μαθητές και στους φοιτητές.
- ✓ Τα λεξικά είναι πολυσέλιδα και ογκώδη βιβλία.
- ✓ Όταν αρχίζεις μια ξένη γλώσσα, τότε χρειάζεσαι οπωσδήποτε ένα λεξικό της γλώσσας αυτής.

Καθημερινές (εκ)φράσεις περί τα λεξικά

Οι παρακάτω καθημερινές εκφράσεις είναι σωστές; Και αν ναι, τι σημαίνουν;

Πρώτα σημειώστε στο κουτάκι δεξιά αν είναι σωστές ή λανθασμένες και συζητήστε σχετικά.

- ✓ Το «τρένο» το βρήκα στο Φυτράκη με έψιλον.
- ✓ Αυτή τη λέξη ούτε ο Μπαμπινιώτης δεν την έχει.
- ✓ - Για την τρομοκρατία ρίξε μια ματιά στο «Παπυράκι».
- Τι είναι το «Παπυράκι»; Βιβλίο από πάπυρο;
- ✓ Παλαιότερα σε όλα σχεδόν τα γραφεία υπήρχε το «Λεξικό της Πρωίας».
- ✓ «Δυσλεξικό» είναι το παιδί που χρησιμοποιεί δύο λεξικά;
- ✓ Όταν μιλάει αυτός ο άνθρωπος, χρειάζομαι λεξικό.

Σε ποιες περιπτώσεις χρειαζόμαστε λεξικό

Οι παρακάτω φράσεις είναι απομαγνητοφωνημένες και προέρχονται από ανθρώπους που, λίγο πριν, έκαναν κάποια δουλειά τους. Σημειώστε τι μπορεί να έκαναν οι άνθρωποι αυτοί λίγο πριν εκφραστούν έτσι.

- ✓ Μου είπε να προσθέσω στην αίτηση τη φράση «υπηκοότητα ελληνική». Τι είναι η υπηκοότητα;
.....
- ✓ Οι γονείς κράτησαν την επικαρπία του σπιτιού και στην κόρη έδωσαν, όπως άκουσα, την ψιλή κυριότητα. Ψιλή ή υψηλή λέγεται η κυριότητα;
.....
- ✓ Του είπα ότι «δεν ανταπεξέρχομαι». Και μου είπε να το λέω σωστά. Τι λάθος έκανα;
.....
- ✓ Αυτό που ζητάς, μου λέει, δεν ανήκει στη δικαιοδοσία μου. Τι ήθελε να μου πει;
.....
- ✓ «Σου γράφω επίσης ότι χθες πήγαμε στο θέατρο, σε έργο σατυρικό».
.....

- ✓ Η εφημερίδα έγραψε γι' αυτόν ότι κάνει αυθαιρεσίες. Δηλαδή;

.....
- ✓ Το ευρύχωρο σπίτι πώς γράφεται, με όμικρον ή με ωμέγα;

.....
- ✓ Εδώ γράφει ότι λίγο πριν φύγει, είπε «απνύδησα πια». Τι ήθελε να πει;

.....
- ✓ Δεν ήρθε τελικά γιατί είχε λείει ένα κώλυμα. Δηλαδή κάπου κόλλησε;

.....
- ✓ Ο γιος ζήτησε συγνώμη, ο πατέρας λείει ήταν ανένδοτος. Τι θα πει ανένδοτος; Ότι τον συγχώρησε;

.....

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

Ο κάθε άνθρωπος που εκφράστηκε έτσι όπως είδαμε παραπάνω, σε ποια από τις επόμενες περιπτώσεις ανήκει;

- α. άκουσε ή διάβασε μια λέξη που δεν ήξερε τη σημασία της;
  - β. έγραψε μια λέξη που δεν ήξερε πώς γράφεται;
  - γ. διάβασε μια λέξη που δεν ήξερε τη σημασία της; .....
  - δ. άκουσε ή διάβασε μια λέξη με άλλη σημασία από αυτή που ήξερε;
  - ε. άλλη περίπτωση; (ποια;)
- ✓ Μου είπε να προσθέσω στην αίτηση τη φράση «υπηκοότητα ελληνική». Τι είναι η υπηκοότητα;

.....
  - ✓ Οι γονείς κράτησαν την επικαρπία του σπιτιού και στην κόρη έδωσαν, όπως άκουσα, την ψιλή κυριότητα. Ψιλή ή υψηλή λέγεται η κυριότητα;

.....
  - ✓ Του είπα ότι «δεν ανταπεξέρχομαι». Και μου είπε να το λέω σωστά. Τι λάθος έκανα;

.....
  - ✓ Αυτό που ζητάς, μου λείει, δεν ανήκει στη δικαιοδοσία μου. Τι ήθελε να μου πει;

.....
  - ✓ «Σου γράφω επίσης ότι χθες πήγαμε στο θέατρο, σε έργο σατυρικό».

.....
  - ✓ Η εφημερίδα έγραψε γι' αυτόν ότι κάνει αυθαιρεσίες. Δηλαδή;

.....
  - ✓ Το ευρύχωρο σπίτι πώς γράφεται, με όμικρον ή με ωμέγα;

.....
  - ✓ Εδώ γράφει ότι λίγο πριν φύγει, είπε «απνύδησα πια». Τι ήθελε να πει;

.....
  - ✓ Δεν ήρθε τελικά γιατί είχε λείει ένα κώλυμα. Δηλαδή κάπου κόλλησε;

.....
  - ✓ Ο γιος ζήτησε συγνώμη, ο πατέρας λείει ήταν ανένδοτος. Τι θα πει ανένδοτος; Ότι τον συγχώρησε;

.....

Χρησιμοποιώ ορθογραφικό ή/και ερμηνευτικό λεξικό

Οι άνθρωποι που είδαμε στις παραπάνω περιπτώσεις, μπορούσαν να διευκολυνθούν με ένα λεξικό. Τι πληροφορία χρειάζονταν; για την ορθογραφία των λέξεων, για τη σημασία τους ή και τα δύο; Σημειώστε πρώτα τη γνώμη σας κι έπειτα συζητήστε σχετικά.

- ✓ Μου είπε να προσθέσω στην αίτηση τη φράση «υπηκοότητα ελληνική». Τι είναι η υπηκοότητα;
.....
- ✓ Οι γονείς κράτησαν την επικαρπία του σπιτιού και στην κόρη έδωσαν, όπως άκουσα, την ψιλή κυριότητα. Ψιλή ή υψηλή λέγεται η κυριότητα;
.....
- ✓ Του είπα ότι «δεν ανταπεξέρχομαι». Και μου είπε να το λέω σωστά. Τι λάθος έκανα;
.....
- ✓ Αυτό που ζητάς, μου λέει, δεν ανήκει στη δικαιοδοσία μου. Τι ήθελε να μου πει;
.....
- ✓ «Σου γράφω επίσης ότι χθες πήγαμε στο θέατρο, σε έργο σατυρικό».
.....
- ✓ Η εφημερίδα έγραψε γι' αυτόν ότι κάνει αυθαιρεσίες. Δηλαδή;
.....
- ✓ Το ευρύχωρο σπίτι πώς γράφεται, με όμικρον ή με ωμέγα;
.....
- ✓ Εδώ γράφει ότι λίγο πριν φύγει, είπε «απνύδησα πια». Τι ήθελε να πει;
.....
- ✓ Δεν ήρθε τελικά γιατί είχε λείει ένα κώλυμα. Δηλαδή κάπου κόλλησε;
.....
- ✓ Ο γιος ζήτησε συγνώμη, ο πατέρας λέει ήταν ανένδοτος. Τι θα πει ανένδοτος; Ότι τον συγχώρησε;
.....

■ Οι άνθρωποι που είδαμε στις παραπάνω περιπτώσεις, αν χρησιμοποιούσαν λεξικό, θα έλυναν αμέσως το πρόβλημά τους; Ή θα συναντούσαν δυσκολίες και ποιες;

Να μπείτε στη θέση τους και να σκεφτείτε τι θα κάνατε (1) αν δεν είχαμε κανένα λεξικό κι έπρεπε να υποθέσετε τη σημασία των λέξεων (2) αν είχατε μόνο ένα ορθογραφικό λεξικό ή (3) μόνο ένα ερμηνευτικό λεξικό. Συζητήστε σχετικά.

■ Στην περίπτωση που χρησιμοποιήσατε ερμηνευτικό λεξικό συζητήστε τις δυσκολίες που συναντήσατε, προσπαθώντας να δώσετε λύση στις παραπάνω περιπτώσεις.

Σημειώστε Χ στις αντίστοιχες περιπτώσεις που καταγράφονται παρακάτω.

- ✓ Δυσκολία στη σειρά των λέξεων στο λεξικό
- ✓ Δυσκολία στο ψάξιμο (πολύς χρόνος)
- ✓ Δεν υπήρχε η λέξη
- ✓ Υπήρχε η λέξη αλλά όχι και η σημασία της

- ✓ Δυσκολία στο ψάξιμο, λόγω [ε/αι], [ο/ω], [η/ι/υ/ει/οι/υι] κτλ.
- ✓ Δυσκολία σε ρήματα (ανταπεξέρχομαι, απνύδησα)
- ✓ Δυσκολία άλλη;

3. Μαθαίνω τα (μικρά) μυστικά των ορθογραφικών και ερμηνευτικών λεξικών

■ Τα «λήμματα» και η παράταξή τους:

«Λήμματα» ονομάζονται οι βασικοί τύποι των λέξεων που περιέχει και επεξεργάζεται ένα λεξικό. Να παρατηρήσεις τη φωτογραφία μιας σελίδας ενός λεξικού και έπειτα να απαντήσεις στις σχετικές ερωτήσεις.

9	αίρεση	
αθυμία (η)	αιλουροειδής, -ής, -ές	A
άθυρμα (το)	(-ούς)	
αθυρόστομος, -η, -ο	αίλουρος (ο)	
αθωνικός, -ή, -ό	αίμα (το)	
αθωνίτης (ο)	αιματηρός, -ή, -ό	
αθώς, -α, -ο	αιματικός, -ή, -ό	
αθωότητα (η)	αιματοβαμμένος	
αθωράκιστος, -η, -ο	αιματοκρίτης (ο)	
αθωώνω	αιματολόγος (ο, η)	
αθώωση (η)	αιματουρία (η)	
αθωωτικός, -ή, -ό	αιματοχυσία (η)	
αίγα (η)	αιμάτωμα (το)	
αιγαιακός, -ή, -ό	αιμοβόρος, -α, -ο	
αιγαιοπελαγίτικος, -η, -ο	αιμοδιψής, -ής, -ές	
αιγιαλίτιδα	αιμοδοσία (η)	
αιγιαλός (ο)	αιμοδότης (ο) θηλ. -τρια	
αιγίδα (η)	αιμοκάθαρση (η)	
αίγλη (η)	αιμοληψία (η)	
αιγόκερος (ο)	αιμομιξία (η)	
αιγοπρόβατα (τα)	αιμοπετάλιο (το)	
αιγυπτιακός, -ή, -ό	αιμόπτυση (η)	
αιδεσιμότατος (ο)	αιμορραγία (η)	
αιδημοσύνη (η)	αιμορραγώ, -είς, -εί	
αιδήμων, -ων, -ον (-ονος)	αιμορροΐδα (η)	
αιδοίο (το)	αιμοσταγής, -ής, -ές (-ούς)	
αιδοιολεξία (η)	αιμοσφαιρίνη (η)	
αιδούμαι, -είσαι, -είται	αιμοσφαίριο (το)	
αιδώς, -ούς (η)	αιμοφιλικός, -ή, -ό	
αιθάλη (η)	αιμόφυρτος, -η, -ο	
αιθαλομίχλη (η)	αιμωδία (η)	
αιθέρας (ο)	αινέσιμος, -η, -ο	
αιθέριος, -ια, -ιο	αίνιγμα (το)	
αιθιοπικός, -ή, -ό	αινιγματικός, -ή, -ό	
αΐθουσα (η)	αίνος (ο)	
αιθρία (η)	αινώ, -είς, -εί	
αιθριάζω	αιολικός, -ή, -ό	
αΐθριος, -α, -ο	αιπόλος (ο)	
αιθυλικός, -ή, -ό	αίρεση (η)	

- Τι σημαίνει ο αριθμός επάνω αριστερά;
- Που περίπου βρισκόμαστε; στην αρχή, στη μέση ή προς το τέλος του λεξικού;
- Τι είναι το λεξικό; ορθογραφικό ή/και ερμηνευτικό; Πώς το κατάλαβες;
- Το λεξικό έχει περίπου 300 σελίδες. Πόσα λήμματα θα περιέχει, κατά προσέγγιση;
- Τα λήμματα σε πόσες στήλες παρουσιάζονται;
- Σε ποια σειρά ή σε ποια παράταξη βρίσκονται τα λήμματα;
- Μετά από τις λέξεις-λήμματα, το λεξικό εμφανίζει κάποιες πληροφορίες. Αυτές άλλοτε βρίσκονται μέσα σε παρενθέσεις και άλλοτε μετά από κόμμα. Τι μπορεί να σημαίνουν;
- Τι σημαίνει ο αριθμός επάνω στο κέντρο;
- Πού περίπου βρισκόμαστε στην αρχή, στη μέση ή προς το τέλος του λεξικού;
- Τι είναι το λεξικό; ορθογραφικό ή/και ερμηνευτικό; Πώς το κατάλαβες;
- Το λεξικό έχει πάνω από 750 σελίδες. Πόσα λήμματα θα περιέχει, κατά προσέγγιση;
- Τα λήμματα σε πόσες στήλες παρουσιάζονται; Και γιατί γράφονται με έντονα γράμματα;
- Σε ποια σειρά ή σε ποια παράταξη βρίσκονται τα λήμματα;
- Μετά από τις λέξεις-λήμματα, το λεξικό εμφανίζει κάποιες πληροφορίες. Τι μπορεί να σημαίνουν; Ποιες από αυτές είναι σπουδαιότερες, κατά τη γνώμη σου;

■ Τα «κεφαλάρια» και ο ρόλος τους:

«Κεφαλάρια» ονομάζονται οι ενδεικτικές λέξεις που αναγράφονται στο επάνω μέρος των σελίδων κάθε λεξικού. Άλλοτε βλέπουμε ένα (1) κεφαλάρι σε κάθε σελίδα και άλλοτε δύο. Όταν έχουμε ένα (1) κεφαλάρι, αυτό συμπίπτει με την πρώτη ή την τελευταία λέξη-λήμμα της σελίδας. Όταν έχουμε δύο κεφαλάρια, το αριστερό συμπίπτει με την πρώτη λέξη της σελίδας και το δεξιό με την τελευταία. Κατά τη γνώμη σου, σε τι χρησιμεύουν τα κεφαλάρια; Σκέψου πρώτα ατομικά, παρατηρώντας τις φωτογραφίες (παραπάνω και παρακάτω) και έπειτα αντάλλαξε τις σκέψεις σου με άλλα μέλη της ομάδας.

■ Οι πληροφορίες που δίνονται από τα λήμματα:

Έπειτα από τα προηγούμενα, μπορείς τώρα ευκολότερα να διακρίνεις ποιες είναι και πως ονομάζονται οι πληροφορίες που μας δίνουν τα λήμματα των ορθογραφικών και των ερμηνευτικών λεξικών. Δείξε λοιπόν με ένα Χ τις αντίστοιχες πληροφορίες από τις παρακάτω λίστες.

ορθογραφικά λεξικά	ερμηνευτικά λεξικά
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ορθογραφία ☐ ✓ βασικές καταλήξεις ☐ ✓ καταλήξεις επιθέτων ☐ ✓ γένος ουσιαστικών ☐ ✓ κλίση ονομάτων ☐ ✓ βασικοί χρόνοι ρημάτων ☐ ✓ μέρη του λόγου ☐ ✓ προέλευση μερικών λέξεων ☐ ✓ πρώτη ή/και τελευταία λέξη σελ. ☐ ✓ κάτι άλλο ☐. Τι; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ πρώτη ή/και τελευταία λέξη σελ. ☐ ✓ προέλευση μερικών λέξεων ☐ ✓ ορθογραφία ☐ ✓ βασικές καταλήξεις ☐ ✓ σημασίες/ερμηνείες ☐ ✓ καταλήξεις επιθέτων ☐ ✓ γένος ουσιαστικών ☐ ✓ κλίση ονομάτων ☐ ✓ μέρη του λόγου ☐ ✓ βασικοί χρόνοι ρημάτων ☐ ✓ κλίση ρημάτων ☐ ✓ κάτι άλλο ☐. Τι; .....

4. Διευρύνω την εμπειρία μου. Εφαρμόζω.

Γράφω μια λέξη που δεν ξέρω πώς γράφεται

Με τη βοήθεια λεξικού, να μεταγράψεις σωστά τις παρακάτω φράσεις, που εμφανίζονται έτσι όπως γράφτηκαν από άτομα ανορθόγραφα.

- ✓ Μένο στην οδώ Ιρήνης: .....
- ✓ ΣΤΑΥΡΩΣΑΓΑΠΑΟ: .....
- ✓ Πιο δνεφθιντοί έχις; .....
- ✓ Ο ηπουργώς δαίχτικε θίελα εροτήσεων: .....
- ✓ Αφτή δεν είταν ήτα αλά πανολαιθροία; .....
- ✓ Έχη αδερφώ παράλιτω: .....
- ✓ Στο πατέρατου ωφίλει ταπάντα: .....
- ✓ Τις αρέσει να επειδηκνίεται: .....
- ✓ Παραδέχομε ότι ο πρώεδρωσ του δηκαστηρήου έδιξε επιήκια: .....

■ Από όλες τις προηγούμενες λέξεις, πόσες και ποιες δεν ξέρεις τι σημαίνουν;

.....
.....
.....

Ακούω ή διαβάζω μια λέξη που δεν ξέρω τι σημαίνει

■ Ας υποθέσουμε ότι, στην εφημερίδα ή στο περιοδικό σου, διαβάζεις τις παρακάτω φράσεις. Οι υπογραμμισμένες λέξεις μπορεί να σου είναι άγνωστες. Πριν χρησιμοποιήσεις λεξικό κάνε υποθέσεις για τη σημασία τους. Να συζητήσεις τις υποθέσεις σου με τα μέλη της ομάδας σου. Ύστερα ελέγξτε τη σημασία που αποδώσατε σε μία λέξη με τη βοήθεια λεξικού. Συνέπεσε η υπόθεση με τη σημασία που διάβασες στο λεξικό; Ναι, όχι, όχι ακριβώς και γιατί; Στη συνέχεια γράψε τη σημασία των λέξεων αυτών στη συγκεκριμένη πρόταση, στον κενό χώρο.

- ✓ Οι δείκτες της οικονομίας παρουσιάζουν φθίνουσα πορεία
.....
- ✓ Στη Μέση Ανατολή κυριαρχούν οι κλαγγές των όπλων
.....
- ✓ Ο κ. Υπουργός επανακάμπει δριμύτερος
.....
- ✓ Δημεύεται η περιουσία του καταχραστή
.....
- ✓ Το έγκλημα τα κριθεί σε κληρωτό δικαστήριο
.....
- ✓ Τόνοι ορυκτελαίων ρυπαίνουν τη θάλασσά μας
.....
- ✓ Ο υποψήφιος δήμαρχος πλειοδοτεί σε υποσχέσεις
.....
- ✓ Τα τοκοχρεωλύσια ήδη αφαιμάσσουν τα μεσαία νοικοκυριά
.....
- ✓ Το ένα μετά το άλλο, απονώνονται ελικόπτερα και αεροπλάνα
.....
- ✓ Στα νιάτα του είχε κατηγορηθεί για σοβινισμό
.....
- ✓ Ο λόγος του είναι σοφιστικός και επιτηδευμένος
.....
- ✓ Λίγο πριν κηρυχθεί σε αφάνεια κυκλοφορούσε ατημέλητος και αφηρημένος
.....

Ακούω ή διαβάζω μια λέξη που θα την έλεγα ή θα την έγραφα αλλιώς.

Οι παρακάτω φράσεις προέρχονται από εφημερίδες και περιοδικά. Τις υπογραμμισμένες λέξεις άλλοι θα τις έλεγαν ή θα τις έγραφαν αλλιώς. Τι λέει το λεξικό;

- ✓ Δεν μπόρεσε να αντεπεξέλθει στις νέες υποχρεώσεις του
[όχι ανταπεξέθει;] .....

- ✓ Ο φακός απαθανάτισε τη στιγμή της πτώσης του αθλητή μας
[όχι αποθανάτισε;] . . . . .
- ✓ Στην Ευρώπη έχουμε ανεξιθρησκία
[όχι ανεξιθρησκεία;] . . . . .
- ✓ Αυτό το κείμενο αποτελεί συνονθύλευμα ιδεών
[όχι συνοθήλευμα;] . . . . .
- ✓ Μένουν σε διώροφο σπίτι
[όχι διόροφο;] . . . . .
- ✓ Γράφτηκαν σε ιστιτούτο επαγγελματικής κατάρτισης
[όχι ιστιντούτο;] . . . . .
- ✓ Είχε ένα παιδί άτακτο και ατίθατο
[όχι ατίθαστο;] . . . . .
- Στις 28 Οκτωβρίου γιορτάζουμε το ΟΧΙ των Ελλήνων στους φασίστες
[όχι Οκτωμβρίου;] . . . . .
- ✓ Έμαθα, παρεμπιπτόντως, ένα καλό ταβερνάκι
[όχι παρεπιμπτόντως;] . . . . .
- ✓ Πάσχει από κρίσεις άσθματος
[όχι άσματος;] . . . . .

Ακούω ή διαβάζω μια λέξη με άλλη σημασία από αυτή που ξέρω

Οι παρακάτω φράσεις περιέχουν ορισμένες υπογραμμισμένες λέξεις στις οποίες πολλοί δίνουν διαφορετική σημασία από την κανονική. Τι λέει το λεξικό;

- ✓ Οι αθλητές στην πλειοψηφία τους είναι άτομα από 20 έως 30 ετών
[μήπως πλειονότητα;] . . . . .
- ✓ Συζητήθηκε το νομοσχέδιο για τις έγγυες ιδιοκτησίες
[μήπως έγκυες;] . . . . .
- ✓ Ο γείτονας απολύθηκε από το στρατό, αλλά φοράει ακόμα στρατιωτική εξάρτηση
[μήπως εξάρτηση;] . . . . .
- ✓ Ο άνθρωπος ήπια, ήπια, ώσπου έφτασε στην ευφορία του κρασιού
[μήπως εφορίας;] . . . . .
- ✓ Τα λεξικά περιέχουν χιλιάδες λήμματα
[μήπως λύματα;] . . . . .
- ✓ Ο κ. Κ. βρίσκεται κάτω από την παλίρροια της γυναίκας του
[μήπως επήρεια ή επιρροή;] . . . . .
- ✓ Οι ωδίνες του τοκετού σταμάτησαν
[μήπως οδύνες;] . . . . .
- ✓ Οι πολλές προλήψεις σπρώχνουν τους ανθρώπους στον κοινωνικό ρατσισμό
[μήπως προκαταλήψεις;] . . . . .
- ✓ Ο άνθρωπος πάνω στη στέγη φώναζε: «Δεν είμαι άεργος! Δουλειά θέλω!»
[μήπως άνεργος;] . . . . .

«Ψάχνω» σημαίνει (πάντα) «βρίσκω»;

- Στις παρακάτω φράσεις υπάρχουν ορισμένες λέξεις υπογραμμισμένες. Τις περιέχει το λεξικό; Τι σημαίνουν;

- ✓ Το σπιτάκι έγινε άθυρμα της καταιγίδας . . . . .
- ✓ Η ετικέτα έγραφε «Οξειδωτικά» . . . . .
- ✓ Τι μεμψίμοιρος άνθρωπος! . . . . .
- ✓ Μετά τον βουερό σεισμό, ακολούθησε ορυμαγδός πτώσεων . . . . .
- ✓ Στις υπώσεις του Πάρνωνα είναι το χωριό του . . . . .
- ✓ Αλίμονό μας, αν ο υλοζωισμός και οι καθημερινές ευωχίες θεωρηθούν ιδανικά! . . . . .
- ✓ Υποβλήθηκε σε άμεση θυροειδεκτομή . . . . .
- ✓ Ο νεαρός αποδείχθηκε ψοφοδεής . . . . .
- ✓ Αλληλοκατηγορούνται γραικυλισμό. . . . .
- ✓ Ο άνθρωπος αυτός ενορχηστρώνει όλες τις αντιδράσεις, καλκεύοντας μάλιστα και ψεύδη περίτεχνα . . . . .

- Γράψε εδώ τις λέξεις που δεν περιέχονται στο λεξικό

. . . . .
. . . . .
. . . . .

- Τι συμπέρασμα εξαγεις;

. . . . .
. . . . .
. . . . .

Ψάχνω για λέξεις-ονόματα

- Άτομο ανορθόγραφο έγραψε πρώτα τις παρακάτω φράσεις. Έπειτα προσπάθησε να τις ορθογραφήσει, με τη βοήθεια του λεξικού. Ποιες δυσκολίες θα συνάντησε; Να κρατήσεις σχετικές σημειώσεις και να τις συζητήσετε στην ομάδα

- ✓ Αίνα ζμήνος πουληνά . . . . .
- ✓ Κιερώς βροχαιρώς . . . . .
- ✓ Στι ζοίμου έφαγα πολαίς καρπαζγιές . . . . .
- ✓ Πεδί από νωθεσεσία . . . . .

Σημειώσεις

. . . . .
. . . . .
. . . . .

■ Άλλο άτομο έγραψε τις παρακάτω φράσεις, τα λάθη των οποίων υπογραμμίζονται. Ψάχνοντας στο λεξικό, διόρθωσέ τα και σκέψου τι συντέλεσε στο λάθος.

- ✓ Μένει στα Φιλαδέλφεια.....
- ✓ Ο Νίκος είναι παιδί εγκρατής.....
- ✓ Εκεί γίνεται ό,τι του κατέβει του καθενού.....
- ✓ Τι θέλεις άνθρωπέ μου;.....
- ✓ Σήμερα είναι η ημέρα Πέμπη.....
- ✓ Φόρεσε τη μποδιά της.....
- ✓ Το κάπνισμα είναι έξι.....
- ✓ Άλλαξα τα μπουζιά του αυτοκινήτου.....
- ✓ Βρήκα το φάκελο του του 2ου τεύχου.....

Σημειώσεις

.....

.....

.....

Ψάχνω για λέξεις-ρήματα

■ Πρώτα συζητήστε στην ομάδα για το ποιος είναι ο «λεξικός» ή «λημματικός» τύπος των λέξεων εκείνων που ονομάζονται ρήματα. Στη συνέχεια

- ✓ Να βρεις και να υπογραμμίσεις τα ρήματα (ή τους ρηματικούς τύπους) στις επόμενες φράσεις: άλλαξα ρούχα, αγαπώ τα γλυκά, σπουδάζει γιατρός, πήγαμε για μπάνιο, θα δουλέψει νύχτα, όλη μέρα παίζανε, θα χορεύουν ως το πρωί, θα κουρασθήκατε, είχαμε μιλήσει γι' αυτούς.

.....

.....

.....

- ✓ Να ψάξεις σε μερικές σελίδες του λεξικού, ώσπου να επισημάνεις 7-10 ρήματα. Σε ποιο ρηματικό τους τύπο παρουσιάζονται;

.....

.....

.....

Σημειώσεις:

.....

.....

.....

■ Στις παρακάτω καθημερινές φράσεις, υπογραμμίζονται ορισμένα ρήματα. Ψάξε στο λεξικό να βρεις και να σημειώσεις τον ενεστώτα και τον αόριστο της οριστικής.

- ✓ Ο αλλοδαπός τελικά απελάθηκε
.....
- ✓ Δεν βρήκα τίποτα νησισίμο και, αναγκαστικά, αρτύθηκα
.....
- ✓ Πού να βγω και πού να πάω
.....
- ✓ Βράχηκε κι έγινε παπί
.....
- ✓ Τι θα φάμε σήμερα;
.....
- ✓ Του κλάφτηκε και τα κατάφερε
.....
- ✓ Σου είπα τι να του πεις
.....
- ✓ Χάρηκα πολύ!
.....
- ✓ Μας έστειλε χαιρετίσματα
.....
- ✓ Ήπιε κι έγινε στουπί
.....
- ✓ Του έκφρασα τις ευχαριστίες μου
.....
- ✓ Ο ληστής συλλήφθηκε την ίδια μέρα
.....

Εδώ να καταγράψεις τις δυσκολίες που συνάντησες

.....

.....

.....

.....

■ Παρατήρησε τον επόμενο δίστηλο πίνακα: Αριστερά, βλέπεις ένα κείμενο του Μπρεχτ. Δεξιά, υποδεικνύονται τα βήματα μιας εργασίας...

■ Να παρατηρήσετε το παρακάτω σκίτσο του Δημήτρη Χατζόπουλου. Έπειτα να διαβάσετε το κειμενάκι που συμπληρώνει και νοηματοδοτεί το σκίτσο. Τέλος, ανά 2-3 άτομα, να εργαστείτε πάνω στο λεξιλόγιό του.

Μπέρτολντ Μπρεχτ
 Ερωτήσεις ενός εργάτη που διαβάζει

Ποιος έχτισε τη Θήβα την εφτάπυλη;
 Στα βιβλία δε βρίσκεις παρά των βασιλιάδων τα ονόματα.
 Οι βασιλιάδες κουβάλησαν τ' αγκωνάρια;
 Και τη χιλιοκαταστρεμμένη Βαβυλώνα
 ποιος την ξανάχτισε τόσες φορές;
 Σε τι χαμόσπιτα της Λίμας της χρυσόλαμπρης
 ζούσαν οι οικοδόμοι;
 Τη νύχτα που το Σινικό Τείχος αποτελειώσαν,
 πού πήγαν οι χτίστες;
 Η μεγάλη Ρώμη είναι γεμάτη αψίδες θριάμβου.
 Ποιος τις έστησε;
 Πάνω σε ποιους θριαμβεύσανε οι Καίσαρες;
 Το Βυζάντιο το χιλιотραγουδιμένο
 μόνο παλάτι είχε για τους κατοίκους του;
 Ακόμα και στη μυθική Ατλαντίδα,
 τη νύχτα που τη ρούφηξε η θάλασσα,
 τα αφεντικά βουλιάζοντας με ουρλιαχτά
 τους σκλάβους τους καλούσαν.
 Ο νεαρός Αλέξανδρος υπόταξε τις Ινδίες.
 Μονάχος του;
 Ο Καίσαρας νίκησε τους Γαλάτες.
 Δεν είχε μάγιστρα μαζί του;
 Ο Φίλιππος της Ισπανίας έκλαψε,
 όταν η αρμάδα του βυθίστηκε.
 Δεν έκλαψε τάχα άλλος κανένας;
 Ο Μέγας Φρειδερίκος κέρδισε τον εφτάχρονο πόλεμο.
 Ποιος άλλος τον κέρδισε;
 Κάθε σελίδα και μια νίκη.
 Ποιος μαγείρεψε τα νικητήρια συμπόσια;
 Κάθε δέκα χρόνια κι ένας μεγάλος άνδρας.
 Ποιος πλήρωσε τα έξοδα;
 Πόσες και πόσες ιστορίες.
 Πόσες και πόσες απορίες...

(απόδοση: Μάριος Πλωρίτης,
Η πολιτική της παιδείας, εκδ. Θεωρία)

Εργασία
 (σε ομάδες 2-4 ατόμων)

Πρώτα να διαβάσετε 2-3 φορές το κείμενο.

Μια 3η φορά να το απαγγείλει ένας από εσάς.

Έπειτα, να συζητήσετε σχετικά με το περιεχόμενο του κειμένου.

Στη συνέχεια, ανά 2-3 και με τη βοήθεια λεξικού:

Να υπογραμμίσετε τους ρηματικούς τύπους του κειμένου.

Στο αντίστοιχο αριστερό περιθώριο της σελίδας να γράψετε τον λεξικό ή λημματικό τύπο των ρημάτων.

Να επισημάνετε 10-15 ονόματα (ουσιαστικά και επίθετα) και στο αντίστοιχο δεξιό περιθώριο της σελίδας να γράψετε τον λεξικό ή λημματικό τύπο των ονομάτων, συμπληρώνοντας (μέσα σε παρενθέσεις) το γένος των ουσιαστικών.

Εδώ να καταγράψεις όλα τα ονόματα των ιστορικών προσώπων που αναφέρονται στο κείμενο.

.....
 .....

Σε ποιο είδος λεξικού υπάρχουν πληροφορίες γι' αυτά τα πρόσωπα;

.....
 .....

ΤΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ με την κειμενική σειρά	ΤΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ σε αλφαβητική σειρά	ΛΗΜΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ
<p> μια φορά κι έναν καιρό τρεις πράκτορες ντυμένοι μάγοι παρακολουθούσαν ένα άστρο που είχε καταληφθεί από Άραβες και κατευθυνόταν προς το διοικητήριο της Βηθλεέμ ειδικές δυνάμεις μεταμφιεσμένοι σε αγγέλους παγιδεύουν τους τρομοκράτες σε ερημική περιοχή το θέαμα μαγνητίζει τους </p>	<p> αγγέλους αδυνατεί από Άραβες άστρο Βηθλεέμ γεννά διοικητήριο δυνάμεις έγκυος ειδικές είχε εκεί ένα έναν ερημική ή θέαμα και και και καιρό καταληφθεί κατευθυνόταν κι κυκλοφορία κυρία μαγνητίζει μάγοι μαιευτήριο μεταμφιεσμένοι μια μια να ντυμένοι παγιδεύουν παρακολουθούσαν περαστικούς περιοχή </p>	

περαστικούς και η κυκλοφορία σταματά μια έγκυος κυρία αδυνατεί να φτάσει στο μαιευτήριο της πόλης και γεννά εκεί	πόλης που πράκτορες προς σε σε σταματά στο της της το το τους τους τρεις τρομοκράτες φορά φτάσει	
---	---	--

Οδηγίες:

Παρατηρήστε τις δύο στήλες και συζητήστε σχετικά. Προσέξτε τους διπλούς ή πολλαπλούς τύπους λέξεων. Έπειτα με προσεκτικά βήματα, προσπαθήστε να αναχθείτε στον λεξικό ή ληματικό τύπο των λέξεων, σημειώνοντάς τον στη δεξιά στήλη. Στη συνέχεια, δίπλα σ' αυτό τον τύπο συμπληρώστε τις απλές σχετικές πληροφορίες που δίνει ένα ορθογραφικό λεξικό. Τέλος, ελέγξτε την αλφαβητική σειρά της τρίτης στήλης: Τι παρατηρείται ως προς τα ρήματα;

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ & ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΣΧΗΜΑΤΟΠΟΙΩ ΑΠΛΟΥΣ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ (Οδηγός με δραστηριότητες εμπέδωσης)

ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Αφομοιώνω απλούς εμπειρικούς κανόνες (ορθο-γραφικούς - γραμματικούς), η εκμάθηση των οποίων θα με εξοικειώσει με τις λέξεις και την ορθή γραφή τους.
- Αποβάλλω τη σύγχυση που ταλαιπωρεί ως προς τον τρόπο γραφής των λέξεων και αποκτώ αυτοπεποίθηση και σιγουριά όταν γράφω.
- Μειώνω στο δυνατό βαθμό σοβαρά ορθογραφικά σφάλματα που ορισμένες φορές αλλοιώνουν το νόημα των λέξεων που γράφω.
- Διατυπώνω και γράφω σκέψεις, επιθυμίες και συναισθήματα (π.χ. σύνταξη μιας επιστολής προς φίλο ή συνεργάτη), ξεπερνώντας το φόβο λόγω άγνοιας της ορθογραφίας.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

Στον οδηγό αυτό καταγράφονται ορθογραφικοί
και γραμματικοί κανόνες
και δίνονται δραστηριότητες για τη δομή του.

Οι κανόνες διατυπώνονται από τους κ.κ. Π. Γιακουμή και Γ. Γιακουμή με βάση τη σχολική νεοελληνική γραμματική, ΟΕΔΒ, Αθήνα 1991.

1. Γνωριμία με τα μέρη του λόγου

Φέρνω στο νου μου περιπτώσεις που η γνώση κάποιων ορθογραφικών κανόνων μου ήταν απαραίτητη.

Όταν:

- ✓ Προσπάθησα να συμπληρώσω μία αίτηση ή υπεύθυνη δήλωση που μου ζητήθηκε από μία δημόσια υπηρεσία.
- ✓ Χρειάστηκε να στείλω σε κάποιους γραπτές οδηγίες για κάτι.
- ✓ Ως τεχνίτης ή επαγγελματίας έπρεπε να δώσω σε πελάτες γραπτή προσφορά παροχής έργου ή υπηρεσιών.
- ✓ Απαιτήθηκε να εκδώσω ένα τιμολόγιο, δελτίο αποστολής, απόδειξη εισπράξεως ή άλλο έγγραφο σχετιζόμενο με το εμπόριο.
- ✓ Έπρεπε να γράψω μια επιστολή απευθυνόμενος σε πρόσωπο του οικογενειακού, φιλικού ή επαγγελματικού περιβάλλοντος.

Μαθαίνω ότι η ορθογραφία μιας λέξης σχετίζεται άμεσα με την «ταυτότητα» της λέξης, δηλαδή το μέρος του λόγου στο οποίο ανήκει.

- ✓ Υπάρχουν ορθογραφικοί - γραμματικοί κανόνες που υπαγορεύουν πώς γράφονται τα ρήματα, τα ουσιαστικά, τα επίθετα, τα επιρρήματα και άλλα. Διαπιστώνω επομένως ότι πρώτα πρέπει να αναγνωρίσω την «ταυτότητα» της λέξης και ύστερα να εφαρμόσω τον κανόνα για να την γράψω σωστά.
- ✓ Πρόσεξε τις λέξεις: *οι κυβερνήσεις, θα αστοχήσεις, τις διεθνείς σχέσεις, να απολυθείς, εσείς*. Παρατηρείς ότι στο τέλος όλων των λέξεων υπάρχει το **εις**. Οι λέξεις αυτές έχουν διαφορετική «ταυτότητα», που αν την αγνώω δεν θα γράψω σωστά αυτό το **εις**.

Επιχειρώ να γνωρίσω τα μέρη του λόγου.

Το σύνολο των λέξεων της γλώσσας μας ομαδοποιούνται σε δέκα είδη που ονομάζονται μέρη του λόγου και διακρίνονται στα **κλιτά** και στα **άκλιτα**:

Κλιτά μέρη του λόγου

(Ονομάζονται έτσι γιατί κλίνονται. Παίρνουν δηλαδή μέσα στο λόγο διάφορες μορφές που λέγονται τύποι της λέξης).

Είναι τα εξής:

- Άρθρο : *ο, η, το, του, της, τα, τον, τους* κλπ.
- Όνομα ουσιαστικό: *άνθρωπος, ανθρώπου, ανθρώπων* κλπ.
- Όνομα επίθετο: *δροσερός, δροσερή, δροσερές, δροσερά* κλπ.
- Αντωνυμία: *αυτός, αυτή, αυτά, αυτών, αυτούς* κλπ.
- Ρήμα: *τρέχω, τρέχουν, έτρεξα, τρέξαμε* κλπ.
- Μετοχή: *εργαζόμενος, εργαζόμενοι, εργαζομένων* κλπ.

Άκλιτα μέρη του λόγου

(Ονομάζονται έτσι γιατί δεν κλίνονται, δεν αλλάζουν, έχουν πάντα την ίδια μορφή).

Είναι τα εξής:

- **Επίρρημα:** μέσα, έξω, αύριο, λίγο, πολύ κλπ.
- **Πρόθεση:** από, συν, για, υπέρ κλπ.
- **Σύνδεσμος:** εάν, και, όταν, ούτε, επειδή κλπ.
- **Επιφώνημα:** αχ, αλίμονο, μπράβο, μακάρι κλπ.

Αναζητώ τρόπους - μεθόδους για να μπορώ να αναγνωρίζω τα μέρη του λόγου.

- Το άρθρο** είναι μικρή κλιτή λέξη που βρίσκεται μπροστά από ονόματα. Διακρίνεται σε **οριστικό άρθρο:** ο, η, το, π.χ. ο άντρας, η γυναίκα, το παιδί και σε **αόριστο άρθρο:** ένας, μία, ένα, π.χ. ένας άνδρας, μία γυναίκα, ένα παιδί.
- Ονόματα ουσιαστικά** είναι οι κλιτές λέξεις που φανερώνουν **πρόσωπα** π.χ. πρωθυπουργός, ζώα π.χ. ελέφαντες, **πράγματα** π.χ. σκάλα, **ενέργεια** π.χ. διάβασμα, σκάψιμο, **κατάσταση** π.χ. ύπνος, **δυστυχία, ιδιότητα** π.χ. ταχύτητα, εξυπνάδα.
- Ονόματα επίθετα** είναι οι κλιτές λέξεις που φανερώνουν μια ιδιότητα που έχει ένα ουσιαστικό, π.χ. πράσινα φύλλα, δραστήριος επαγγελματίας, ρηχή θάλασσα.

Σημείωση:

Ένας πρακτικός τρόπος για τη διάκριση του ουσιαστικού από το επίθετο είναι ο εξής: Το επίθετο έχει τρία γένη, δηλαδή η ίδια λέξη μπορεί να είναι αρσενικό, θηλυκό ή ουδέτερο, π.χ. ο εύφορος αγρός, η εύφορη γη, το εύφορο χωράφι. Αντίθετα το ουσιαστικό ανήκει σ' ένα μόνο γένος, π.χ. ο αγρός, η γη, το χωράφι.

- Αντωνυμίες** είναι οι κλιτές λέξεις που χρησιμοποιούνται στη θέση των ονομάτων (*αντ - ωνυμία* = αντί ονόματος). Π.χ.
Χθες είδα τον προϊστάμενό μου. Τον είδα κουρασμένο.
Η επιχείρηση είναι κερδοφόρα. Τέτοια ήταν και πέρυσι.
Εγώ (ο πρόεδρος) θα μιλήσω στην αυριανή συγκέντρωση.
- Ρήματα** είναι οι κλιτές λέξεις που φανερώνουν ότι ένα πρόσωπο, ζώο ή πράγμα ενεργεί, παθαίνει ή βρίσκεται σε μια κατάσταση. Π.χ.
Ο τεχνίτης χτίζει. (Η λέξη χτίζει δηλώνει ενέργεια).
Το σπίτι γκρεμίστηκε. (Η λέξη γκρεμίστηκε δηλώνει ότι το σπίτι κάτι παθαίνει).
Τα ζώα του τσίρκου ξεκουράζονται. (Η λέξη ξεκουράζονται δηλώνει ότι τα ζώα βρίσκονται σε μια κατάσταση).

Σημείωση 1:

Το πρόσωπο, το ζώο ή το πράγμα που ενεργεί, παθαίνει ή βρίσκεται σε μια κατάσταση λέγεται

υποκείμενο του ρήματος. Στα παραπάνω παραδείγματα οι λέξεις: *ο τεχνίτης, το σπίτι, τα ζώα* είναι **υποκείμενα**.

Σημείωση 2:

Τα ρήματα κλίνονται στους δύο αριθμούς, ενικό και πληθυντικό, στο α΄, β΄ και γ΄ πρόσωπο. Έχουν δύο φωνές: την ενεργητική και την παθητική:

	Υποκείμενο	Ενεργητική	Παθητική
α΄	<i>εγώ</i>	<i>γράφω</i>	<i>γράφομαι</i>
β΄	<i>εσύ</i>	<i>γράφεις</i>	<i>γράφεσαι</i>
γ΄	<i>αυτός</i>	<i>γράφει</i>	<i>γράφεται</i>
α΄	<i>εμείς</i>	<i>γράφουμε</i>	<i>γραφόμαστε</i>
β΄	<i>εσείς</i>	<i>γράφετε</i>	<i>γράφεστε</i>
γ΄	<i>αυτοί</i>	<i>γράφουν</i>	<i>γράφονται</i>

- Μετοχές** είναι οι λέξεις που προέρχονται από ρήματα. Άλλες κλίνονται σαν επίθετα, π.χ. *ο γυμνασμένος, η γυμνασμένη, το γυμνασμένο* (από το ρήμα *γυμνάζομαι*) και άλλες είναι άκλιτες, π.χ. *νηστεύοντας* (από το ρήμα *νηστεύω*), *αδικώντας* (από το ρήμα *αδικώ*).
- Επιρρήματα** είναι άκλιτες λέξεις που φανερώνουν **τόπο**, π.χ. *πάνω, κάτω, εκεί, εδώ, χρόνο*, π.χ. *τώρα, σήμερα, αύριο, τρόπο*, π.χ. *καλά, άσχημα, ποσό*, π.χ. *λίγο, πολύ*.
- Προθέσεις** είναι άκλιτες λέξεις που μπαίνουν μπροστά από ονόματα, αντωνυμίες ή επιρρήματα και φανερώνουν **τόπο, τρόπο, χρόνο, αιτία** κλπ., π.χ. *ήλθε από τη Ραφήνα, δουλεύει με κέφι, έπιασε δουλειά από χθες, πέθανε από πείνα*.
- Σύνδεσμοι** είναι άκλιτες λέξεις που συνδέουν λέξεις ή προτάσεις, π.χ. *ο δάσκαλος και οι μαθητές, διαπιστώνω ότι η επιχείρηση πάει καλά*.
- Επιφωνήματα** είναι άκλιτες λέξεις που φανερώνουν συναισθήματα, δηλαδή θαυμασμό, απορία, πόνο, προτροπή, π.χ. *ποπο!, μπα!, όχου!, αλίμονο! σουτ!*

Εφαρμόζω αυτά που έμαθα.

Στο κείμενο της καρτέλας 1 να εντοπίσεις και να υπογραμμίσεις λέξεις που ανήκουν σε όλα τα μέρη του λόγου (π.χ. ρήμα, ουσιαστικό, επίθετο κλπ.)

Μαθαίνω τα βασικά για τους τόνους και τα σημεία στίξεως

Κάθε λέξη με δύο ή περισσότερες συλλαβές τονίζεται στη συλλαβή που προφέρεται δυνατότερα από τις άλλες. Στο φωνήεν αυτής της συλλαβής βάζουμε ένα σημάδι που λέγεται τόνος. Π.χ. **συλλαβή, λέξη, ύστερα**.

Οι μονοσύλλαβες λέξεις δεν τονίζονται. Π.χ. *και, που, το, η, πες μου το, δες την*.

Τα σημεία στίξεως είναι:

Η τελεία (.) που μπαίνει στο τέλος μιας φράσης και δείχνει σταμάτημα της φωνής.

Το κόμμα (,) που σημειώνεται για να δείξουμε πολύ μικρό σταμάτημα της φωνής.

Το ερωτηματικό (;) που σημειώνεται στο τέλος μιας ερώτησης.

Το θαυμαστικό (!) που σημειώνεται στο τέλος μιας φράσης που εκφράζει θαυμασμό.

Διπλή τελεία (:) που σημειώνεται πριν από απαρίθμηση.

Η παρένθεση ( ) στην οποία κλείνουμε μια λέξη που εξηγεί τα προηγούμενα.

Τα αποσιωπητικά (.....) με τα οποία δείχνουμε ότι η φράση έμεινε ατελείωτη.

Τα εισαγωγικά «.....» μέσα στα οποία κλείνουμε τα λόγια κάποιου άλλου, όπως ακριβώς τα είπε.

Εφαρμόζω αυτά που έμαθα.

Στο κείμενο της καρτέλας 2 βάλτε τόνους.

Στο κείμενο της καρτέλας 3 βάλτε τα απαραίτητα σημεία στίξεως.

Διαβάζοντας την καρτέλα 4 θα εξοικειωθείς με γραμματικούς όρους που σου είναι απαραίτητοι για την εκμάθηση ορθογραφικών κανόνων.

2. Παρατηρώ και σχηματοποιώ απλούς κανόνες ορθογραφίας ρημάτων

Εξοικειώνομαι με τις πιο συνηθισμένες καταλήξεις ρημάτων που είναι: *ω, εις, ει, ε, ες, με, μαι, σε, σαι, τε, ται, νται*.

Προσέχω τους παρακάτω τύπους ρημάτων:

- *Γράφεις μια επιστολή.*
- *Ο σερβιτόρος πιάνει τα ποτήρια.*
- *Έχει δέσει το γάιδάρό του.*
- *Έχεις ασχοληθεί με το εμπόριο.*
- *Θα εκμεταλλευθείς την ευκαιρία.*
- *Μη διανοηθείς να κάνεις κάτι τέτοιο.*
- *Θα παραμείνεις εδώ;*
- *Αδικεί τον συνάνθρωπό του.*

Διαπιστώνω ότι η τελευταία συλλαβή που ακούγεται ως φθόγγος **ι** ή **is** γράφεται με **ει** (έψιλον γιώτα).

Μεταφέρω τα προηγούμενα ρήματα στο **α'** πρόσωπο του ενικού:

- *Γράφω μια επιστολή.*
- *Πιάνω τα ποτήρια.*

- Έχω δέσει το γαίδαρό του.
- Έχω ασχοληθεί με το εμπόριο.
- Θα εκμεταλλευθώ την ευκαιρία.
- Μη διανοηθώ να κάνω κάτι τέτοιο.
- Θα παραμείνω εδώ;
- Αδικώ τον συνάνθρωπό μου.

Διαπιστώνω ότι η τελευταία συλλαβή που ακούγεται ως φθόγγος **Ο** γράφεται με **Ω** (ωμέγα).

Προσέχω τους παρακάτω τύπους ρημάτων:

- Δούλευες νύχτα - μέρα.
- Έπαιζε καθημερινά.
- Κοιμήθηκε νωρίς.
- Παρακολούθησες τις ειδήσεις.
- Διάβασε τα μαθήματά του.
- Έπραξε το καθήκον του.
- Έκρυψες το πρόσωπό σου.
- Πληγώθηκες πολύ.

Διαπιστώνω ότι η τελευταία συλλαβή που ακούγεται ως φθόγγος **Ε** ή **ΕΣ** γράφεται με **Ε** (έψιλον).

Προσέχω τους παρακάτω τύπους ρημάτων:

- Εμείς διαβάζουμε καθημερινά εφημερίδα.
- Δείχνουμε επιείκεια στους αδύνατους,
- Φάγαμε αρκετά σήμερα.
- Αγαπήσαμε την πατρίδα.
- Ελευθερωθήκαμε από τη σκλαβιά.
- Εγώ κάθομαι στην καρέκλα.
- Λούζομαι συχνά.
- Εργάζομαι στην τράπεζα.

Διαπιστώνω ότι η τελευταία συλλαβή που ακούγεται ως φθόγγος **ΜΕ** γράφεται με **Ε**, όταν το υποκείμενο είναι εμείς (πολλοί), ενώ γράφεται με **ΑΙ**, όταν το υποκείμενο είναι εγώ (ένας).

Προσέχω τους παρακάτω τύπους ρημάτων:

- Έλυσε γρήγορα τις ασκήσεις.
- Του εξήγησε με λεπτομέρεια το πρόβλημα.
- Του μίλησε αυστηρά.
- Άδικα παιδεύεσαι, μην ταλαιπωρείσαι!
- Πάψε να τυραννιέσαι!
- Δεχόμενος αυτό, αδικείσαι!

Διαπιστώνω ότι η τελευταία συλλαβή που ακούγεται ως φθόγγος **ΣΕ** γράφεται με **Ε**, όταν το υποκείμενο είναι αυτός (γ' ενικό πρόσωπο), ενώ γράφεται με **ΑΙ**, όταν το υποκείμενο είναι εσύ (β' ενικό πρόσωπο).

Προσοχή στα παρακάτω παραδείγματα:

- Διάβασε προσεχτικά!
- Λούσε το κεφάλι σου!
- Σιδέρωσε τα ρούχα!

Διαπιστώνω ότι όταν προστάζουμε απευθυνόμενοι στο β' πρόσωπο η τελευταία συλλαβή **σε** γράφεται με **ε** (Ισχύει για τα ρήματα ενεργητικής φωνής. Της παθητικής γράφονται με **αι**. Π.χ. *Μην κάθουσαι*.)

Προσέχω τους παρακάτω τύπους ρημάτων:

- Μην γράφετε συνθήματα στους τοίχους!
- Η λέξη **και** γράφεται με **αι**.
- Μην παίζετε δύσκολα παιχνίδια!
- Το παιχνίδι παίζεται με τρεις παίκτες.
- Καλό είναι να καλλιεργείτε την ψυχή σας.
- Το σιτάρι καλλιεργείται εδώ και δέκα χιλιάδες χρόνια.

Διαπιστώνω ότι η τελευταία συλλαβή που ακούγεται ως φθόγγος **τε** γράφεται με **ε**, όταν το υποκείμενο είναι εσείς (πολλοί), ενώ γράφεται με **αι**, όταν το υποκείμενο είναι αυτός (ένας).

Με **αι** γράφεται και στα απρόσωπα ρήματα, π.χ. *απαγορεύεται, επιτρέπεται*.

Προσέχω τους παρακάτω τύπους ρημάτων:

- Οι εργοδότες εκματαλλεύονται τους εργάτες.
- Οι άνδρες επιστρατεύονται σε καιρό πολέμου.
- Πολλοί αδικούνται.
- Αυτοί οι νέοι αγαπιούνται με πάθος.
- Οι εταιρίες εγγυώνται την αντοχή των μηχανημάτων.

Διαπιστώνω ότι η τελευταία συλλαβή που ακούγεται ως φθόγγος **-νται** (γ' πληθυντικό πρόσωπο) γράφεται με **αι**.

Προσέχω την παραλήγουσα κάποιων ρημάτων:

- -εύω π.χ. παιδεύω, νηστεύω, μαγειρεύω, παντρεύομαι.
αλλά: κλέβω, σέβομαι.
- -αίνω π.χ. σωπαίνω, θερμαίνω, φαίνομαι, μαραίνομαι.
αλλά: δένω, μένω, πλένω.
- -ίζω π.χ. νομίζω, σφυρίζω, αγωνίζομαι, στολίζομαι.
αλλά: δανειζώ, αθροίζω, δακρύζω, γογγύζω, συγχύζω, πρήζω, πήζω.
- -ώνω π.χ. μεγαλώνω, ελευθερώνω, αξιώνομαι, τεντώνομαι.

Προσέχω την παραλήγουσα των παρακάτω ρημάτων:

- αναγνωρίζω, αναγνώρισα.

- νομίζω, νόμισα.
- αντιμετωπίζω, αντιμετώπισα.
- αγαπώ, αγάπησα.
- αδικώ, αδίκησα.
- τραγουδώ, τραγούδησα.

Διαπιστώνεις ότι ο φθόγγος **ι** της παραλήγουσας γράφεται με **Ι**, γιατί το ρήμα τελειώνει σε **-ίζω**. Αλλά γράφεται με **η**, όταν το ρήμα τελειώνει σε **-ώ**.

- Μην ομιλείτε στον οδηγό.
- Παρατηρείται μείωση του εισοδήματος.
- Μην ενοχλείτε τους ασθενείς.
- Καταργείται ο φόρος κληρονομιάς.

Διαπιστώνεις ότι ο φθόγγος **ι** της παραλήγουσας γράφεται με **ει** στις καταλήξεις **-είτε** και **-είται**.

Παρατηρώ και συγκρίνω την παραλήγουσα των μετοχών:

- παρακολουθώντας, γελώντας.
- λέγοντας, νομίζοντας.

Γράφω **-ώντας**, όταν η παραλήγουσα τονίζεται.

Γράφω **-οντας**, όταν η παραλήγουσα δεν τονίζεται.

Μαθαίνω πώς θα βρω στο λεξικό την ορθογραφία ενός ρήματος.

Οι παραπάνω κανόνες αφορούν τις καταλήξεις των ρημάτων. Για το πώς γράφεται το θέμα ανατρέχουμε σε ορθογραφικό λεξικό. Στο λεξικό θα βρω το ρήμα στο α' πρόσωπο του ενεστώτα, ενεργητικής ή παθητικής φωνής. Π.χ.

αγωνίστηκε → θα ανατρέξω στο λεξικό στη λέξη **αγωνίζομαι**

αλείψαμε → θα ανατρέξω στο λεξικό στη λέξη **αλείφω**

Για να βρεις το α' πρόσωπο του ενεστώτα ενός ρήματος θυμήσου ότι ο ενεστώτας δηλώνει το παρόν, δηλαδή αυτό που κάνω τώρα, αυτή τη στιγμή. Π.χ. για τους τύπους **μελέτησα** και **θα δουλέψεις** θα αναζητήσω τον ενεστώτα τους στις λέξεις **μελετώ** και **δουλεύω**.

Εφαρμόζω αυτά που έμαθα.

Για να εξοικειωθείς με καταλήξεις των ρημάτων συμπλήρωσε τα κενά της καρτέλας 5.

3. Μαθαίνω κανόνες ορθογραφίας των ονομάτων

Αποκτώ στοιχειώδεις γνώσεις για την ορθογραφία του άρθρου, βλέποντας τα παρακάτω παραδείγματα:

η χώρα, οι χώρες, οι άνθρωποι: Παρατηρώ ότι χρησιμοποιώ **η** (ήτα) στον ενικό και **οι** στον πληθυντικό.

της πολιτείας, την αξία, τη σιωπή, τις αφορμές: Γράφω με **Π** (ήτα) τον ενικό και **Ι** (γιώτα) τον πληθυντικό.

τον άντρα, το βιβλίο, των γυναικών: Γράφω με **Ο** (όμικρον) τον ενικό και με **Ω** (ωμέγα) τον πληθυντικό.

Πρόσεξε τις καταλήξεις των παρακάτω ουσιαστικών:

- ο νικητής, του νικητή, το νικητή
- ο ναύτης, του ναύτη, το ναύτη
- η γραμμή, της γραμμής, τη γραμμή
- η αγάπη, της αγάπης, την αγάπη
- η πράξη, της πράξης, την πράξη

Παρατηρώ ότι τα αρσενικά και θηλυκά που έχουν στην κατάληξη τον φθόγγο **ι** γράφονται με **π** (ήτα).

- ο δρόμος, το δρόμο, τον άνθρωπο
- ο ουρανός, τον ουρανό
- το βουνό, το θάρρος, το πλάτος
- η οδός, η είσοδος, η λεωφόρος
- των νικητών, των δρόμων, των ουρανών
- των γραμμών, των αναγκών, των πράξεων
- των τραγουδιών, των βουνών, των μεγεθών

Παρατηρώ ότι όπου στην κατάληξη υπάρχει ο φθόγγος **ο**, στον ενικό γράφεται με **Ο** (όμικρον) και στον πληθυντικό με **Ω** (ωμέγα).

- οι δρόμοι, οι ουρανοί, οι άνθρωποι
- οι έξοδοι, οι διάμετροι, οι λεωφόροι

Παρατηρώ ότι ο φθόγγος **ι** στην κατάληξη των αρσενικών και θηλυκών στον πληθυντικό γράφεται με **ΟΙ**.

Προσοχή: οι πράξεις, οι δυνάμεις, οι κυβερνήσεις και άλλα παρόμοια στον πληθυντικό γράφονται με **ΕΙ**.

- το ψωμί, το καλοκαίρι, το Μεσολόγγι, το αρνάκι
- τα βρέφη, τα έθνη, τα στελέχη, τα μετέθνη

Παρατηρώ ότι ο φθόγγος **ι** στην κατάληξη των ουδετέρων στον ενικό γράφεται με **Ι** (γιώτα) και στον πληθυντικό με **Π** (ήτα).

Αλλά εξαιρούνται: βράδυ, δόρυ, δάκρυ, δίχτυ, στάχυ.

Πρόσεξε τώρα τις καταλήξεις των επιθέτων

- ο επιμελής μαθητής
- ο αφανής ναύτης
- της όμορφης κόρης
- ο σοφός δάσκαλος
- οι αρχαίοι πρόγονοι
- των πλουσίων ανθρώπων
- των σεμνών γυναικών
- των σημαντικών πράξεων
- των αξίων στελεχών
- των ελαφρών φαγητών

Παρατηρούμε ότι οι καταλήξεις των επιθέτων είναι ίδιες με τις καταλήξεις των ουσιαστικών και στους δύο αριθμούς.

Προσοχή:

- ο βαθύς ωκεανός
- το βαθύ ποτάμι
- το ελαφρύ φαγητό
- ο τραχύς χαρακτήρας
- ο πλατύς δρόμος

Τα επίθετα: *βαρύς, βαθύς, πλατύς, ελαφρύς, φαρδύς, τραχύς, μακρύς, παχύς* και άλλα γράφονται στο αρσενικό και στο ουδέτερο με **Υ** (ύψιλον).

- οι συνεχείς προσπάθειες
- οι διεθνείς οργανώσεις
- οι επιεικείς δάσκαλοι

Τα επίθετα που στον ενικό λήγουν σε **-ής** (π.χ. *ο συνεχής, ο διεθνής, ο επιμελής* κλπ.) στον πληθυντικό γράφονται με **ΕΙ**.

Μαθαίνω την ορθογραφία των επιθέτων στους βαθμούς σύγκρισης (παραθετικά).

- σοφός, σοφότερος, σοφότατος
- πλούσιος, πλουσιότερος, πλουσιότατος

Οι καταλήξεις **-ότερος** και **-ότατος** γράφονται στην προπαραλήγουσα με **Ο** (όμικρον).

Εξαιρούνται τα: *ανώτερος, ανώτατος* και
κατώτερος, κατώτατος.

- πλατύς, πλατύτερος, πλατύτατος
- ευρύς, ευρύτερος, ευρύτατος

Οι καταλήξεις **-ύτερος** και **-ύτατος** γράφονται με **Υ** (ύψιλον).

- *επιμελής, επιμελέστερος, επιμελέστατος*
- *επιεικής, επιεικέστερος, επιεικέστατος*

Τα επίθετα σε **-ής** (π.χ. *επιμελής, επιεικής, ακριβής* κλπ.) σχηματίζουν τα παραθετικά σε **-έστερος** και **-έστατος**.

Προσοχή στη χρήση του επιθέτου **πολύς**:

- *πολύς κόπος*
- *πολλή δυστυχία*
- *πολύ ψύχος*
- *πολλοί δρόμοι*
- *πόνεσα πολύ* (εδώ ως επίρρημα)

Εφαρμόζω αυτά που έμαθα.

Για να εξοικειωθείς με τις καταλήξεις των ονομάτων συμπλήρωσε τα κενά των καρτελών 6, 7, 8 και 9.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΡΤΕΛΑ 1

Δε μιλούσε, δε σάλεψε, τα ήμερα μάτια του μένανε στυλωμένα στο βάθος της νύχτας.

– Ναι, μπαρμπα-Δημήτρη, σαν τους γλάρους σου. Έτσι μπορούν να γυρίσουν και νά 'ρθουν. Μην απελπίζεσαι.

Οι ψαράδες τότε, μ' αυτή την αφορμή, φέρναν την κουβέντα στους γλάρους του γέρου.

– Αλήθεια, του λέγανε, πώς μπόρεσες να τους μερώσεις, μπαρμπα-Δημήτρη; Πουθενά δεν ακούστηκε να μερώνουν οι γλάροι...

– Έτσι είναι, παιδιά μου, μουρμούριζε αυτός. Όλα μερώνουν εδώ κάτω. Μοναχά ο άνθρωπος...

Τον ρωτούσαν να τους πει πάλι την ιστορία με τους γλάρους, μόλο που την ξέραν, όπως την ξέραν κι όλοι όσοι ζούσαν στην αντικρινή στεριά. Τα είχε βρει μικρά, μες στους βράχους, δυο γλαρόπουλα αμάλλαγα ακόμα. Ήταν χειμώνας τότε, τα λυπήθηκε και τα κουβάλησε στο καλύβι του, πλάι στο φάρο. Τα κράτησε και τα μεγάλωσε, ταϊζοντάς τα μικρά ψάρια που έπιανε το δίχτυ του. Μια μέρα του ήρθε η ιδέα να τους βγάλει από ένα όνομα.

«Ε, λοιπόν, εσένα θα σε λέμε...»

Μες στις αναμνήσεις του, μες στην καρδιά του, κείνη την ήμερη ώρα τριγυρίζανε τα δυο παιδικά πρόσωπα, τον καιρό που ήταν πολύ μικρά και τα φώναζε.

«Λοιπόν..., εσένα να σε λέμε Βασιλάκη, είπε στο ένα πουλί. Κι εσένα να σε λέμε Αργύρη...»

Έτσι, από τότε άρχισε να τα φωνάζει με τα ονόματα των παιδιών του. Κι οι γλάροι σιγά σιγά τα συνηθίσανε.

Σαν μεγάλωσαν κι ήρθε η άνοιξη, ένα πρωί σκέφτηκε πως είναι αμαρτία να έχει σκλαβωμένα τα πουλιά. Αποφάσισε να τα λευτερώσει. Άνοιξε το μεγάλο καλάμενιο κλουβί κι έπιασε πρώτα το ένα πουλί. Το κράτησε μες στα δυο του χέρια, το χάιδεψε. Αισθανόταν την καρδιά του να είναι πολύ αλαφρή.

«Άιντε, λοιπόν, Βασιλή!» είπε στο πουλί και άνοιξε τα χέρια του, να το αφήσει να φύγει.

Το πουλί πέταξε, έφυγε.

Έβγαλε και το άλλο, το χάιδεψε σαν το πρώτο, το άφησε κι αυτό. Όλα ήταν ήμερα κείνη τη μέρα και η νύχτα που ήρθε ήταν ήμερη. Μονάχα που αισθανόταν να είναι ακόμα πιο έρημος.

Το ίδιο βράδυ είχε αποτραβηχτεί νωρίς, όταν άκουσε στο μικρό παράθυρο της καλύβας αλαφριά χτυπήματα. Πλησίασε και κοίταξε. Δεν το πίστευε. Πετούσε απ' τη χαρά του, σαν να ήταν τα παιδιά του που γύριζαν.

Άνοιξε την πόρτα να μπουν μέσα οι γλάροι.

Από τότε αυτό γινόταν: τα πουλιά φεύγαν το πρωί, ταξιδεύανε ως τις αντικρινές στεριές της Ανατολής, ως πέρα στο Σίγρι, και τα βράδια γύριζαν. Έκαναν κο-

ΚΑΡΤΕΛΑ 2

Βάλτε τόνους στο κείμενο που ακολουθεί:

ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ

Η ενεργεια, με τη μορφη του ηλεκτρισμου, βαζει σε κινηση ενα σωρο μηχανηματα. Γυριζει τις ροδες του τρολει και μερικων σιδηροδρομων, στελνει τη φωνη μας σε μεγαλες αποστασεις με το τηλεφωνο, κανει τη νυχτα μερα με τις ηλεκτρικες λαμπες. Ο ηλεκτρισμος ειναι ενεργεια που μπορει να μεταφερθει ευκολοτερα απο καθε αλλη, και υπαρχουν μερικα υλικα που μεσα απ αυτα μπορει να τρεξει με τη γρηγοραδα της αστραπης. Το χαλκινο συρμα και αλλα σωματα, που λεγονται καλοι αγωγοι του ηλεκτρισμου, τα μεταχειριζομαστε για τηλεγραφους και τηλεφωνα, για τα τρολει του δρομου και για ενα σωρο μηχανες, που δουλευουν με ηλεκτρικο ρευμα.

Απο την αλλη μερια ειναι δυσκολο να καμουμε τον ηλεκτρισμο να περασει απο μερικα σωματα, οπως ειναι το γυαλι και το λαστιχο, που γι αυτα λεμε πως ειναι κακοι αγωγοι του ηλεκτρισμου.

ΚΑΡΤΕΛΑ 3

Βάλτε τα σημεία στίξεως στα παρακάτω κείμενα:

ΤΑ ΖΥΜΑΡΙΚΑ

Ποιος είπε πως τα ζυμαρικά είναι κινεζική εφεύρεση και ιταλική πατέντα Και κυρίως τι δουλειά έχει στη μέση ο Μάρκο Πόλο που μετέφερε λέει τη συνταγή Ο Μάρκο Πόλο δεν ξέρουμε καλά καλά αν έφτασε ποτέ στην Κίνα ή αν άραξε σε κάποιο λιμάνι της ανατολικής Μεσογείου Αλλά το βασικότερο είναι πως τη θεωρία του κινέζικου ή ιταλικού ζυμαρικού αντικρούει η θεωρία του πανανθρώπινου του παγκόσμιου Το ζυμαρικό ήταν πάντα από τα προϊστορικά χρόνια η καλύτερη μέθοδος φύλαξης της σοδειάς Το όποιο σιτηρό μπορούσε με τη μετατροπή αποστείρωση να φυλαχθεί ως την άλλη σοδειά με την προσθήκη κι άλλων πολυτίμων πρώτων υλών όπως το γάλα και τα αυγά γινόταν πλιγούρι τραχανάς χυλοπίτες Ο κατάλογος είναι μακρύς και συμπληρώνεται από τα ψημένα φύλλα των Ποντίων τα λαζάνια των Ιταλών από το αρχαιοελληνικό λαγανόν το φρικ με το κουσκούς των Αράβων ή το τάκος των Μεξικανών Ιδανικός χρόνος παρασκευής είναι το καλοκαίρι Και μη μου πείτε ότι δε μπορείτε να τα βρείτε Υπάρχουν τόσοι και τόσοι συνεταιρισμοί και μαγαζιά με παραδοσιακά προϊόντα

ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΘΕΛΟΥΝ ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Η Τάνια όπως τη φωνάζουν είναι σπάνια περίπτωση Από τα είκοσί της αποφάσισε να αφήσει τις σπουδές να παντρευτεί τον άντρα που αγαπούσε να κάνει οικογένεια και να αφοσιωθεί στα παιδιά της Έχει δυο παιδιά και φαίνεται να απολαμβάνει ιδιαίτερα το μεγάλωμά τους Θέλω να είμαι δίπλα τους να γυρνάνε το μεσημέρι από το σχολείο και να τα περιμένει το φαγητό τους να τα βοηθώ στα διαβάσματά τους Η Τάνια είναι δυναμική δραστήρια μέ αποψη Μη φανταστείς ότι είμαι συνέχεια στο σπίτι Πάω και τις βόλτες μου κάνω τα ψώνια μου δε μου λείπει τίποτα Πέρα από το σπίτι ασχολείται με το σύλλογο γονέων στο σχολείο Είμαι φεμινίστρια μέχρι ένα σημείο λέει Πιστεύω ότι ισότητα δε σημαίνει να γίνει η γυναίκα άντρας Έπειτα δε μπορείς να αλλοιώσεις τον άντρα σου να τον κάνεις να αισθάνεται σαν νοικοκυρά Γιατί όλες οι γυναίκες θέλουμε τον άντρα να είναι στήριγμα να είναι κουβαλητής

ΚΑΡΤΕΛΑ 4

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥΣ ΟΡΟΥΣ

Θέμα: Το σταθερό μέρος της κλιτικής λέξης που δεν αλλάζει μορφή και βρίσκεται στην αρχή της λέξης
π.χ.

άνθρωπ-ος, ανθρώπ-ου, άνθρωπ-οι, τρέχ-ω, τρέχ-εις, τρέχ-ουν.

Κατάληξη: Το μεταβλητό μέρος της κλιτικής λέξης που βρίσκεται στο τέλος της και αλλάζει μορφή.π.χ.
κατοικί-α, κατοικι-ών, κατοικί-ες,
αισθάν-ομαι, αισθάν-εσαι, αισθάν-ονται.

Χαρακτήρας: Το τελευταίο γράμμα του θέματος π.χ.
διαβάζ-ουν, εκείν-οι.

Πτώσεις: Οι διάφοροι τύποι που σχηματίζουν το άρθρο, το ουσιαστικό, το επίθετο, η αντωνυμία και η μετοχή. Είναι τέσσερες:

Ονομαστική: το παιδί, τα παιδιά

Γενική: του παιδιού, των παιδιών

Αιτιατική: το παιδί, τα παιδιά

Κλητική: παιδί, παιδιά

Αριθμοί: Είναι δύο:

Ο Ενικός που δηλώνει το ένα: π.χ.
το παιδί διαβάζει

Ο πληθυντικός που δηλώνει τα πολλά: π.χ.
τα παιδιά διαβάζουν.

Γένη: Το αρσενικό: Παίρνει μπροστά το άρθρο **ο** π.χ. ο άνδρας

Το θηλυκό: Παίρνει μπροστά το άρθρο **η** π.χ. η γυναίκα

Το ουδέτερο: Παίρνει μπροστά το άρθρο **το** π.χ. το παιδί

Συλλαβές: Τα μικρά τμήματα στα οποία χωρίζονται οι λέξεις.

Π.χ. α- ναγ- γέλ -λε- ται

Η τελευταία συλλαβή **ται** λέγεται λήγουσα

Η προτελευταία συλλαβή **λε** λέγεται παραλήγουσα

Η τρίτη από το τέλος **γέλ** λέγεται προπαραλήγουσα

ΚΑΡΤΕΛΑ 5

Στο παρακάτω κείμενο συμπλήρωσε τις καταλήξεις που λείπουν:

ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ - ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ (ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ)

Φροντίστ... το πρωινό σας να είναι νόστιμο και να ανταποκρίνεται... στο διατροφικό σας γούστο. Αν εί-
στ... οπαδός της ισορροπημένης διατροφής, διατηρήστ... αυτή την ισορροπία στο πρωινό σας, πράγμα
που θα ισχύ.... και για τα υπόλοιπα γεύματα. Η ενέργεια που εσείς παίρνετε.... να προέρχεται..... από υγι-
εινές τροφές. Στα δημητριακά μπορείτ....να προσθέσετε.... ξηρούς καρπούς, φρούτα και μέλι.
Πρόκειται....για μια βόμβα ενεργείας που απελευθερών.....τη δύναμή της, παρέχ..ντας δύναμη και προ-
καλ... ντας ευεξία. Στο πρωινό σας να περιλαμβάνοντ..... οπωσδήποτε γαλακτοκομικά ώστε να καλύ-
πτοντ..... οι ανάγκες σε ασβέστιο και να εξασφαλίζετ....το δομικό υλικό των οστών μας. Συχνά παρατη-
ρείτ.....ότι τρώγ....ντας ένα καλό πρωινό ενεργοποιείτ.....η όρεξη για δουλειά. Να μια χρήσιμη συμβου-
λή προς τον εαυτό μας: « Σηκώνομαι πρωί , γυμνάζομ....., ενισχύομ.....μ' ένα καλό πρωινό και
αναχωρ....για το γραφείο μου». Συνήθως στη δουλειά πεινάμ....ενώ θα περιμέναμ....να συμβαίν.....το
αντίθετο. Χάνομ... όμως θερμίδες και ανοίγ.... η όρεξη.Απλά πρέπ... να προσέχουμ....τι τρώμ... Η κ.
Ε.Μ., διαιτολόγος, έχει να σου προτείν.... «Προσπάθησε να τρέφεις.... υγιεινά αποφεύγ...ντας τις λιπα-
ρές τροφές που ενοχοποιούντ..... για την αύξηση της χοληστερίνης. Έτσι διώχνεις τα περιττά κιλά και
δεν απαιτείτ.....να τυραννίσ.....και να παιδεύεσ.....με αυστηρές δίαιτες. Ιδού μια πρόταση: « Μην βα-
σανίζετ....τον οργανισμό σας, μην τον ταλαιπωρείτ.... Γιατί όταν βασανίζετ.....ο οργανισμός και δε συμπε-
ριφέρετ.....σωστά, απορρυθμίζετ....η ίδια η ζωή».

Σύνθημα: Κοιμάμ.... νωρίς, σηκώνομ.... νωρίς, τρέφομ..... υγιεινά, δεν αγχώνομ....

ΚΑΡΤΕΛΑ 6

Συμπήρωσε τις καταλήξεις όπου χρειάζεται:

ΕΞΥΠΝΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

(Από τον ημερήσιο Τύπο)

Η εφαρμογή... προγραμμάτων... ανακύκλωσης χαρτιού, μέσω των οποίων... αποφεύγεται η κοπή... 5.000 δέντρων... κάθε χρόνο, η χρήση ανακυκλωμένου χαρτιού και η εγκατάσταση συστημάτων... ενεργειακής... παρακολούθησης στα κεντρικά γραφεία της επί της οδού Αμερικής είναι μόλις 3 από τις πολλές πρωτοβουλίες που πήρε η Τράπεζα Πειραιώς στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης που ακολουθεί.

Ο ενεργειακός επανασχεδιασμός του κτιρίου της λεωφόρου Συγγρού είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης κατά 22% με κόστος το οποίο αποσβέστηκε μέσα σε ελάχιστους μήνες. Παράλληλα μεταμορφώθηκε το κτίριο όπου στεγάζονται τα κεντρικά γραφεία της Τράπεζας με την εφαρμογή συστημάτων «έξυπνου» κλιματισμού, αντικατάσταση των φωτιστικών σωμάτων με αντίστοιχα φθορισμού, λειτουργία ασανσέρ, που αναγνωρίζει το βάρος των ανθρώπων που μεταφέρει, συνεπώς δεν καταναλίσκει ενέργεια μεγαλύτερη από την απαιτούμενη, και την εγκατάσταση κεντρικού συστήματος ενεργειακής παρακολούθησης και διαχείρισης του κτιρίου.

Η απόφαση τέλος για χρήση ανακυκλωμένου χαρτιού σε ένα ευρύ φάσμα εργασιών του Ομίλου, είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό των εκπομπών CO₂ κατά 300 τόνους και την εξοικονόμηση 9.900 λίτρων νερού. Αντίστοιχα, με την προώθηση της χρήσης των νέων τεχνολογιών, μειώθηκαν οι μετακινήσεις των εργαζομένων με αεροπλάνο στο εσωτερικό της χώρας, όπως επίσης και το ποσοστό χημιολιόμετρων που αντιστοιχεί σε κάθε εργαζόμενο κατά 20%, υπερβαίνοντας κατά πολύ τον αρχικό στόχο της τάξης του 5% που είχε τεθεί.

ΚΑΡΤΕΛΑ 7

ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ (ΑΡΣΕΝΙΚΑ)

Συμπλήρωσε στα κενά των παρακάτω λέξεων το φθόγγο (ι):

1. Οι άριστοι μαθ...τές και αθλ...τές βραβεύονται.
2. Ο ποι...τής του «Ύμνου εις την Ελευθερία» είναι ο Σολωμός.
3. Πρόσφατα απεβίωσε ο δωρ...τής του ιδρύματος «Αγία Σοφία».
4. Στο δικαστήριο προσήλθαν μην...τής και κατηγορούμενος.
5. Ο καλός δαν.....στής δεν είναι τοκογλύφος.
6. Παρέδωσε τα βιβλία της εταιρίας στο λογ...στή.
7. Οι Σπαρτιάτες ήταν γενναίοι πολεμ...στές.
8. Οι λ...στές της τράπεζας διέφυγαν τρέχοντας.
9. Οι Αθηναίοι πολ...τες υπηρετούσαν ως οπλ...τες.
10. Συμπεριφέρεται σαν ανατολ...της.
11. Ο άξιος κυβερν...της στη φουρτούνα φαίνεται.
12. Χάραξε κύκλους με τον διαβ...τη.
13. Ο δ...της καταδύθηκε σε μεγάλο βάθος.
14. Ο πλοιοκτ...της είναι ιδιοκτ...της πλοίου.
15. Χάλασε ο καταλ...της του αυτοκινήτου.

Συμπλήρωσε στα κενά των παρακάτω λέξεων το φθόγγο (ο):

1. Θαυμάζουμε τους ηρωικούς αγ...νες των Ελλήνων στο πέρασμα των αι...νων.
2. Οι εμπειρογνώμ...νες θα ερευνήσουν τα αίτια του ατυχήματος.
3. Ο γείτ...νάς μου είναι είρ...νας.
4. Ο καύσ...νας προκάλεσε δυσφορία στους πνεύμ...νες.
5. Ο παγερός χειμ...νας κατέστρεψε πολλούς ελαι...νες.
6. Ο σκληρός ηγεμ...νας είναι και αλαζ...νας.
7. Ο πρωθυπουργός ανακηρύχθηκε επίτιμος διδάκτ...ρας αμερικανικού πανεπιστημίου.
8. Ο αυτοκράτ...ρας αποδείχθηκε και ικανός ρήτ...ρας.
9. Ο Εφιάλτης υπήρξε προδ...της.
10. Οι αγρ...τες συμπεριφέρονται σας επαρχι...τες.
11. Ηπειρ...τες, Ρουμελι...τες και νησι...τες είναι έλληνες πατρι...τες.
12. Δεν έχουν τελει...μό τα βάσανα του κόσμου.
13. Ο ερχ...μός σου με χαροποίησε.

ΚΑΡΤΕΛΑ 8

ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ (ΘΗΛΥΚΑ)

Συμπλήρωσε στα κενά των παρακάτω λέξεων το φθόγγο (ι):

1. Συνηθίζω να διαβάζω τις επικεφαλ...δες των εφημερ...δων.
2. Επικοινωνώ συχνά με μιά φίλη μου Σαμιώτ...σσα, αληθινή αρχόντισσα.
3. Το παγερό αεράκι μάς προκάλεσε ανατριχ...λα.
4. Λόγω άγν...ας βασικών ενν...ών δυσκολεύομαι να καταλάβω το κείμενο.
5. Η ομόν...α ενώνει, ενώ η διχόν...α χωρίζει.
6. Να υπηρετείς την αλήθ...α με θρησκευτική ευλάβ...α.
7. Η ζήλ...α συχνά αποκαλύπτει τη γύμν...α του εσωτερικού κόσμου.
8. Υπηρέτησα τη στρατιωτική μου θητ...α και επιπλέον δυο μήνες εφεδρ...α.
9. Το λεωφορείο σταμάτησε στην πλατ...α Μαβίλη.
10. Την προσεχή διητ...α θα ασκήσω την προεδρ...α της εταιρ...ας.
11. Η απληστ...α συχνά μετατρέπεται σε τυρανν...α.

Συμπλήρωσε στα κενά των παρακάτω λέξεων το φθόγγο (ο):

1. Πλήθος κόσμου προσκύνησε την εικ...να της Παναγίας.
2. Υπήρχε τέτοιος συνωστισμός που δεν έπεφτε βελ...να.
3. Τέλεσαν τους αρραβ...νες σε μια ταβέρνα στην Αυλ...να.
4. Αξίζει να συμπεριφερόμαστε με καλ..σύνη και δικαι..σύνη.
5. Η απλ...τητα είναι μια ιδι...τητα των ταπεινών ανθρώπων.
6. Η Ιαπ...νία και η Πολ...νία είναι ανεξάρτητα κράτη.

Συμπλήρωσε στα κενά των παρακάτω λέξεων το φθόγγο (ε):

1. Στην άκρη της κερ...ας κρεμόταν μια σημ...α.
2. Είχα την ιδ...α για μια βόλτα στο Λυκαβηπτό να απολαύσουμε θ...α.
3. Γιώργ...να ρίξε τ' άρματα δεν είναι δω το Σούλι.

ΚΑΡΤΕΛΑ 9

ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ (ΟΥΔΕΤΕΡΑ)

Συμπλήρωσε στα κενά των παρακάτω λέξεων το φθόγγο (i):

1. Συνήθως ο διευθυντής του σχολ...ου βρίσκεται στο γραφ...ο.
2. Στα νοσοκομ...α λειτουργούν εξωτερικά ιατρ...α.
3. Το πλ...ο αγκυροβόλησε στο λιμάνι.
4. Στο πεδ...ο της μάχης αγωνίστηκαν σαν θηρ...α.
5. Επικοινωνώ άλλοτε με τηλεφων...ματα και άλλοτε με τηλεγραφ...ματα.
6. Ασκούμαι στο χειρισμό του μηχαν...ματος.
7. Τα παιδιά έπαιξαν κυνηγ...τό με ξεφων...τά.
8. Την είδηση του θανάτου ακολούθησαν αναφιλ...τά και βογγ...τά.
9. Επισκέπτομαι δυο φορές την εβδομάδα το γυμναστ...ριο.
10. Αναγκάστηκαν να αναζητήσουν λύση στο δικαστ...ριο.
11. Η εργασία σ'αυτό το κτ...ριο κατάντησε αληθινό μαρτ...ριο.
12. Κρατώντας το ποτιστ...ρι και το κλαδευτ...ρι ξεκίνησα για τον κήπο.

Συμπλήρωσε στα κενά των παρακάτω λέξεων το φθόγγο (o):

1. Κράτα καλά το τιμ...νι της ζωής.
2. Τραγουδούσε γλυκά σαν απδ...νι.
3. Και πήγαν και παλαίψανε στα μαρμαρένια αλ...νι.

